UAB „ELBERTA“

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMAS

SPRENDINIAI

PLANAVIMO ORGANIZATORIUS:

Rokiškio rajono savivaldybės
administracijos direktorius

Rokiškio rajono savivaldybė

UAB „Elberta“ direktorė Jolanta Antanaitienė

Projekto vadovas Evaldas Ramanauskas

KAUNAS 2023

ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO RENGĖJŲ SĄRAŠAS

Vykdytojai:

PV Arch. dr. Evaldas Ramanauskas (A 1397)

Arch. Jurga Misiūnė

Arch. Nijolė Steponaitytė

Arch. Jelizavieta Karasiova

Inž. Antanas Burkus

GIS inž. Paulina Kulikauskienė

TURINYS

AIŠKINAMASIS RAŠTAS 5
ĮVADAS 5
1. ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS APIBŪDINIMAS 12
2. ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS VYSYTMO VEIKSNIAI 13
2.1. Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos vystymui įtakos turintys veiksniai 13
2.2. Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos vystymo sritys 14
2.3. Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos funkcinio zonavimo ir urbanistinės plėtros teritorijų vystymo principai 14
3. URBANISTINĖS STRUKTŪROS VYSTYMAS 15
3.1. Demografinės tendencijos ir plėtros poreikis 15
3.2. Gyvenamųjų vietovių socialinis aprūpinimas ir jų erdvinė struktūra 18
4. ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS VYSTYMO SPRENDINIAI 23
4.1. Rajono teritorijos vystymo koncepcija 23
4.2. Urbanistinio karkaso sistemos vystymas 24
4.3. Urbanistinių centrų vystymo kryptys 26
4.4. Socialinės aplinkos vystymo siūlymai 27
4.5. Pramonės ir verslo plėtra 29
4.6. Rekreacijos ir turizmo vystymas 29
5. ŽEMĖS ŪKIS 37
5.1. Teritorijos naudojimo funkciniai prioritetai ir zonavimas 37
5.2. Bioprodukcinis žemės ūkis 37
5.3. Žemės ūkio paskirties žemės vystymo kryptys 38
5.4. Miškų ūkio paskirties žemės funkcinis zonavimas 39
5.5. Vandens ūkio paskirties žemės funkcinis zonavimas 39
5.6. Kitų paskirčių žemės, pelkės ir vandens telkiniai 39
6. GAMTINĖ APLINKA 40
6.1. Kraštovaizdis 40
6.2. Saugomos teritorijos ir gamtos objektai 42
6.3. Gamtinis karkasas 49
6.4. Želdynai 51
6.5. Vandens telkinių pakrantės apsaugos juosta ir apsaugos zona 51
6.6. Potvynių teritorijos 52
6.7. Miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis 54
7. KULTŪROS PAVELDO APSAUGA IR KULTŪRINIS KRAŠTOVAIZDIS 54
7.1. Kultūros paveldo objektų apsauga 54
7.2. Rokiškio rajono kraštovaizdžio erdvinės struktūros kompozicinis pagrindas ir jo estetinis patrauklumas 56
8. NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ TERITORIJOS 57
9. SUSISIEKIMO SISTEMOS VYSTYMAS 57
9.1. Automobilių keliai 57
9.2. Geležinkelis 59
9.3. Aerodromas 60
10. INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMAS 61
10.1. Vandens tiekimas 61
10.2. Nuotekų tvarkymas 62
10.2.1. Buitinių nuotekų tvarkymas 62
10.2.2. Paviršinių (lietaus) nuotekų tvarkymas 63
10.3. Elektros energijos tiekimas 63
10.4. Centralizuotas šilumos energijos tiekimas 64

10.5. Gamtinių dujų tiekimas ... 64
10.6. Magistralinis naftotiekis ... 64
10.7. Ryšiai ir telekomunikacijos ... 65
10.8. Atliekų tvarkymas ... 65
10.9. Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos objektų vystymas ... 66
10.9.1. Vėjo energija ... 66
10.9.2. Saulės šviesos energija ... 69
10.9.3. Hidroenergija ... 69
10.9.4. Bioenergijos gamyba ... 69
10.9.5. Geoterminės energijos gamyba ... 70
10.10. Inžinerinės infrastruktūros vystymas plėtros teritorijose ... 71
10.11. Inžinerinių objektų, aukštesnių nei 30 m, reikalavimai ... 72
10.12. Priešgaisrinė sauga ... 72
10.13. Krašto apsauga ... 73
11. TERITORIJŲ NAUDOJIMO IR TVARKYMO REIKALAVIMAI ... 75
11.1. TERITORIJŲ NAUDOJIMO REIKALAVIMAI ... 75
11.2. BENDRIEJI TERITORIJŲ FORMAVIMO REIKALAVIMAI ... 81
11.2.1. Funkcinių zonų teritorijų formavimo principai ... 81
11.2.2. Viešųjų teritorijų suformavimo būdai ... 82
11.3. UŽSTATYMO FORMAVIMO REIKALAVIMAI ... 83
11.3.1. Urbanistinių centrų formavimo reikalavimai ... 83
11.3.2. Gyvenamosios zonos ... 83
11.3.3. Pramonės ir sandėliavimo objektų formavimo reikalavimai: ... 84
11.4. KRAŠTOVAIZDŽIO FORMAVIMO REIKALAVIMAI ... 84
11.4.1. Pastatų išdėstymo reikalavimai neurbanizuojamose teritorijose ... 84
11.4.2. Žemės ūkio gamybos objektų formavimo reikalavimai (specializuotų žemės ūkio teritorijų objektai) ... 84
11.4.3. Ūkininkų sodybų formavimo reikalavimai ... 85
11.4.4. Rekreacinių objektų formavimo reikalavimai ... 85
11.4.5. Kelio aptarnavimo objektų formavimo reikalavimai ... 85
12. UŽSTATYMO IR PASTATŲ AUKŠČIO REGLAMENTAVIMAS: ... 86
13. SUGRIEŽTINTO NAUDOJIMO TERITORIJOS ... 86
14. ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMO ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS ... 87
15. PRIORITETINĖS SAVIVALDYBĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS TERITORIJŲ NUSTATYMO SPRENDINIAI ... 88
GRAFINĖ DALIS ... 91

AIŠKINAMASIS RAŠTAS

ĮVADAS

Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano (toliau – bendrasis planas) keitimas atliekamas vadovaujantis Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2021 m. kovo 26 d. sprendimu Nr. TS-64 „Dėl Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo pradžios ir planavimo tikslų“ ir Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo planavimo darbų programa, patvirtinta Rokiškio rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2021 m. birželio 3 d. įsakymu Nr. AV-587 „Dėl Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo planavimo darbų programos patvirtinimo“.

Bendrojo plano keitimu yra keičiamas Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. birželio 27 d. sprendimu Nr. TS-6.109 „Dėl Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano ir Rokiškio miesto teritorijos bendrojo plano patvirtinimo“ (bendrojo plano rengėjas: UAB „Urbanistika“).

Bendrojo plano keitimas atliekamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos (LR) įstatymais, LR Vyriausybės nutarimais, taisyklėmis ir kitais norminiais dokumentais, reglamentuojančiais teritorijų planavimą: LR teritorijų planavimo įstatymo pakeitimo įstatymu (Žin. 2013-07-16, Nr. 76-3824), LR žemės įstatymu (Žin. 1994-05-06, Nr. 34-620), Visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatais (Žin. 1996-09-25, Nr. 90-2099), Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklėmis (TAR, 2014-01-06, Nr. 25), Teritorijų planavimo normomis (TAR, 2014-01-08, Nr. 91), Urbanizuotų teritorijų susisiekimo sistemų planavimo normomis (TAR, 2016-09-07, Nr. 23314), Planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašu (Žin. 2004-08-21, Nr. 130-4650) ir kt.

Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo tikslai

Planavimo tikslai:

1. Kompleksiškai sprendžiant socialinius, ekonominius ir ekologinius uždavinius sudaryti sąlygas tolesnei Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos darniai raidai ir plėtrai, nuosekliai erdvinei ir funkcinei integracijai ir teritorijų sanglaudai;
2. Nustatyti sveikos, saugios ir harmoningos gyvenamųjų vietovių aplinkos, socialinės, ekonominės ir techninės infrastruktūros vystymo ir įgyvendinimo gaires;
3. Sudaryti sąlygas racionaliam gamtinių, žemės gelmių ir energijos išteklių naudojimui ir atkūrimui;
4. Sudaryti sąlygas racionaliam žemės naudojimui;
5. Sudaryti sąlygas investicijų skatinimui, kuriant rajono socialinę gerovę ir auginant rajono ekonominį potencialą;
6. Sudaryti sąlygas gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio savitumo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo išsaugojimui, įveiklinimui ir pažinimui, būtinojo gamtinio karkaso formavimo ekologinei pusiausvyrai išlaikyti.

Planavimo uždaviniai:

1. Suformuoti planavimo lygmenį atitinkančias teritorijos funkcinio ir erdvinio vystymo kryptis;
2. Optimizuoti planuojamos teritorijos urbanistinę struktūrą, socialinę ir inžinerinę infrastruktūrą, numatyti jų atsparumo ekstremaliems klimato reiškiniams stiprinimo priemones;
3. Numatyti racionalaus žemės gelmių išteklių, žemės ūkio naudmenų, miškų, kitų gamtos išteklių išsaugojimo ir naudojimo, klimato kaitos poveikio švelninimo, gamtinio karkaso formavimo, gamtos ir nekilnojamojo kultūros paveldo, kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės išsaugojimo priemones, optimalią kraštovaizdžio struktūrą;
4. Detalizuoti atitinkamų aukštesnio lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų sprendinius;
5. Nustatyti savivaldybės ir jos urbanistinių centrų socialinės infrastruktūros sistemos vystymo reikalavimus detalizuojant valstybės lygmens bendrųjų planų privalomąsias teritorijos naudojimo nuostatas;
6. Patikslinti valstybės dalies bendrajame plane numatomą urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų vystymo poreikius;

7. Numatyti Rokiškio rajono savivaldybei, valstybei svarbių objektų išdėstymą, svarbiems objektams rezervuotinas teritorijas;
8. Nustatyti žemės ūkio paskirties teritorijų vystymo ir formavimo kryptis;
9. Nustatyti gyvenamųjų vietovių kraštovaizdžio savitumui svarbias teritorijas, antropogeninius ir gamtinius elementus, vertingą kraštovaizdį reprezentuojančias apžvalgos vietas ir iš jų atsiveriančias panoramas, numatyti jų vizualinę apsaugą;
10. Numatyti ypatingą inžinerinių statinių išdėstymą pažymint visus esamus, rengiamu bendruoju planu ir kitais teritorijų planavimo dokumentais numatomus 30 m ir aukštesnius ypatingus inžinerinius statinius, kuriems aptarnauti reikalingas ne didesnis kaip 0,01 ha žemės plotas, kuriam Lietuvos Respublikos žemės įstatymo 40 straipsnio 6 dalies 2 punkte numatytu atveju neformuojamas atskiras žemės sklypas;
11. Numatyti atsinaujinančių išteklių energetikos objektų statybą (išskyrus atvejus, numatytus Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatyme);
12. Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos funkcinis zonavimas;
13. Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos gyvenamųjų vietovių sistema — savivaldybės urbanistinių centrų sistema ir jų funkciniai ryšiai, savivaldybės urbanistinių centrų vystymo galimybės ir urbanizuotų teritorijų prioritetinės plėtros kryptys;
14. Inžinerinės ir socialinės infrastruktūros vystymo principai (ar jos išdėstymo reikalavimai), inžinerinių komunikacijų koridoriai;
15. Išskiriamos urbanizuotos, urbanizuojamos ir neurbanizuojamos teritorijos (arba nurodomos urbanizuotų teritorijų plėtros kryptys), nustatomos prioritetinės plėtros teritorijos ir galimas plėtros mastas, prioritetinės ir kitos galimos veiklos, prioritetinės savivaldybės infrastruktūros vystymo etapai;
16. Įvertinti teritorijas, kurioms būtina rengti vietovės lygmens bendruosius planus masteliu M 1:2 000-10 000;
17. Žemės gelmių išteklių telkiniai;
18. Siūlomų apželdinti mišku teritorijų išdėstymas;
19. Turistinių trasų, rekreacinių zonų išdėstymas;
20. Įvertinti galiojančius specialiuosius planus ir integruoti aktualius jų sprendinius į rengiamą bendrąjį planą.

Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo sąsaja su kitais teritorijų planavimo dokumentais

Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo dokumentas įvertina aukštesnio lygmens bendruosius ir specialiuosius planus. Bendrojo plano sąsaja su aukštesnio lygmens bendraisiais ir specialiaisiais planais pateikta lentelėje žemiau.

Įv-1 lentelė. Bendrojo plano sąsaja su aukštesnio lygmens bendraisiais ir specialiaisiais planais

Eil. Nr.	Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas	Bendrojo plano keitimo sąsaja su specialiaisiais planais
	BENDRIEJI PLANAI	
1	Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. rugsėjo 29 d. nutarimu Nr. 789	*Vadovaujamasi aukštesnio lygmens Teritorijų planavimo dokumento sprendiniais*
	SPECIALIEJI PLANAI	
2	Nacionalinis kraštovaizdžio tvarkymo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703	*Vadovaujamasi aukštesnio lygmens Teritorijų planavimo dokumento sprendiniais*
3	Sartų regioninio parko tvarkymo planas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2009 m. liepos 3 d. įsakymu Nr. D1-385.	*Vadovaujamasi aukštesnio lygmens Teritorijų planavimo dokumento sprendiniais*

Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo dokumentas įvertina to paties ar žemesnio lygmens specialiojo teritorijų planavimo dokumentus. Bendrojo plano sąsaja su to paties ar žemesnio lygmens specialiaisiais planais pateikta lentelėje žemiau.

Įv-2 lentelė. Bendrojo plano sąsaja su to paties ar žemesnio lygmens specialiaisiais planais

Eil. Nr.	**Teritorijų planavimo dokumento pavadinimas**	**Bendrojo plano keitimo sąsaja su specialiaisiais planais ir numatomas specialiųjų planų statusas po bendrojo plano pakeitimo**
	INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMO SPECIALIEJI PLANAI	
1	Rokiškio rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas, patvirtintas Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2011-05-20 sprendimu Nr. TS-8.124 "Dėl Rokiškio rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano patvirtinimo". TPD registracijos Nr. TPDR registre: T00042939 Specialusis planas pripažintas bendrojo plano sudedamąja dalimi.**	*Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas bendrojo plano sudėtyje.*
2	Rokiškio rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano koregavimas, patvirtintas Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2020-12-23 sprendimu Nr. TS-321. TPD registracijos Nr. TPDR registre: T00085701. Specialusis planas pripažintas bendrojo plano sudedamąja dalimi.*	*Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas bendrojo plano sudėtyje.*
3	Rokiškio rajono šilumos ūkio specialusis planas. TPD registracijos Nr. TPDR registre: T00042630 Specialusis planas pripažintas bendrojo plano sudedamąja dalimi.**	*Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas bendrojo plano sudėtyje.*
4	Degalinių išdėstymo Rokiškio rajone schemos korektūra. TPD registracijos Nr. TPDR registre: T00043911 Specialusis planas pripažintas bendrojo plano sudedamąja dalimi.**	*Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Specialiojo plano sprendiniai integruojami į bendrojo plano sprendinius.* *Įvertinama, kad specialusis planas savivaldybės tarybos sprendimu pripažintas bendrojo plano sudedamąja dalimi.* *Specialusis planas, patvirtinus bendrąjį planą, nustoja galioti.*
5	Specialusis susisiekimo komunikacijų, reikalingų sunkiasvoriams ir didžiagabaričiams bei kitiems kroviniams vežti naujos atominės elektrinės statybai, planas. Lietuvos Respublikos Susisiekimo ministro 2015 m. vasario 5 d. įsakymas Nr. 3-50(1.5E) "Dėl susisiekimo komunikacijų, reikalingų sunkiasvoriams ir didžiagabaričiams bei kitiems	*Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas.*

	kroviniams vežti naujos atomrnės elektrinės statybai, specialiojo plano patvirtinimo". TPD registracijos Nr. TPDR registre: T00074907	
6	Inžinerinės infrastruktūros vystymo planas vėjo jėgainių parko statybai Rokiškio rajono savivaldybėje, patvirtintas Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2019-11-29 sprendimu Nr. TS-241, TPD registracijos unikalus kodas TPDR registre: T00084109. Specialusis planas pripažintas bendrojo plano sudedamąja dalimi.*	*Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas bendrojo plano sudėtyje.*
7	Rokiškio rajono ir Rokiškio miesto dviračių takų - trasų suformavimo specialusis planas, patvirtintas Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2014 m. liepos 25 d. sprendimu Nr. TS-147. TPD registracijos unikalus kodas TPDR registre: T00072811 Specialusis planas pripažintas bendrojo plano sudedamąja dalimi.**	*Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas bendrojo plano sudėtyje.*
8	Saulės šviesos energijos elektrinių išdėstymo Rokiškio r. sav., Kamajų sen., Gudiškio vs. specialusis planas, patvirtintas Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2022-05-27 sprendimu. TPD registracijos Nr. TPDR registre: T00087764. Specialusis planas pripažintas bendrojo plano sudedamąja dalimi.*	*Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas bendrojo plano sudėtyje.*
	KULTŪROS PAVELDO OBJEKTŲ SPECIALIEJI PLANAI	
9	Rokiškio miesto istorinės dalies (unikalus kodas Kultūros vertybių registre 17102) nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos teritorijos ir apsaugos zonos ribų planas, 2011 m.	*Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas.*
	SAUGOMŲ TERITORIJŲ SPECIALIEJI PLANAI	
10	Čedaso ornitologinio draustinio ribų planas	*Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas.*
11	Apūniškio miško pušies valstybinio genetinio draustinio ribų planas. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 12 d. nutarimas Nr. 1246. TPD registracijos Nr. TPDR registre: T00074192	*Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas.*
12	Kukių miško drebulės valstybinio genetinio draustinio ribų planas. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 12 d. nutarimas Nr. 1246. TPD registracijos Nr. TPDR registre: T00074313	*Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas.*

13	Salagirio miško beržo valstybinio genetinio draustinio ribų planas. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. lapkričio 12 d. nutarimas Nr. 1246. TPD registracijos Nr. TPDR registre: T00074461	*Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas.*
14	Juodymų valstybinio telmologinio draustinio ribų planas. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023-07-12 nutarimas. TPD registracijos Nr. TPDR registre: T00089665	*Įvertinami specialiojo plano sprendiniai. Bendrojo plano sprendiniai suderinami su specialiojo plano sprendiniais. Specialusis planas ir toliau lieka galioti kaip atskiras dokumentas.*

Pastabos:

** Dalis specialialiųjų planų įtraukti į Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano (BP) sudėtį, jų tvirtinimo metu:*

1. *Rokiškio rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano koregavimas, patvirtintas Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2020-12-23 sprendimu Nr. TS-321. TPD registracijos Nr. TPDR registre: T00085701 - įtrauktas į BP sudėtį tarybos sprendimu TS-321;*
2. *Inžinerinės infrastruktūros vystymo planas vėjo jėgainių parko statybai Rokiškio rajono savivaldybėje, patvirtintas Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2019-11-29 sprendimu Nr. TS-241, TPD registracijos unikalus kodas TPDR registre: T00084109- įtrauktas į BP sudėtį tarybos sprendimu TS-241;*
3. *Saulės šviesos energijos elektrinių išdėstymo Rokiškio r. sav., Kamajų sen., Gudiškio vs. specialusis planas, patvirtintas Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2022-05-27 sprendimu. TPD registracijos Nr. TPDR registre: T00087764 - įtrauktas į BP sudėtį tarybos sprendimu TS-127.*

*** Dalis specialialiųjų planų įtraukti į Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano (BP) sudėtį, atskiru tarybos sprendimu:*

1. *Rokiškio rajono ir Rokiškio miesto dviračių takų-trasų suformavimo specialusis planas, patvirtintas Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2014 m. liepos 25 d. sprendimu Nr. TS-147, pripažintas BP sudedamąja dalimi Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2024-02-15 sprendimu Nr. TS-40.*
2. *Rokiškio rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros specialusis planas, patvirtintas Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2011 m. gegužės 20 d. sprendimu Nr. TS-8.124, pripažintas BP sudedamąja dalimi Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2024-02-15 sprendimu Nr. TS-40.*
3. *Degalinių išdėstymo Rokiškio rajone schemos korektūra (specialusis planas), patvirtintas Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2006 m. vasario 24 d. sprendimu Nr. TS-3.44, pripažintas BP sudedamąja dalimi Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2024-02-15 sprendimu Nr. TS-40.*
4. *Rokiškio rajono šilumos ūkio specialusis planas, patvirtintas Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2005 m. kovo 18 d. sprendimu Nr. TS-4.23, pripažintas BP sudedamąja dalimi Rokiškio rajono savivaldybės tarybos 2024-02-15 sprendimu Nr. TS-40.*

Teisės aktai

Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo dokumentas rengiamas vadovaujantis **t**eisės aktais:

- LR Teritorijų planavimo įstatymas (Žin., 2013, Nr. 76-3824);
- LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymas (Žin., 2004, Nr.153-5571);
- LR Saugomų teritorijų įstatymas (Žin., 2001, Nr. 108-3902);
- LR Žemės įstatymas (Žin., 2004, Nr. 28-868);
- LR Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862);

- LR Aplinkos apsaugos įstatymas (Žin., 1992, Nr. 5-75);
- LR Aplinkos oro apsaugos įstatymas (Žin., 1999, Nr. 98-2813);
- LR Želdynų įstatymas (Žin., 2007, Nr. 80-3215);
- LR Vandens įstatymas (Žin., 2003, Nr.36-1544);
- LR Triukšmo valdymo įstatymas (Žin., 2004, Nr.164-5971);
- LR Melioracijos įstatymas (Žin., 2004, Nr. 28-877);
- LR Kelių įstatymas (Žin., 2002, Nr. 101-4492);
- LR Savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymas (TAR, 2020-05-22, Nr. 10869)
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl visuomenės informavimo, konsultavimo ir dalyvavimo priimant sprendimus dėl teritorijų planavimo nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2013, Nr. 140-7096);
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl planų ir programų strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo“ (Žin., 2004, Nr.130-4650);
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl teritorijų planavimo dokumentų sprendinių poveikio vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr.113-4228);
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl bendrųjų buveinių ar paukščių apsaugai svarbių teritorijų nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 41-1335);
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl kelių priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“ (TAR, 2017, Nr. 4889);
- Kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimo taisyklės (TAR, 2014-01-06, Nr. 25),
- Teritorijų planavimo normos (TAR, 2014-01-08, Nr. 91);
- LR Aplinkos ministro įsakymas „Dėl planų ir programų atrankos strateginio pasekmių aplinkai vertinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr.136-4971);
- LR Aplinkos ministro įsakymas „Dėl gamtinio karkaso nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 22-858);
- Paveldo tvarkybos reglamentas PTR 2.13.01:2022 „Archeologinio kultūros paveldo tvarkyba“;
- Nekilnojamųjų kultūros vertybių atskirų grupių tipiniai apsaugos reglamentai (Žin., 2002, Nr. 13-499);
- LR Sveikatos apsaugos ministro, LR Aplinkos ministro, LR Susisiekimo ministro įsakymas „Dėl pasaulio sveikatos organizacijos chartijos „Transportas, aplinka ir sveikata“ įgyvendinimo Lietuvoje“ (Žin., 2005, Nr. 87-3276);
- Lietuvos higienos norma HN 30:2009 „Infragarsas ir žemo dažnio garsai: ribiniai dydžiai gyvenamuosiuose ir visuomeninės paskirties pastatuose“ (Žin., 2009, Nr.38-1466);
- Lietuvos higienos norma HN 24:2003 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“ (Žin., 2003, Nr. 79-3606);
- LR Aplinkos ministro įsakymas „Dėl planų ar programos ūkinės veiklos įgyvendinimo poveikio įsteigtoms ar potencialioms „Natura 2000“ teritorijoms reikšmingumo nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2006, Nr. 61-2214);
- LR Energetikos ministro ir LR Aplinkos ministro įsakymas „Dėl infrastruktūros plėtros (šilumos, elektros, dujų ir naftos tiekimo tinklų) specialiųjų planų rengimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. 11-487);
- LR Transporto veiklos pagrindų įstatymas (Žin., 2002, Nr. 29-1034);
- LR Saugaus eismo automobilių keliais įstatymas (Žin. 2000, Nr. 92-2883);
- Lietuvos policijos generalinio komisaro patvirtintas „Kelių eismo sąlygų kontrolės tvarkos aprašas“ (Žin., 2013, Nr. 124-6337);
- Kelių techninis reglamentas KTR 1.01.03:2008 „Automobilių keliai“ (Žin., 2008, Nr. 9-322);
- Lietuvos automobilių kelių direkcijos generalinio direktoriaus patvirtintos „Automobilių kelių juostos naudojimo inžineriniams tinklams kloti bendrosios taisyklės“ BI ITK 09 (Žin., 2009, Nr. 133-5825);
- LR Energetikos ministro įsakymas dėl „Elektros įrenginių įrengimo bendrųjų taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2012, Nr. 18-816);
- LR Aplinkos ministro įsakymas „Dėl rekreacinių teritorijų naudojimo, planavimo ir apsaugos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. 18-554);

- LR Aplinkos ministro įsakymas „Dėl paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2007, Nr. 23-892);
- LR Aplinkos ministro 2022-11-14 įsakymas Nr. D1-358 „Dėl Aplinkosauginių reikalavimų planuojant, statant ir eksploatuojant saulės šviesos energijos elektrines patvirtinimo“.

Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo dokumentas taip pat rengiamas vadovaujantis ūkio šakų plėtros programomis, kitais strateginiais dokumentais:

- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl nacionalinės darnaus vystymosi strategijos patvirtinimo ir įgyvendinimo“ (Žin., 2003, Nr. 89-4029);
- LR Vyriausybės nutarimas „Dėl LR kraštovaizdžio politikos įgyvendinimo priemonių patvirtinimo“ (Žin., 2005, Nr. 103-3808);
- LR Seimo nutarimas dėl „Nacionalinės aplinkos apsaugos strategijos patvirtinimo“ (TAR, 2015, Nr. 6178);

1. ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS APIBŪDINIMAS

Rokiškio rajono savivaldybė – administracinis-teritorinis vienetas šiaurės rytų Lietuvoje, Panevėžio apskrityje, pasienyje su Latvija. Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos plotas – 1 807 km². Per Rokiškio rajono savivaldybę praeina 6 krašto keliai: 117 Zarasai–Bradesiai–Obeliai, 120 Rokiškis–Anykščiai–Radiškės, 122 Panevėžys–Kupiškis–Rokiškis–Daugpilis, 123 Biržai–Pandėlys–Rokiškis, 178 Bradesiai–Dusetos–Daugailiai ir 192 Skapiškis–Pandėlys. Bendras krašto kelių ilgis rajono teritorijoje yra apie 330 km. Rajone yra 46 rajoniniai keliai.

Krašto kelias 122 yra pagrindinis rajono ekonominis koridorius, nes tai intensyviausia rajono jungtis, jungianti su I-ajame tarptautiniame transporto koridoriuje esančiu „Via Baltica“ keliu bei Latvijos Respublika. Rokiškio rajono savivaldybės teritoriją kerta valstybinės reikšmės magistralinė geležinkelių linija „Radviliškis-Panevėžys-Obeliai-valstybės siena su Latvija“.

Rokiškio rajono savivaldybė ribojasi su 5 savivaldybių teritorijomis: Biržų, Kupiškio, Anykščių, Utenos ir Zarasų rajonų savivaldybėmis. Šiaurės rytinėje pusėje Rokiškio rajonas turi sieną su Latvijos Respublika. Nuo šalies sostinės Vilniaus Rokiškis yra nutolęs 180 km, nuo Kauno – 175 km, nuo Klaipėdos – 360 km, o nuo Latvijos Respublikos teritorijos – vos 25 km.

Rokiškio rajono savivaldybės administracinis centras – Rokiškis. Savivaldybės teritorijoje yra 3 miestai – Rokiškis, Obeliai ir Pandėlys, 9 miesteliai – Čedasai, Duokiškis, Juodupė, Jūžintai, Kamajai, Panemunėlis,
Panemunis, Salos ir Suvainiškis (1 geležinkelio stoties gyvenvietė), bei 54 viensėdžiai ir 635 kaimai.

Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos (NŽT) duomenimis, 2021 m. sausio 1 d. Rokiškio rajono savivaldybėje žemės ūkio naudmenos sudarė 987 km² (54,6 %), miškai – 542 km² (30 %), keliai – 24 km² (1,32%), 47 km² užstatytos teritorijos (2,6 %) ir 69 km² vandens telkinių (3,8 %), kita žemė – 138 km². Savivaldybės teritorija teka Šventosios baseino upės - Kriauna, Jara-Šetekšna ir Lielupės baseino upės – Nemunėlis, Lėvuo, Apaščia, Susėja. Iš viso – 42 upės. Rajone yra 99 ežerai (didžiausi – Sartai, Dviragis, Rašai, Čedasas ir kt.), 11 tvenkinių (didžiausias – Beičių), plyti keletas pelkių (Suvainiškio, Juodymai, Paduobio).

Pagal 2021 m. parengtą Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą (toliau – LRBP) gyvenamųjų vietovių sistemos vystymas yra grindžiamas atskirų savivaldybių centrų partneryščių modeliu, t.y. atskiriems urbanistiniams centrams bendradarbiaujant atskirų paslaugų bei veiklų srityse (taikant paslaugų funkcinio papildomumo ir dalinimosi principus). Pagal LRBP Rokiškio rajonas ir jo centras Rokiškio miestas priskirtas šioms partneryščių grupėms:

- regioninio lygmens partnerystės grupė, kurią sudaro Rokiškio-Panevėžio-Biržų miestai.
- specializuota partnerystės grupė, kurią sudaro Zarasų-Visagino-Daugpilio miestai

Vystant šalies teritorijas partneryščių pagrindu, bendradarbiaujant nacionalinėms institucijoms, numatoma taikyti tarptautinio lygmens paslaugų funkcinio papildomumo principus. Taip pat teritoriniam ir (ar) strateginiam šios partnerystės įgyvendinimui numatoma rengti savivaldybių grupių, patenkančių į partnerystės tiesioginės įtakos zoną, valstybės dalies bendruosius planus ar specialiojo teritorijų planavimo dokumentus.

Remiantis parengtu Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu, Rokiškio rajono centras – Rokiškio miestas išskiriamas kaip regioninis papildomojo tipo urbanistinis centras (RPP). Rokiškio ekonominės veiklos prioritetą sudaro – mišri ekonominė veikla ir numatomas santykinai vidutinio, santykinai dažno ir būtinojo poreikio paslaugų teikimas.

Remiantis LRBP sprendiniais, Rokiškyje numatoma santykinai vidutinio, dažno ir būtinojo poreikio paslaugų teikimas.

LRBP numatoma didinti Rokiškio, kartu su Biržų, urbanistinių centrų gyvybingumą viešosiomis investicijoms remiant mišrias įveiklinant esamus kultūrinius ir rekreacinius išteklius, stiprinant pasienio miestų bendradarbiavimą, bendradarbiaujant su Latvijos urbanistiniais centrais.

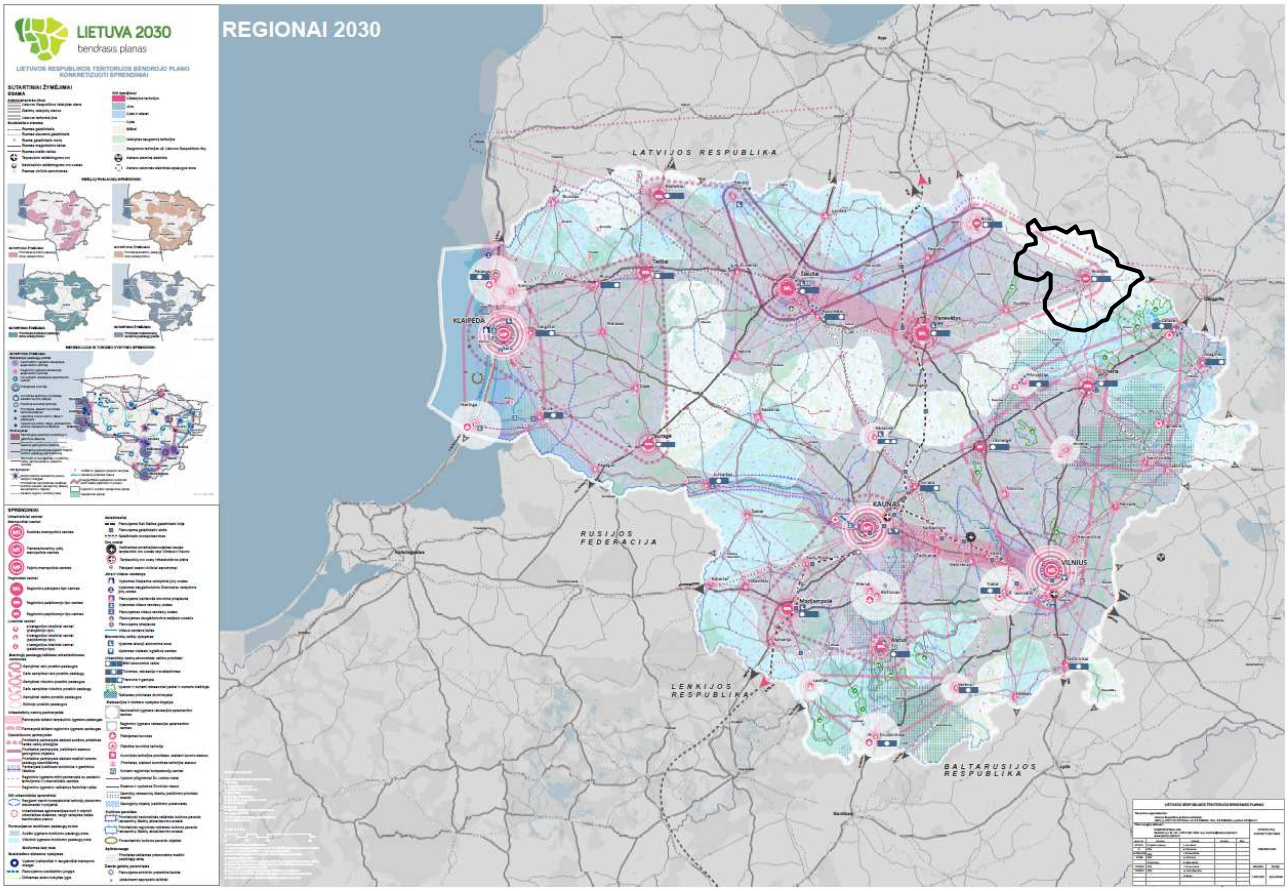

1.1 pav. Rokiškio rajonas 2021 m. parengtame Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane (brėžinys „Regionai 2030")

2. ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS VYSYTMO VEIKSNIAI

2.1. Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos vystymui įtakos turintys veiksniai

Rokiškio rajono savivaldybės vystymasis priklauso nuo įvairių veiksnių. Jie gali apimti globalinius, nacionalinius bei lokalinius aspektus. Veiksniai, turintys didžiausią įtaką rajono raidai, bendrajame plane yra išskiriami į išorės ir vidaus veiksnius.

Rokiškio rajonui didžiausią įtaką turintys **išorės veiksniai** yra:

1. pasaulinio masto veiksniai, susiję su energetiniais ištekliais, klimato kaita, gyventojų migracija;
2. įvairaus lygmens (tarptautiniai, respublikiniai, regioniniai) strateginiai dokumentai, kuriuose yra nustatytos plėtros gairės, darnaus vystymosi principai ir kt.;
3. valstybės teisinė aplinka, pokyčiai teritorijų planavimo ir nuosavybės reglamentavime;
4. galimybės pasinaudoti Europos Sąjungos (ES) struktūrinių fondų lėšomis gyvenimo kokybei miesto teritorijoje gerinti ir investicijoms pritraukti;
5. aukštesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentų sprendiniai;
6. ekonomikos ir gyvenimo standartų pokyčiai šalyje;
7. investavimo aplinka miesto teritorijoje;
8. gyvenimo būdo, priimtinų normų, vertybių pokyčiai;
9. demografinės tendencijos.

Vidaus veiksniai Rokiškio rajone yra:

1. rajono geografinė padėtis šalies teritorijoje;
2. Panevėžio, taip pat Latvijos, Daugpilio regionų įtakos zonos;
3. gamtinis karkasas;
4. gamtinė situacija, turimi rekreaciniai ir kultūriniai ištekliai;
5. aplinkos (oro, dirvožemio, vandens) kokybė;

6. bendruomeninis aktyvumas;
7. gyventojų profesinės kvalifikacijos kėlimas;
8. viešosios infrastruktūros renovavimo bei inžinerinių tinklų plėtojimo investicijos;

Nemaža dalis nurodytų veiksnių, kurie turi įtakos Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos vystymuisi, yra sunkiai prognozuojami ir apibrėžiami. Todėl jie vertinami remiantis esama situacija bei ryškėjančiomis atskirų veiksnių raidos tendencijomis.

2.2. Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos funkcinio zonavimo ir urbanistinės plėtros teritorijų vystymo principai

Rengiant bendrąjį planą, remiamasi teritorijų planavimo tikslais, darniojo vystymo principais bei kitais teritorijų planavimo reikalavimais.

Rokiškio rajono savivaldybės teritorija vystoma remiantis šiomis Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane patvirtintomis teritorijų naudojimo nuostatomis:

- Urbanistiniai centrai vystomi taikant kompaktiškumo principus, kuriant daugiafunkcines urbanistines struktūras, užtikrinant gyvenimo kokybės, tinkamus paslaugų pasiekiamumo ir gyventojų judumo parametrus;
- Urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos vystomos užtikrinant kompleksinę jų sudėtį: įrengiant visą privalomą žaliąją, socialinę, inžinerinę ir susisiekimo infrastruktūrą, užtikrinančią kokybiškas gyvenimo, darbo ir poilsio, laisvalaikio sąlygas (teritorijos vystomos užtikrinant privalomą žaliąją infrastruktūrą remiantis LR Želdynų įstatymo, Gamtinio karkaso nuostatų, viešųjų atskiruųjų želdynų normų ir kitais reikalavimais);
- Urbanistinių centrų struktūra plėtojama, įsisavinant naujas plėtros teritorijas ir siekiant jų kokybės, laikantis teisės aktuose nustatytu bendru sutarimu pasiekiamu žemės sklypų pertvarkymu, ypač kai naujai vystomose teritorijose nėra reikiamos infrastruktūros;
- Urbanistinė plėtra vykdoma tik įvertinus būtinų komunalinių paslaugų ir infrastruktūros prieinamumą urbanizuojamose ir prioritetinėse teritorijose.

2.3. Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos veiklos sritys ir vystymo kryptys

Remiantis LR teritorijos bendrojo plano nuostatomis, bendrajame plane vertinamos atskiros teritorijos veiklos sritys, kurioms nustatomos konkrečios vystymo kryptys.

Bendrajame plane pagrindines teritorijų vystymo sritys išskiriamos į:

- urbanistinę;
- ekonominę – socialinę;
- gamtinę – kraštovaizdinę.

Teritorijos veiklos sritys detalizuojamos atsižvelgiant į kiekvienos veiklos specifiką ir pobūdį, ir yra aprašomos atskiruose bendrojo plano skyriuose ir poskyriuose.

Urbanistinė plėtros sritis apima tokius bendrojo plano rengimo aspektus, kaip: gyvenamųjų vietovių urbanistinių centrų sistemos formavimas, plėtros kryptys, žemės ir miškų ūkio teritorijų plėtojimas, transportiniai ryšiai ir inžinerinė infrastruktūra. Šiai plėtros sričiai nustatomos tokios pagrindinės vystymo kryptys:

1. tolygi urbanistinių centrų plėtra;
2. racionalus savivaldybės teritorijų panaudojimas;
3. ekonomiškai pagrįstas urbanizuotų teritorijų vystymas;
4. kompaktiška gyvenamųjų teritorijų plėtra;
5. saugios ir sveikos gyvenamosios aplinkos kūrimas;
6. optimalios susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros vystymas.
7. esamų teritorijų konversija, įvertinant teritorijos urbanistinę situaciją bei jos panaudojimo perspektyvumą;
8. urbanistinių ir transportinių konfliktų vengimas.
9. teritorijų pertvarkymo skatinimas (žemės konsolidacijos projektų rengimas žemės ūkio teritorijose, žemės pertvarkymas planuojant užstatomas teritorijas).

Ekonominė -socialinė sritis apima tokius bendrojo plano rengimo aspektus, kaip: sąlygos verslui ir investicijoms pritraukti, gyventojų užimtumui gerinti, taip pat visuomeninis aptarnavimas, sveikatos apsauga, švietimas, socialinių paslaugų poreikis ir prieinamumas, būstas ir jo kokybė. Šiai plėtros sričiai nustatomos tokios pagrindinės vystymo kryptys:

1. sąlygų pramonės ir verslo įmonėms kurtis sudarymas;
2. taršių ir pavojingų sveikatai įmonių išdėstymo reikalavimų nustatymas;
3. reikiamo socialinių paslaugų poreikio ir prieinamumo užtikrinimas;
4. visuomeninio aptarnavimo, sveikatos ir švietimo įstaigų modernizavimas;
5. socialinio būsto statyba ar įsigijimas, siekiant pritraukti jaunus specialistus ar emigravusius gyventojus;
6. rekreacijos ir turizmo plėtojimas.
7. viešo naudojimo teritorijų formavimas gyventojų ir atvykstančių turistų rekreacinių poreikių tenkinimui.

Gamtinė-kraštovaizdinė plėtros sritis apima tokias sritis, kaip gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio kokybę. Šiai plėtros sričiai nustatomos tokios pagrindinės vystymo kryptys:

1. žemės ūkio paskirties teritorijų naudojimo racionalumas (žemė saugomose teritorijose, taip pat žemė su prastos ūkinės vertės dirvožemiais naudojama ekstensyviai žemės ūkio veiklai);
2. savivaldybės teritorijos miškingumo išlaikymas;
3. reikšmingo neigiamo poveikio gamtinei aplinkai minimizavimas ir kompensavimas;
4. kultūros paveldo, gamtinio ir kultūrinio kraštovaizdžio įvertinimas;
5. rajono gyvenamųjų vietovių erdvinės struktūros savitumo respektavimas.

Teritorijų veiklos sritys ir jų vystymo kryptys nurodo gaires tiek esamų rajono teritorijų tvarkymui ir galimai konversijai, tiek naujos plėtros teritorijų erdvinės struktūros formavimui.

Šie teritorijų planavimo principai nurodo gaires tiek esamų miesto teritorijų tvarkymui ir galimai konversijai, tiek naujos plėtros teritorijų erdvinės struktūros formavimui.

Bendrajame plane, siekiant įgyvendinti aukščiau išdėstytus teritorijų vystymo principus, kartu įvertinamos galimos konkrečios jų įgyvendinimo priemonės. Teritorijos vystymo principų įgyvendinimo priemonės įvertinamos, remiantis Lietuvos pažangos strategija „Lietuva 2030“ (patvirtinta LR Seimo 2012 m. gegužės 15 d. nutarimu Nr. XI-2015), 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programa (patvirtinta LR Vyriausybės 2012 m. lapkričio 28 d. nutarimu Nr. 1482), rengiama 2021–2027 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa ir kt. dokumentais.

3. URBANISTINĖS STRUKTŪROS VYSTYMAS

3.1. Demografinės tendencijos ir plėtros poreikis

Atlikus Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos esamos būklės analizę ir ją įvertinus, nustatyta, kad gyvenamųjų vietovių erdvinės sistemos vystymo koncepcijai įtakos turi tokie veiksniai, kaip gyventojų skaičiaus kitimas ir socialinės demografijos struktūros raidos tendencijos:

1. Rokiškio rajono savivaldybėje per pastarąjį dešimtmetį (2011 – 2021 m.) gyventojų skaičiaus pokytis sudaro -21,44 % (nuo 35 022 gyventojų 2011 m. iki 27 515 gyventojų 2021 m.), kai apskrityje sumažėjo -17,26 %, o šalyje – 8,42 %. Ženklus gyventojų skaičiaus netekimas turi didelę neigiamą įtaką Rokiškio rajono savivaldybės ekonominei bei socialinei situacijai.
2. Iš Rokiškio rajono gyvenamųjų vietovių gyventojų skaičius nuo 2011 m. iki 2021 m. miestuose mažėjo: Rokiškyje pokytis -18,31 % (nuo 14 351 iki 11 724 gyventojų), Obeliuose - 17,04 % (nuo 1 074 iki 891 gyventojų), Pandėlyje -12,48 % (nuo 809 iki 708 gyventojų), o kaimuose bendrai 23 % (nuo 18 738 iki 14 449 gyventojų).

3. Mažėja šalyje parengtų specialistų skaičius universitetuose. Nuo 2017 iki 2021 m. šalyje sumažėjo parengtų specialistų universitetuose 16,5 %, kolegijose 10,7 %. Panevėžio apskrities kolegijose parengtų specialistų skaičius sumažėjo 13,7 %.
4. 2021 m. nedarbo lygis Rokiškio rajone siekė 17,5 % ir buvo didesnis 4,5 % už Lietuvos Respublikos (13,0 %) bei 3,3 % už apskrities (14,2 %) nedarbo lygį.
5. Užimtumo lygis rajone 12,1 % atsilieka nuo šalies vidurkio ir 2020 m. siekė 59,5 %, kai šalyje – 71,6 %.
6. Registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus gyventojų santykis Rokiškio rajone 2021 m. buvo 17,5 %, o tai 4.5 % daugiau nei vidutiniškai Lietuvoje (13 %).

3.1.1 pav. Gyventojų skaičius Rokiškio r. sav. seniūnijose

Ženklus gyventojų skaičiaus netekimas turi didelę neigiamą įtaką Rokiškio rajono savivaldybės ekonominei bei socialinei situacijai. Vertinant paskutiniųjų penkerių metų demografinius pokyčius, iš pagrindinių rajono urbanistinių centrų (gyvenamųjų vietovių, kurių gyventojų skaičius didesnis nei 100 gyventojų) labiausiai sumažėjo Aukštakalniai, Apaščia, Salos, Duokiškis, Čedasai, Panemunėlis, Sriubiškiai, Antanašė (gyventojų sumažėjo nuo 23 % iki 17 %). Svarbu pastebėti, kad dalis urbanistinių centrų liko stabilūs – Jūžintai, Sėlynė, Lašai, o kai kurie ir padidėjo – Augustinava, Lailūnai. Seniūnijų atžvilgiu neigiami demografiniai pokyčiai vyko visose seniūnijose, ryškiausi Kazliškio ir Pandėlio seniūnijose, kur gyventojų skaičius mažėjo po 13,5 %. Geriausia situacija Rokiškio miesto ir Kriaunų seniūnijose – gyventojų skaičius per 5 metus sumažėjo apie 7 % ir Rokiškio kaimiškoje seniūnijoje sumažėjo 7,4 %. Rokiškio, Obelių ir Pandėlio miestuose gyventojų skaičius mažėjo, tačiau esamas gyventojų skaičius dar gali išlaikyti

pakankamą ekonominį ir socialinį potencialą. Atsižvelgiant į tai, kad kaimo gyvenamosios vietovės sumažėjo gana daug, jose būtina kuo skubiau numatyti reikiamas efektyvias priemones jų ekonominio potencialo stiprinimui.

Tolimesnei rajono savivaldybės teritorinei raidai taip pat svarbią reikšmę turi vykstantys žemės naudojimo pokyčiai ir tendencijos. Šioje srityje svarbu įvertinti šiuos aspektus:

1. Remiantis Lietuvos Respublikos žemės fondo duomenimis, 2011 m. vienam gyventojui užstatytų teritorijų teko – 0,12 ha/gyv., o 2021 m. vienam gyventojui užstatytų teritorijų tenka – 0,17 ha/gyv. Nuo 2011 iki 2021 m. šis rodiklis padidėjo 1,4 karto.
2. Užstatytos teritorijos Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje 2021 m. sudarė 4730,23 ha (27515 gyventojai). Bendras gyventojų tankis rajono užstatytose teritorijose buvo 5,82 gyv./ha. 2021 m. miesto ir kaimo gyvenamosiose vietovėse apgyvendinimo tankis buvo:
   - Rokiškio mieste užstatyta žemė sudarė 550,66 ha (11724 gyventojai), apgyvendinimo tankis – 21,29 gyv./ha;
   - Obelių mieste užstatyta žemė - 84,58 ha (891 gyventojas), apgyvendinimo tankis 10,53 gyv./ha;
   - Pandėlio mieste užstatyta žemė – 71,09 ha (708 gyventojai), apgyvendinimo tankis 9,96 gyv./ha;
   - Kaimo teritorijose užstatyta žemė – 4023,90 ha (14449 gyventojai), apgyvendinimo tankis – 3,59 gyv./ha.

Rokiškio miesto apgyvendinimo tankis dar nesiekia minimalaus rekomenduojamo gyventojų tankumo – 30 gyv./ha. Nuo jo atsilieka Obelių ir Pandėlio miestai. Skirtumas dar didesnis kaimo gyvenamosiose vietovėse. Tokia užstatytų teritorijų ir jų apgyvendinimo statistinė situacija rodo, kad tiek miesto, tiek kaimo gyvenamųjų vietovių esamos urbanizuotos teritorijos turėtų būti efektyviau panaudojamos, kompaktinamos.

Planuojant rajono urbanistinę plėtrą, kartu įvertinama gyventojų aprūpinimo būstu situacija.

1. Lietuvos statistikos departamento duomenimis 2020 m. pabaigoje bendras gyvenamasis fondas Rokiškio rajono savivaldybėje sudarė 1 245,3 tūkst. m^2.
2. Vienam savivaldybės gyventojui tenkantis naudingas plotas 2020 m. siekė 45,3 m^2 ir buvo didesnis už šalies (37,8 m^2) ir apskrities (40,6 m^2) vertes. Pastaraisiais metais stebimas nedidelis šio rodiklio didėjimas, dėl gyvenamojo fondo augimo (vyksta daugiausiai individuali gyvenamoji statyba) ir gyventojų skaičiaus mažėjimo.
3. Rokiškio rajono savivaldybės būsto fonde 2021 m. buvo 140 butų, iš kurių 90, arba 64,3 %, sudarė socialiniai būstai. Didžioji dalis savivaldybės būsto fondo buvo miestuose: Rokiškyje – 98 butai, Obeliuose - 6 ir Pandėlyje – 10, likusieji 26 - kaimo teritorijoje. Socialinio būsto kiekio Rokiškio rajone nepakanka, kad būtų galima aprūpinti visas remtinas šeimas.

Įvertinant bendrą šalies ir rajono gyvenamojo fondo situaciją, laikytina, kad esamo bendrojo būsto fondo rajono teritorijoje yra pakankamai.

Atsižvelgiant į teritorijos naudojimo ir aprūpinimo būstu būklę, galima teigti, kad Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje nauja urbanistinė plėtra turėtų būti derinama su demografinės situacijos gerėjimu – gyventojų augimu, taip pat naujo kokybiško būsto kūrimu ir, žinoma, socialinio būsto plėtra. Vertinant esamą demografinę situaciją ir jos tendencijas, urbanistinės plėtros poreikis rajone turėtų būti nuosaikus. Rokiškio mieste orientuojantis į gyvenamųjų teritorijų formavimą užtikrinant ne mažesnį nei 50 gyv./ha apgyvendinimo tankį, Obelių ir Pandėlio miestuose – ne mažesnį nei 30 gyv./ha apgyvendinimo tankį. Ne mažesnio nei 30 gyv./ha tankio planuojama siekti ir kaimo gyvenamųjų vietovių pagrindiniuose urbanistiniuose centruose.

Siekiant urbanistinio vystymo optimizavimo, turi būti remiamas esamų rajono gyvenamųjų vietovių kompaktiškai užstatytų teritorijų išlaikymas, nuosekli pasirinktų teritorijų plėtra. Prioritetas teikiamas esamų užstatytų teritorijų modernizavimui, rekonstravimui, konversijai, užstatymo kompaktinimui (tankinant

esamas užstatytas teritorijas, didinant jų užstatymo intensyvumą). Rengiant bendrąjį planą, naujos plėtros teritorijų numatoma apie 20 % nuo esamų užstatytų teritorijų ploto. Pagrindinės gyvenamųjų teritorijų plėtros teritorijos numatytos Rokiškio mieste. Naujos plėtros teritorijos numatomos siekiant sukurti naujos kokybės gyvenamąsias teritorijas, sudaryti sąlygas naujoms darbo vietoms kurtis.

Gyvenamųjų teritorijų plėtra numatoma įvertinant optimistinę demografinės situacijos prognozę, kuria remiantis gyventojų skaičius 10 metų laikotarpyje padidės apie 10 %. Prognozuojama, kad 2032 m. Rokiškio rajone gyvens 2 812 gyventojais daugiau nei 2022 m. (28 121 gyv.) ir iš viso jų sudarys 30 933 gyventojai. Gyventojų padidėjimą taip pat gali lemti vykstanti vidaus ir tarptautinė migracija. Siekiant aprūpinti gyventojus darbo vietomis, atitinkamai yra numatoma pramonės ir kitų gamybos objektų teritorijų plėtra. Naujos plėtros teritorijos numatytos prie pagrindinių gyvenamųjų vietovių urbanistinių centrų, gamybinių objektų.

Naujų urbanistinių centrų bendrajame plane nėra numatoma. Urbanistinės plėtros teritorijos vystomos tik prie esamų urbanistinių centrų. Toks teritorijų vystymas sudarys sąlygas efektyvesniam esamos savivaldybės infrastruktūros panaudojimui ir gerinimui.

3.2. Gyvenamųjų vietovių socialinis aprūpinimas ir jų erdvinė struktūra

Rajono savivaldybės teritorijoje yra susiklosčiusi skirtingo institucinio aprūpinimo gyvenamųjų vietovių sistema, kuriose socialinės, kultūrinės įstaigos išsidėsčiusios priklausomai nuo gyvenamosios vietovės dydžio, jos dislokacijos rajono savivaldybės teritorijoje, didesnių gyvenamųjų vietovių artumo. Siekiant nustatyti gyvenamųjų vietovių vystymo prioritetus, koncepcijoje atliekamas rajono gyvenamųjų vietovių suskirstymas į kategorijas.

Pagal 2021 m. parengtą Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą (toliau – LRBP) gyvenamųjų vietovių sistemos vystymas yra grindžiamas atskirų savivaldybių centrų partneryščių modeliu, t.y. atskiriems urbanistiniams centrams bendradarbiaujant atskirų paslaugų bei veiklų srityse (taikant paslaugų funkcinio papildomumo ir dalinimosi principus). Remiantis šiuo modeliu, LRBP sprendiniuose yra išskiriamas rajono centras Rokiškio miestas. Taip pat Rokiškio miesto atžvilgiu nustatytos partneryščių grupės su kitų savivaldybių miestais. Mažesni rajono savivaldybės urbanistiniai centrai nėra išskiriami ir jų konkretus vystymas nėra nustatomas.

Atsižvelgiant į tai, kad LRBP sprendiniuose Rokiškio rajono žemesnio lygmens centrai nėra išskiriami, jų vystymas nustatomas savivaldybės teritorijos bendrajame plane. Tuo tikslu toliau yra įvertinamas gyvenamųjų vietovių dydis, aprūpinimo socialine infrastruktūra situacija.

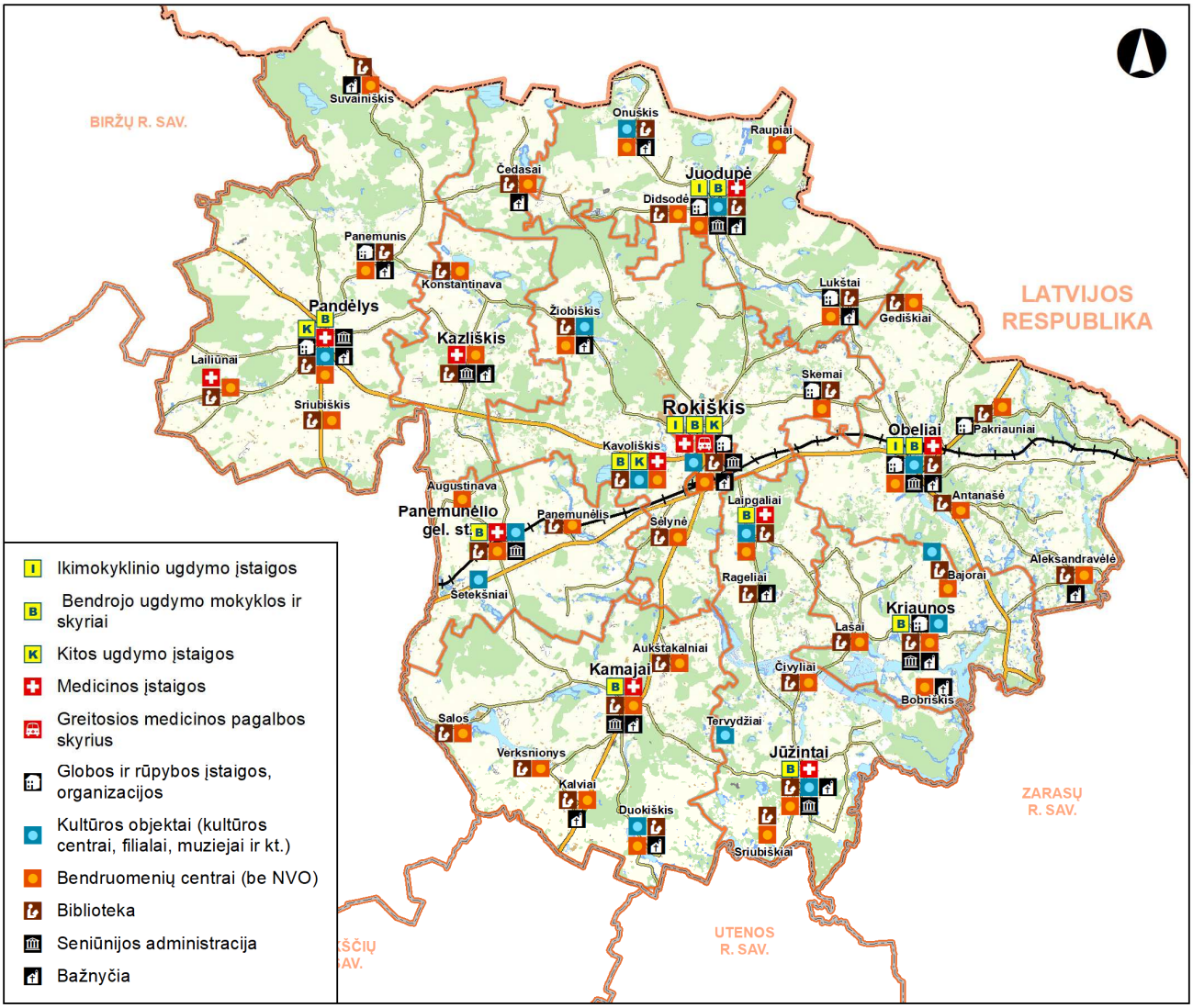

3.2.1. pav. Rokiškio rajono savivaldybės gyvenamųjų vietovių institucinis aprūpinimas

Pagrindinių Rokiškio gyvenamųjų vietovių demografinė ir socialinio aprūpinimo apibendrinta būklė pateikta 3.2.1 paveiksle ir 3.2.1 lentelėje.

3.2.1 lentelė. Rokiškio rajono gyvenamųjų vietovių demografinė būklė ir socialinis aprūpinimas

Gyvenamoji vietovė	Statusas	2017	2021	Pokytis 2017-2021 m., %	Administracinis statusas, kiti požymiai	Socialinės infrastruktūros objekto tipas
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*
Juodupės sen.	**SEN**	**3169**	**2909**	**-8,20%**		
Didsodė	K	155	144	-7,10%	Didsodės seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Juodupė	MST	1714	1621	-5,43%	Seniūnijos centras, Juodupės seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Ikimokyklinio ugdymo įstaigos • 2 Bendrojo ugdymo mokyklos ir skyriai • 1 Medicinos įstaigos • 1 Globos ir rūpybos įstaigos, organizacijos • 1 Kultūros objektai (kultūros centrai, filialai, muziejai ir kt.) • 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Lukštai	K	208	178	-14,42%	Lūkštų seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Globos ir rūpybos įstaigos, organizacijos • 1 Biblioteka

Gyvenamoji vietovė	Statusas	2017	2021	Pokytis 2017-2021 m., %	Administracinis statusas, kiti požymiai	Socialinės infrastruktūros objekto tipas
						• 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Onuškis	K	206	182	-11,65%	Onuškio seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Kultūros objektai (kultūros centrai, filialai, muziejai ir kt.) • 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Raišiai	K	235	204	-13,19%	Raišių seniūnaitijos pagrindinis kaimas	
Raupiai	K	25			Raupių seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Jūžintų sen.	**SEN**	**1565**	**1417**	**-9,46%**		
Jūžintai	MST	378	376	-0,53%	Seniūnijos centras, Jūžintų seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Bendrojo ugdymo mokyklos ir skyriai • 1 Medicinos įstaigos • 1 Biblioteka • 1 Kultūros objektai (kultūros centrai, filialai, muziejai ir kt.) • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Laibgaliai	K	405	356	-12,10%	Laibgalių seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Bendrojo ugdymo mokyklos ir skyriai • 1 Medicinos įstaigos • 2 Kultūros objektai (kultūros centrai, filialai, muziejai ir kt.) • 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Tervydžiai	K				Tervydžių seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Kultūros objektai (kultūros centrai, filialai, muziejai ir kt.)
Čivyliai	K		76		Čivilių seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Rageliai	K	95	83	-12,63%	Ragelių seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Biblioteka
Kamajų sen.	**SEN**	**1935**	**1766**	**-8,73%**		
Aukštakalniai	K	167	128	-23,35%	Aukštakalnių seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Duokiškis	MST	209	171	-18,18%	Duokiškio seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Kultūros objektai (kultūros centrai, filialai, muziejai ir kt.) • 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Kalviai	K	171	161	-5,85%	Kalvių seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Kamajai	MST	564	535	-5,14%	Seniūnijos centras, Kamajų seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 3 Bendrojo ugdymo mokyklos ir skyriai • 1 Medicinos įstaigos • 1 Kultūros objektai (kultūros centrai, filialai, muziejai ir kt.) • 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Salos	MST	164	133	-18,90%	Salų seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Verksnionys	K	86	71	-17,44%	Verksnionių seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Kazliškio sen.	**SEN**	**659**	**565**	**-14,26%**		
Kazliškis	K	169	144	-14,79%	Kazliškio seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Medicinos įstaigos • 1 Biblioteka • 2 Bendruomenių centrai (be NVO)
Konstantinava	K	94	87	-7,45%	Konstantinavo	• 1 Biblioteka

Gyvenamoji vietovė	Statusas	2017	2021	Pokytis 2017-2021 m., %	Administracinis statusas, kiti požymiai	Socialinės infrastruktūros objekto tipas
					seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Kriaunų sen.	**SEN**	**873**	**813**	**-6,87%**		
Kriaunos	K	324	297	-8,33%	Seniūnijos centras, Kriaunų seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Bendrojo ugdymo mokyklos ir skyriai • 1 Globos ir rūpybos įstaigos, organizacijos • 1 Kultūros objektai (kultūros centrai, filialai, muziejai ir kt.) • 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Lašai	K	148	146	-1,35%	Lašų seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Bobriškis	K	5			Bobriškio seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Obelių sen.	**SEN**	**2916**	**2624**	**-10,01%**		
Aleksandravėlė	K	155	148	-4,52%	Aleksandravėlės seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Antanašė	K	237	196	-17,30%	Antanašės seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Gediškiai	K	149	138	-7,38%	Gediškių seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Obeliai	M	976	891	-8,71%	Seniūnijos centras su Obelių miesto seniūnaitija	• 1 Ikimokyklinio ugdymo įstaigos • 2 Bendrojo ugdymo mokyklos ir skyriai • 1 Medicinos įstaigos • 6 Globos ir rūpybos įstaigos, organizacijos • 2 Kultūros objektai (kultūros centrai, filialai, muziejai ir kt.) • 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Obelių Priemiestis	K	280	246	-12,14%	Obelių Priemiesčio seniūnaitijos pagrindinis kaimas	
Pakriauniai	K	168	156	-7,14%	Pakriaunių seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Globos ir rūpybos įstaigos, organizacijos • 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Pandėlio sen.	**SEN**	**2900**	**2523**	**-13,00%**		
Apaščia	K	141	113	-19,86%	Apaščios seniūnaitijos pagrindinis kaimas	
Lailūnai	K	167	179	7,19%	Lailūnų seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Medicinos įstaigos • 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Pandėlys	M	759	708	-6,72%	Seniūnijos centras su Pandėlio miesto seniūnaitija	• 1 Bendrojo ugdymo mokyklos ir skyriai • 1 Kitos ugdymo įstaigos • 1 Medicinos įstaigos • 1 Globos ir rūpybos įstaigos, organizacijos • 1 Kultūros objektai (kultūros centrai, filialai, muziejai ir kt.) • 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Pandėlys	K	250	226	-9,60%	Pandėlio	

Gyvenamoji vietovė	Statusas	2017	2021	Pokytis 2017-2021 m., %	Administracinis statusas, kiti požymiai	Socialinės infrastruktūros objekto tipas
					seniūnaitijos pagrindinis kaimas	
Panemunis	MST	225	217	-3,56%	Panemunio seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Globos ir rūpybos įstaigos, organizacijos • 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Sriubiškiai	K	206	170	-17,48%	Sriubiškių seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Suvainiškis	MST	169	146	-13,61%	Suvainiškio seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Panemunėlio sen.	**SEN**	**1282**	**1151**	**-10,22%**		
Augustinava	K	102	107	4,90%	Augustinavo seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Panemunėlio gel. st.	GST	627	521	-16,91%	Seniūnijos centras, Panemunėlio seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Bendrojo ugdymo mokyklos ir skyriai • 1 Medicinos įstaigos • 1 Kultūros objektai (kultūros centrai, filialai, muziejai ir kt.) • 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Panemunėlis	MST	230	191	-16,96%	Panemunėlio seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Šetekšniai	K				Šetekšnių seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Kultūros objektai (kultūros centrai, filialai, muziejai ir kt.)
Rokiškio k. sen.	**SEN**	**4732**	**4381**	**-7,42%**		
Bajorai	K	562	508	-9,61%	Bajorų seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 3 Kultūros objektai (kultūros centrai, filialai, muziejai ir kt.) • 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Čedasai	MST	185	151	-18,38%	Čedasų seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Kavoliškis	K	1261	1173	-6,98%	Seniūnijos centras, Kavoliškio seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Bendrojo ugdymo mokyklos ir skyriai • 1 Kitos ugdymo įstaigos • 1 Medicinos įstaigos • 1 Biblioteka • 1 Kultūros objektai (kultūros centrai, filialai, muziejai ir kt.) • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Sėlynė	K	171	169	-1,17%	Sėlynės seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Skemai	K	676	577	-14,64%	Skemų seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Globos ir rūpybos įstaigos, organizacijos • 1 Biblioteka • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Žiobiškis	K	340	302	-11,18%	Žiobiškio seniūnaitijos pagrindinis kaimas	• 1 Biblioteka • 1 Kultūros objektai (kultūros centrai, filialai, muziejai ir kt.) • 1 Bendruomenių centrai (be NVO)
Rokiškio m. sen.						
Rokiškis	M	12600	11724	-6,95%	Rajono centras su Rokiškio miesto seniūnija ir	• 3 Ikimokyklinio ugdymo įstaigos • 5 Bendrojo ugdymo mokyklos ir skyriai • 9 Kitos ugdymo įstaigos

Gyvenamoji vietovė	Statusas	2017	2021	Pokytis 2017-2021 m., %	Administracinis statusas, kiti požymiai	Socialinės infrastruktūros objekto tipas
					kaimiškosios seniūnijos centru bei 8 miesto seniūnaitijomis	• 6 Medicinos įstaigos • 1 Greitosios medicinos pagalbos skyrius • 15 Globos ir rūpybos įstaigos, organizacijos • 6 Kultūros objektai (kultūros centrai, filialai, muziejai ir kt.) • 2 Biblioteka • 3 Bendruomenių centrai (be NVO)

Atsižvelgiant į demografinę situaciją ir socialinį aprūpinimą, kaip svarbiausios rajono gyvenamosios vietovės, kurios formuotų pagrindinį rajono urbanistinį karkasą, siūlomos šios Rokiškio rajono gyvenamosios vietovės:

- Rokiškio rajone esantys miestai Rokiškis, Obeliai, Pandėlys.
- kompaktiško užstatymo miesteliai ir kaimai:

  Juodupės seniūnijoje: Juodupė;
  Jūžintų seniūnijoje: Jūžintai, Laibgaliai;
  Kamajų seniūnijoje: Kamajai;
  Kriaunų seniūnijoje: Kriaunos;
  Panemunėlio seniūnijoje: Panemunėlis GST;
  Rokiškio kaimo seniūnijoje: Kavoliškis

Šios gyvenamosios vietovės yra aprūpintos pagrindinėmis švietimo, kultūrinėmis, socialinės rūpybos paslaugomis, todėl vystant teritorijas, šios gyvenamosios vietovės, turi būti įvertinamos kaip vienos pagrindinių rajono urbanistinio karkaso centrų.

Apibendrinant, galima teigti, kad Rokiškio rajono savivaldybės gyvenamųjų vietovių urbanistinio karkaso formavimas, be socialinio gyvenamųjų vietovių aprūpinimo, taip pat priklauso nuo gyvenamųjų vietovių išsidėstymo rajono teritorijoje, gyventojų tankio, susiformavusio kelių tinklo, kelionių tikslų. Įvertinant šiuos veiksnius, yra išskiriama diferencijuota rajono urbanistinių centrų sistema.

4. ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS VYSTYMO SPRENDINIAI

Rengiant Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimą yra siūloma įvertinti vieną rajono savivaldybės teritorijos vystymo koncepciją, išlaikant esamo rajono urbanistinio karkaso plėtojimo tęstinumą. Koncepcija susijusi su diferencijuotu socialinės infrastruktūros konsolidavimu atskiruose urbanistiniuose centruose.

4.1. Rajono teritorijos vystymo koncepcija

Bendrojo plano koncepcijoje siūloma palaikyti ir remti rajono urbanistinius centrus pagal diferencijuotus jų teritorijos vystymo prioritetus. Šia koncepcija būtų siekiama tolygesnio gyvenamųjų vietovių socialinio aprūpinimo, išlaikant skirtingo lygmens objektus, o taip pat taikant aktyvią urbanistinio vystymo politiką (4.1.1 pav.). Bendrojo plano koncepcijos siūlymais siekiama apjungti viena kitos arčiau esančias gyvenvietes, numatyti jose teikiamų paslaugų dalinimąsi, bendrai išnaudoti esamą inžinerinį ir socialinį aprūpinimą.

Koncepcijoje numatomus urbanistinių centrų teritorijos vystymo principus sudarytų:

1. Hierarchinės urbanistinių centrų ir kitų gyvenamųjų vietovių sistemos kūrimas, racionaliai paskirstant rajono institucijas gyvenamosiose vietovėse;
2. Tolygios ir proporcingos gyvenimo kokybės pasiskirstymas rajono teritorijoje, prioritetą skiriant vietiniams urbanistiniams centrams (sudarant palankias sąlygas investicijoms, aptarnavimo sistemai formuoti, jų inžinerinės techninės infrastruktūros plėtojimui (centralizuotas aprūpinimas vandeniu, šiluma bei nuotekų surinkimas)).
3. Urbanistinių centrų kokybinės plėtros skatinimas, atnaujinant esamas urbanizuotas teritorijas, steigiant naujas darbo vietas, pritraukiant privačias investicijas, užtikrinant socialinį aptarnavimą.

4. Gretimų gyvenamųjų vietovių socialinio, inžinerinio aprūpinimo sistemų apjungimas, sąlygų jų vieningai administravimo sistemai sukūrimas.
5. Racionalus ir tausojantis rajono teritorinių išteklių naudojimas.

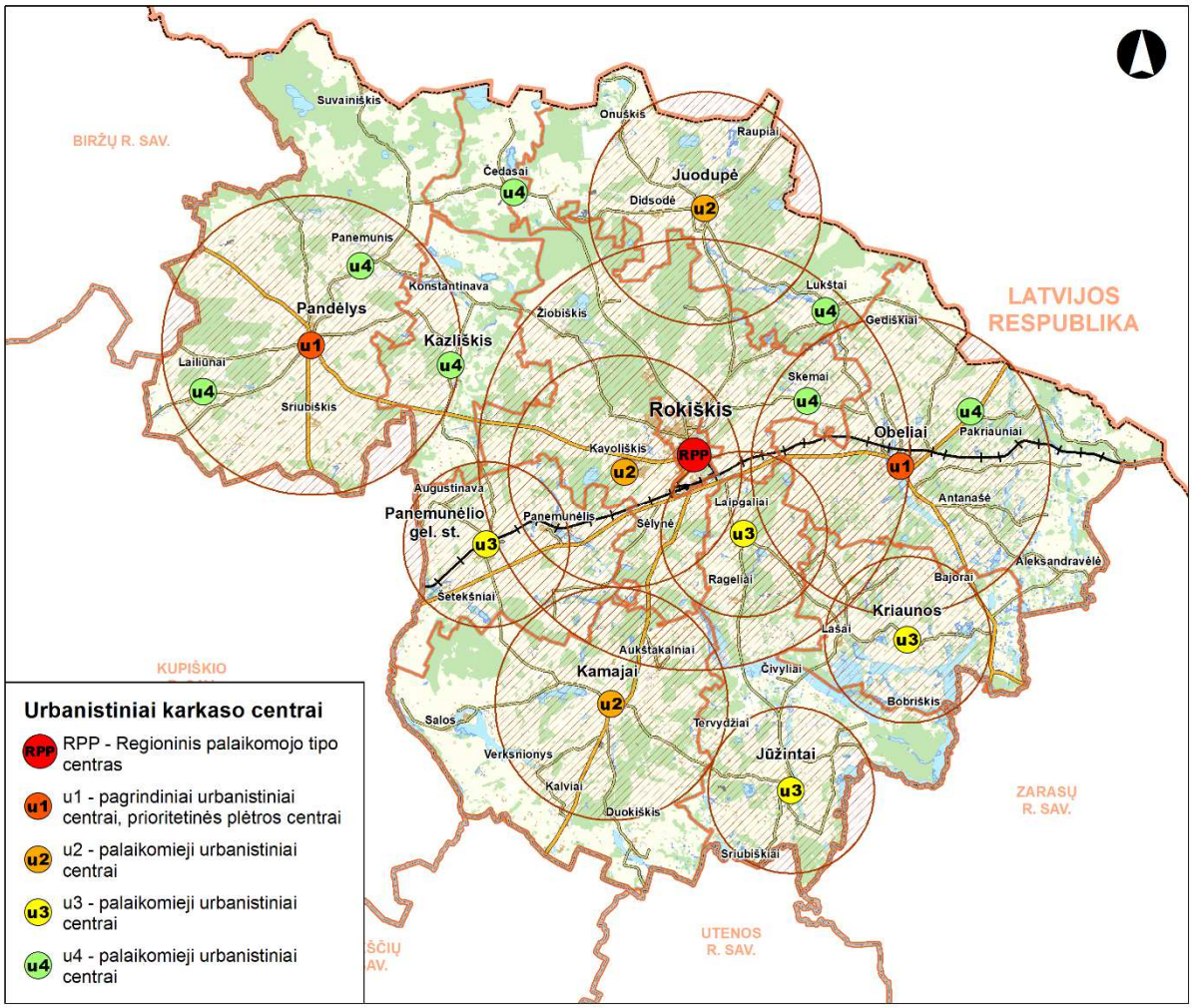

4.1.1 pav. Urbanistinių centrų vystymo koncepcija Rokiškio rajono savivaldybėje

4.2. Urbanistinio karkaso sistemos vystymas

Koncepcijoje nustatomas urbanistinių centrų diferencijavimas ir skirstymas į kategorijas. Urbanistiniams centrams siūloma priskirti didžiausias rajono gyvenamąsias vietoves. Urbanistinius centrus į kategorijas siūloma skirstyti, atsižvelgiant į siekiamą jų reikšmę, socialinį, inžinerinį aprūpinimą ir koncepcijos vystymo principus.

Bendrojo plano koncepcija numatoma apjungti viena kitos arčiau esančius urbanistinius centrus, numatyti juose teikiamų paslaugų dalinimąsi, bendrai išnaudoti esamą inžinerinį ir socialinį aprūpinimą. Remiantis bendrojo plano koncepcija, Rokiškio rajono urbanistinį karkasą sudarytų regioninės reikšmės ir savivaldybės lygmens urbanistiniai centrai. Tai regioninio papildomojo tipo centras – Rokiškio miestas ir savivaldybės lygmens centrai: Obelių ir Pandėlio miestai, Juodupė, Kavoliškis, Kamajai, Kriaunos, Panemunėlis GST, Jūžintai, Laibgaliai, Lukštai, Kazliškis, Pakriauniai, Lailūnai, Panemunis, Skemai, Čedasai.

Savivaldybės lygmens urbanistiniai centrai išskiriami į pagrindinius ir pagalbinius centrus. Pagrindinius savivaldybės urbanistinius centrus sudaro miestai ir miesteliai neblogai išvystyti socialinės, ekonominės, inžinerinės infrastruktūros ir kitais požiūriais. Pagalbinius centrus sudaro mažesnės

gyvenamosios vietovės, kuriose yra silpnesnis socialinis aprūpinimas, tačiau kurias tikslinga palaikyti ir stiprinti.

Pagrindiniai ir pagalbiniai centrai papildomai išskiriami į dvi grupes –priskiriant atitinkamai u1, u2 ir u3, u4 kategorijas.

Savivaldybės lygmens centrai išskiriami, remiantis turimu socialiniu ekonominiu potencialu, tolygia centrų sklaida rajono teritorijoje ir priimtinu jų pasiekiamumu aplinkinių vietovių gyventojams.

Rokiškio urbanistinių centrų apibūdinimas:

Regioniniai centrai

- **Regioninis papildomojo tipo (RPP) centras – Rokiškio miestas**. Rokiškio miestas yra faktinis rajono centras, kuris taip pat atlieka ir vietinio centro funkcijas gretimoms gyvenamosioms vietovėms. Į Rokiškio miesto teritoriją tikslinga įjungti ir su miestu funkciškai susijusias gyvenamąsias vietoves, bendrai naudojant inžinerinius tinklus ir kitas komunikacijas. Rokiškio miesto kaip regioninio centro reikšmė nustatyta Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane.

Savivaldybės lygmens urbanistiniai centrai

Pagrindiniai:

- **u1 kategorijos centrai – Obelių ir Pandėlio miestai**. Šių urbanistinių centrų funkcijas tikslinga konsoliduoti su artimiausiomis gyvenamosiomis vietovėmis, dalinantis bendru socialiniu, inžineriniu aprūpinimu. Čia yra geros sąlygos plėtoti pramonę ir verslą, taip pat pagrindines gyventojų kultūrinio – buitinio aptarnavimo įstaigas. u1 kategorijos centrai yra plėtojamojo tipo centrai.
- **u2 kategorijos centrai – Juodupė, Kavoliškis, Kamajai**. Šiems centrams priskiriami jau susiformavę miesteliai Juodupė ir Kamajai bei Kavoliškio kaimas, kurie yra seniūnijų ar seniūnaitijų centrai, turintys pakankamas aptarnavimo zonas ir gerus ryšius su šiuose teritorijose esančiomis gyvenamosiomis vietovėmis. Šių centrų teritorijas siūloma vystyti kartu su gretimomis vietovėmis, bendrai plėtojant socialinę, inžinerinę infrastruktūrą, kartu vystant kitas ūkio sritis. u2 kategorijos centrai yra plėtojamo tipo centrai, kurių vystymui reikalinga aktyvesnė savivaldybės parama (išlaikant darbo vietas, vystant būstą).

Pagalbiniai:

- **u3 kategorijos centrai** – **Kriaunos, Panemunėlio geležinkelio st., Jūžintai, Laibgaliai.** Tai palaikomi vietiniai urbanistiniai centrai. Jie kuriami jau susiformavusio Jūžintų miestelio ir Panemunėlio geležinkelio st., Kriaunų, Laibgalių kaimų pagrindu, kurie yra seniūnijų ar seniūnaitijų centrai. Šie centrai turi mažesnį ugdymo įstaigų spektrą nei u2 kategorijos centrai, tačiau jų sklaida ir išsidėstymas yra patogus gyventojams. Šie centrai teikia žemės ūkio aptarnavimo ir įvairias paslaugų funkcijas. Juose tikslinga savivaldybės inžinerinės ir socialinės infrastruktūros plėtra ar išlaikymas. u3 kategorijos centrai yra papildomo tipo centrai, kuriems reikalinga savivaldybės parama siekiant išlaikyti esamą socialinę infrastruktūrą bei įrengiant savivaldybės inžinerinę infrastruktūrą.
- **u4 kategorijos centrai - Lukštai, Kazliškis, Pakriauniai, Lailūnai, Panemunis, Skemai, Čedasai.** Tai papildomi pagalbiniai savivaldybės centrai, kuriuos sudarytų miesteliai (Panemunis ir Čedasai) ir kompaktiško užstatymo požymių turintys kaimai (Lukštai, Kazliškis, Pakriauniai, Lailūnai, Skemai). Jų socialinis ekonominis potencialas yra silpnesnis nei u3 kategorijos centrų, bet stipresnis nei kitų kaimo gyvenamųjų vietovių. Juose plėtojami tradiciniai amatai, smulkiosios paslaugos, turizmas. u4 kategorijos centrai yra papildomo tipo centrai, kuriuose tikslinga išlaikyti ar įkurti minimalią savivaldybės socialinę infrastruktūrą (kultūros, sveikatos priežiūros objektus, pagal galimybes švietimo įstaigas).

Vystant Rokiškio rajono savivaldybės gyvenamųjų vietovių sistemą, pagrindines kaimo gyvenamąsias vietoves, kurių gyventojų skaičius didesnis nei 100 gyventojų, išskiriamos kaip nekategorizuoti urbanistiniai

centrai. Nekategorizuotoms vietovėms būtų priskiriami stambūs kaimai. Juos sudaro kompaktiškai užstatytos kaimų teritorijos. Šių vietovių raidą lems žemės rinka, gyventojų demografiniai procesai (natūralus prieaugis, senėjimas). Pagal savivaldybės galimybes juose palaikomas minimalus socialinis aptarnavimas, remiamos kultūros įstaigos, vystoma viešoji rekreacinė infrastruktūra, atnaujinami lankytini objektai, skatinamas turizmas.

4.3. Urbanistinių centrų vystymo kryptys

Pagrindiniams savivaldybės lygmens (u1 ir u2 kategorijų) centrams teikiamas kokybinės ir kiekybinės plėtros prioritetas. Kokybinę plėtrą turėtų inicijuoti ir vykdyti rajono savivaldybės Taryba, administracija bei valstybės tarnybos. Savivaldybės institucinės investicijos ir išlaidos, tarp jų potencialių investicijų pritraukimas kuriant naujas darbo vietas, atliekant teritorijų atnaujinimą ir konversiją yra labai svarbi prielaida, siekiant ekonominio urbanistinių centrų stiprinimo.

Savivaldybės lygmens urbanistinių centrų socialinę ir ekonominę bazę sudarytų esamos ir plėtojamos švietimo, sveikatos ir socialinės apsaugos, globos ir rūpybos, kultūros įstaigos, kuriose dirbtų 60–70% rajono aukštos kvalifikacijos specialistų ir personalo su tinkamo lygio technine įranga. Šiuose centruose turėtų būti koncentruojamos materialinės investicijos, apjungiamos lėšos skirtos teritorijos priežiūrai ir inžinerinių sistemų naudojimui. Minimalus vietinių centrų privalomo institucinio aprūpinimo įstaigų sąrašas: mokykla, medicinos ir priešmokyklinės įstaigos, globos ir rūpybos tarnybos, gaisrinė, policija, greitoji medicininė pagalba, įvairios techninės komunalinės ūkio tarnybos.

Pagrindiniuose savivaldybės lygmens centruose (u1 ir u2) numatoma vystyti šią savivaldybės infrastruktūrą:

1. Socialinis būstas, kurio dalis bendroje rajono būsto struktūroje turėtų sudaryti 5-10 %. Šis būstas skiriamas ne vien socialiai remtiniems žmonėms, bet ir tiems vyresnio amžiaus vienišiems gyventojams, kurių būstas kaimuose, vienkiemiuose yra nesaugus, sunkiai parduodamas ir kuriems reikalinga parama bei globa.
2. Aukštos kokybės būstas būtų finansuojamas privačių specialistų lėšomis, kurių darbu suinteresuoti vietiniai centrai ir kurio statybai savivaldybė teiktų paramą, pagalbą ir pan.
3. Inžineriniai tinklai, gatvės, atliekų surinkimo sistemų modernizavimas, jų plėtra, naudojimas ir priežiūra.
4. Viešojo transporto sistemos vystymas, jos aptarnavimo lygio ir kokybės užtikrinimas.
5. Galimiems investitoriams (pramonė, transportas, sandėliavimas, medicinos, prekybos ir kt. paslaugos) parengta pasiūlos investuoti sistema, kurią sudarytų teritorijos, kurių atnaujinimui, konversijai būtų skiriama valstybės ar savivaldybės parama, nustatytos tikslinės teritorijos veiklos sąlygos bei reikalavimai ir t.t.

Pagalbiniuose savivaldybės urbanistiniuose centruose (u3 ir u4) nustatomas palaikomasis režimas, atsižvelgiant į gyventojų skaičiaus kitimą ir savivaldybės galimybes juos remti.

Siekiant vietiniuose centruose sukurti decentralizuotą sistemą su atitinkamo lygio instituciniu aprūpinimu, taip pat ne mažiau svarbu sudominti privačius investuotojus vykdyti įvairias ūkines veiklas šiose gyvenamosios vietovėse. Čia taip pat svarbi žemės ūkio gamyba, specializuotos pramonės, amatų bei kitos įvairios ekonominės veiklos.

Pagrindinius diferencijuotų urbanistinių centrų vystymo koncepcijos įgyvendinimo privalumus sudarytų:

- efektyvus savivaldybės ir valstybės kapitalo investicijų naudojimas;
- palankios prielaidos savivaldybės, valstybės ir privačių struktūrų bendradarbiavimui;
- aiškūs gyvenimo ir veiklos organizavimo rajone strateginiai principai;
- prielaidos aktyvesnei savivaldybės veiklai mažinant emigracijos tempus, gyventojų mažėjimą rajone;
- rajono gyventojų gyvenimo kokybės ir veiklos aktyvumo skatinimas;
- teikiamų paslaugų ir aplinkos kokybės valdymo efektyvumas;
- stabilios aptarnavimo sistemų veiklos užtikrinimas.

Atsižvelgiant į tokias urbanistinių centrų vystymo galimybes, siūloma urbanistinių centrų sistema pateikta 4.3.1 lentelėje.

4.3.1 lentelė. Rokiškio rajono urbanistinių centrų sistema

Urbanistinių centrų aptarnaujamos seniūnijos	**Urbanistiniai centrai (UC) ir jų kategorijos**				
	RPP	**u1 / u2**	**u3**	**u4**	**n (nekategorizuoti UC)**
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*
Juodupės sen.			Juodupė (1621)	Lukštai (178)	Onuškis (182) Didsodė (144)
Kazliškio sen.				Kazliškis (144)	*Konstantinava (87)
Jūžintų sen.			Jūžintai (376), Laibgaliai (356)		*Čivyliai (76)
Kamajų sen.		Kamajai (535)			Duokiškis (171) Salos (133) Kalviai (161) Aukštakalniai (128) *Verksnionys (71)
Kriaunų sen.			Kriaunos (297)		Lašai (146)
Panemunėlio sen.			Panemunėlis GST (627)		Panemunėlis (191) Augustinava (107)
Pandėlio sen.		Pandėlys (708)		Lailūnai (179), Panemunis (217)	Suvainiškis (146) Sriubiškiai (170) Pandelys k. (226) Apaščia (113)
Obelių sen.		Obeliai (891)		Pakriauniai (156)	Gediškiai (138) Antanašė (196) Aleksandravėlė (148) Obelių Priemiestis (246)
Rokiškio kaimiškoji sen.		Kavoliškis (1173)		Skemai (577) Čedasai (151)	Bajorai (508) Ziobiškis (302) Sėlynė (169)
Rokiškio miesto sen. **Rokiškio sen.**	ROKIŠKIS				

Pastaba: * Gyvenamoji vietovė turi mažiau nei 100 gyventojų, bet veikia biblioteka ir bendruomenės centras.

4.4. Socialinės aplinkos vystymo siūlymai

Švietimo, kultūros įstaigų teikiamų paslaugų plėtra:

LR Teritorijos bendrajame plane numatoma prioritetą teikti partnerystėmis grįstam turimų žmogiškųjų ir infrastruktūrinių išteklių naudojimui bendriems tikslams siekti. Tam pasiekti turi būti vykdomas efektyvesnis meno ir kultūros paveldo išteklių panaudojimas istorinei atminčiai, savivokai ugdyti bei urbanistinėms, rekreacinėms, gamtinėms erdvėms aktualizuoti.

Remiantis Lietuvos Respublikos teritorijos bendruoju planu (LRBP), Rokišio rajone numatyta iki 2025 m. teikti prioritetą bendrojo ugdymo įstaigų tinklo efektyvinimui.

Remiantis esamos būklės įvertinimu, švietimo, kultūros srityje gali būti išskirti šie svarbiausi aspektai ir koncepciniai siūlymai:

1. Siekiant racionaliai panaudoti švietimui skiriamas lėšas bei užtikrinti jo kokybę, vykdomas bendrojo lavinimo mokyklų tinklo pertvarkymo planas, tinkantis konkrečiai savivaldybei. Svarbu Rokiškio rajono savivaldybėje išlaikyti esamą švietimo įstaigų tinklą ir, tik esant poreikiui, jį plėsti.
2. Dauguma rajono švietimo įstaigų yra renovuotos, tačiau tolimesniam pastatų modernizavimui būtina efektyviai išnaudoti Valstybės investicijų, mokyklų modernizavimo programų bei savivaldybės lėšas, Europos Sąjungos struktūrinių fondų paramą.
3. Siekiant švietimo kokybės, nuolat turi būti keliami mokytojų išsilavinimo rodikliai, tačiau susirūpinimą kelia pedagogų trūkumas, ypač kaimo vietovėse.

4. Rokiškio rajono savivaldybėje veikia viešoji biblioteka su filialais kaimų vietovėse. Per pastarąjį dešimtmetį bibliotekų skaičius sumažėjo, tačiau gyventojų susidomėjimo knygomis galima sulaukti skiriant daugiau lėšų fondų atnaujinimui, populiariausių leidinių įsigijimui ir patalpų modernizavimui.

Asmens sveikatos priežiūros ir socialinių paslaugų plėtra rajone:

Šiuo metu Rokiškio rajono savivaldybėje yra gana platus asmens sveikatos priežiūros įstaigų tinklas, kuris rūpinasi gyventojų sveikata. Didžiausia šių įstaigų koncentracija – Rokiškyje.

LRBP atsižvelgiant į demografinės senatvės koeficientą Rokiškio rajone numatoma didinti slaugos ir ilgalaikio palaikomojo gydymo paslaugų apimtis, vystant integruotas sveikatos ir socialines paslaugas, bei teikiant šias paslaugas pacientų namuose.

Taip pat numatoma iki 2025 m. teikti prioritetą ligoninių tinklo efektyvinimui. Iki 2030 m. numatoma prioritetą skirti nestacionarių socialinių paslaugų plėtrai institucijose ir tokių paslaugų teikimui namuose.

Svarbiausi sveikatos įstaigų tinklo plėtojimo aspektai yra:

1. Savivaldybės gydymo įstaigoms trūksta gydytojų, dėl mažėjančio specialistų paruošimo skaičiaus universitetuose ir jų emigravimo į užsienio šalis. Dalis gydytojų yra atvykstantys iš kitų miestų. Todėl nerimą kelia vis didėjantis darbuotojų amžius, jų naujos pamainos perspektyvos.
2. Rokiškio rajono savivaldybės gyventojų apsilankymų poliklinikose ir ambulatorijose skaičius gali augti. Pastebimas didėjantis sergamumas psichikos ir priklausomybės ligomis – jos ne tik yra sunkiai pagydomos, bet ir įtakoja juos supančių asmenų sveikatą. Todėl, plečiant sveikatos priežiūros paslaugas, tikslinga atkreipti dėmesį specializuotų gydymo paslaugų teikimo gerinimui.
3. Rajone veikia gana platus socialinių paslaugų įstaigų tinklas, tačiau jis išsidėstęs netolygiai.

Įvertinus platų socialinių paslaugų įstaigų tinklą, Rokiškio rajono savivaldybės gyventojams trūksta šių socialinių paslaugų rūšių:

- ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos socialinės globos namuose asmenims su proto ar psichikos negalia ir likusiems be tėvų globos vaikams su negalia, kuriems nustatyti mišrūs raidos ar intelekto sutrikimai;
- stacionarių socialinių paslaugų savarankiško gyvenimo namuose;
- stacionarių socialinių paslaugų laikino gyvenimo namuose.

Gerinant socialinių paslaugų teikimą perspektyvoje Rokiškio rajono savivaldybėje, reikia:

- plėsti socialinių paslaugų spektrą;
- plėsti socialinių paslaugų teikimą namuose asmenims su sunkia negalia;
- teikti papildomą finansinę paramą vaiko globėjams (rūpintojams), šeimynoms;
- pagal poreikį ir finansines galimybes steigti papildomus socialinių darbuotojų etatus ir naujas pareigybes;
- skatinti gerosios patirties sklaidą, siekiant gerinti teikiamų socialinių paslaugų kokybę.

Gerinant gyventojų sveikatingumo rodiklius, būtina taip pat daugiau dėmesio skirti sveikų gyvenimo nuostatų formavimui, vykdyti įvairias išankstinių ligų diagnozavimo programas.

Socialinės-kultūrinės aplinkos koncepciniai pasiūlymai pateikiami priklausomai nuo pasirinktų gyvenamųjų vietovių vystymo alternatyvų. Vienu ir kitu atveju pateikiami pasiūlymai sudaro tuos pačius socialinės, kultūrinės aplinkos plėtros principus, tačiau besiskiriančius dėl vystomų objektų teritorinio tinklo struktūros, jo tankumo ir objektų sutelkimo bei vystymo intensyvumo atskirose gyvenamosiose vietovėse.

Bendru atveju Rokiškio rajono savivaldybės prioritetinio vystymo gyvenamosiose vietovėse socialinę ir kultūrinę bazę sudarytų esamos ir plėtojamos švietimo, sveikatos ir socialinės apsaugos, globos ir rūpybos, kultūros įstaigos. Pagrindinės plėtros kryptys – įstaigų modernizavimas, paslaugų kokybės gerinimas. Ypatingas dėmesys būtų skiriamas daugiafunkcinių socialinės infrastruktūros centrų steigimui ir plėtojimui. Bendru atveju rekomenduojama gyvenamųjų vietovių socialinių ir kultūrinių įstaigų sudėtis pateikiama 4.5.1 lentelėje.

4.5.1 lentelė. Rekomenduojamas gyvenamųjų vietovių aprūpinimas socialinėmis ir kultūrinėmis įstaigomis

Urbanistiniai centrai	Institucinio aprūpinimo įstaigos*	Kultūros objektai*
Rokiškio miestas (rajono centras) (RPP)	• Mokyklos; • Ikimokyklinės ir priešmokyklinės įstaigos; • Medicinos įstaigos, globos ir rūpybos tarnybos, greitoji medicininė pagalba	• Kultūros centras bei kiti kultūros objektai; • Bendruomenių centrai; • Bibliotekos
Remiami ir stiprinami pagrindiniai savivaldybės urbanistiniai centrai (u1, u2 kat.)	• Mokykla; • Ikimokyklinės ir priešmokyklinės įstaigos; • Medicinos įstaigos, globos ir rūpybos tarnybos	• Kultūros objektai (kultūros centro filialai, kt.); • Vietiniai bendruomenių centrai; • Bibliotekos
Palaikomi pagalbiniai savivaldybės urbanistiniai centrai (u3 kat.)	• Ikimokyklinės ir priešmokyklinės įstaigos; • Medicinos įstaigos, globos ir rūpybos tarnybos*	• Kultūros objektai (kultūros centro filialai, kt.); • Vietiniai bendruomenių centrai; • Bibliotekos
Remiami pagalbiniai savivaldybės urbanistiniai centrai (u4 kat.)	• Ikimokyklinės ir / ar priešmokyklinės įstaigos; • Medicinos įstaigos, globos ir rūpybos tarnybos	• Vietiniai bendruomenių centrai; • Bibliotekos
Nekategorizuoti urbanistiniai centrai (n)	• Globos ir rūpybos tarnybos	• Vietiniai bendruomenių centrai; • Bibliotekos

Pastaba: * – institucinio aprūpinimo įstaigos vystomos atsižvelgiant į demografinę situaciją atskiru savivaldybės sprendimu

4.5. Pramonės ir verslo plėtra

Vystant Rokiškio rajono urbanistinius centrus, svarbų dėmesį būtina skirti pramonės teritorijų vystymui. Pagrindinius pramonės centrus numatoma vystyti esamų pramonės zonų pagrindu. Rokiškio rajone kaip pagrindinis pramonės centras gali būti išskirtas Rokiškio mieste. Čia numatoma vystyti ir plėsti esamas pramonės teritorijas. Pramonės teritorijų vystymas taip pat numatomas Pandėlyje, Juodupėje, Obeliuose bei kitose gyvenamosiose vietovėse.

Rokiškio pramonės zoną siūloma stiprinti ir vystyti išnaudojant logistikos, gamybos, taip pat geležinkelių pramonės sritis. Pandėlyje, Juodupėje, Obeliuose siūloma plėtoti lengvosios pramonės šakas.

Be šių pagrindinių miestų pramonės zonų yra labai svarbu plėtoti pagrindinių urbanistinių centrų pramonę. Šiuose urbanistiniuose centruose būtina atgaivinti ir modernizuoti gamybines bazes, skatinant pramonės šakas, kurios būtų pagrįstos žemės ūkio produkcijos apdirbimu. Urbanistiniuose centruose tikslingas maisto gamybos įmonių steigimas, medienos apdirbimas, taip pat kitų pramonės įmonių kūrimas.

Naujų pramonės zonų išdėstymas turi būti numatomas įvertinant esamą gamybinę infrastruktūrą, geografinę gyvenamųjų zonų išsidėstymo padėtį (vertinant vyraujančių vėjų poveikį), kraštovaizdžio vizualinę apsaugą. Didžiausios pramonės zonos siūlomos Rokiškio mieste, jo prieigose (Rokiškio pramonės zona vystoma geležinkelio aplinkoje, pietinėje Rokiškio pusėje).

Kitas, mažesnes pramonės įmonių teritorijas numatoma vystyti prie esamų gyvenamųjų vietovių pramonės, žemės ūkio, gamybinių zonų. Kaip svarbesnės vystintinos pramonės zonos paminėtinos Pandėlyje, Juodupėje, Obeliuose. Šiose gyvenamosiose vietovėse pastaruoju laikotarpiu gyventojų skaičius mažėjo, todėl, siekiant išsaugoti šių gyvenviečių socialinį ir ekonominį potencialą, būtina joms skirti reikiamą paramą.

4.6. Rekreacijos ir turizmo vystymas

Remiantis LRBP Rokiškio rajono savivaldybė rekreaciniu ir turizmo požiūriu yra išskiriama kaip reikšminga rytų ir vidurio šalies partneryščių grupės dalis, kurioje rekreacija ir turizmas plėtojamas neatsietai nuo kaimyninių savivaldybių. LRBP numatyti šie principiniai rekreacijos ir turizmo plėtojimo sprendiniai:

- Numatoma stiprinti Anykščių horizontalius partnerystės ryšius su Panevėžio–Biržų–Rokiškio kultūros paveldo reprezentaciniais centrais, naudojant ir papildomai įveiklinant Siaurojo geležinkelio atšaką Panevėžys–Rubikiai, einančią per Troškūnus ir Anykščius. Siekiama didinti rekreacijos aptarnavimo infrastruktūrą, įtraukiant nematerialaus paveldo išteklius.

- Remiantis LRBP, Rokiškio rajonas priskiriamas Panevėžio–Biržų–Rokiškio regioninės plėtros arealui, kurį formuoja regioninės reikšmės kultūros paveldo reprezentacinis centras – Panevėžys, urbanistinis centras – Biržai – valstybės istorijai reikšmingas paveldo arealas bei Rokiškio miestas. Numatoma per jų partnerystę, įtraukiant kitus regioninio lygmens centrus ir kuriant ilgalaikius funkcinius ryšius, sukurti veiksmingus regioninės plėtros modelius, gebančius generuoti didesnį kultūros paveldo išteklių potencialą. Plėtoti viešojo, privataus ir nevyriausybinio skirtingų sektorių partnerystes, siekiant kultūros paveldo išteklių disponavimo ir panaudojimo rekreacijai bei turizmo infrastruktūrai kurti ir plėsti. Arealo ribos, turinys ir sudėtis pažymėti brėžinyje Kultūros politika ir rekreacija.
- Vidurio Lietuvos partneryščių grupės arealo kultūrinius išteklius formuoja kilnojamasis ir nekilnojamasis kultūros paveldas (pavieniai objektai, kompleksai, vietovės), taip pat visa tai integruojantis kultūrinis kraštovaizdis, kultūros keliai bei nematerialusis kultūros paveldas. Kraštovaizdžio gamtinių ir kultūrinių komponentų visuma generuoja rekreacinį ir kultūrinį potencialus, pasižyminčius dvarų sodybų, architektūrinio paveldo ties Biržais, Pasvaliu, Troškūnais, Vabalninkais, Subačium ir Kupiškiu gausa, generuoja daugialypius kultūrinius kraštovaizdžius: išskirtinės vertės archajiškuosius – Nevėžio, Mušos upių deltose, kaimiškuosius dvarų sodybų aplink Biržus, Subačių, Panevėžį ir Rokiškio, Biržų, Pasvalio, Panevėžio miestovaizdžius. Planuojama įveiklinti kultūrinių kraštovaizdžių, kultūros kelių bei nematerialaus kultūros paveldo generuojamus išteklius.
- Stiprinant Panevėžio–Biržų–Rokiškio partnerystės potencialą, būtina naudoti ir įveiklinti rekreacinėms reikmėms arealo kultūrinius kraštovaizdžius, Nevėžio ir Mūšos upių ir viso Lielupės upės vandens baseino rekreacinį ir paslaugų infrastruktūros potencialą, didinti jų lankomumą, lankytojų skaičių, plėtoti aptarnavimo infrastruktūrą, pasitelkti visų Panevėžio–Biržų–Rokiškio regione esančių savivaldybių partnerystes, kuriant bendrus rekreacijos ir kultūros paveldo vertybių teritorijų planavimo, bendrus rekreacijos, paslaugų infrastruktūros ir kultūros paveldo vertybių teritorijų planavimo dokumentus
- Kurti vertikalias ir mišrias partnerystes tarp regioninės reikšmės kultūros paveldo reprezentacinių centro – Panevėžio, Biržų ir Rokiškio, siekiant sustiprinti arealo kultūros paveldo potencialą, veiklos plėtros partnerystės dokumentų pagrindu bendrai jį įveiklinti rekreacijos funkcijoms, naudoti partnerystes nematerialaus paveldo puoselėjimui ir sklaidai.
- Stiprinant Panevėžio–Biržų–Rokiškio regioninės plėtros arealą jungiančias horizontalias, vertikalias ir mišrias partnerystes, sukurtas veikiančiuose dviejose Šv. Jokūbo keliuose – Vilniaus ir Šv. Jokūbo žiede, būtina šių kelių infrastruktūros ir aptarnavimo plėtra, įveiklinant pakelės kultūros paveldo objektus bei didinant nematerialaus paveldo sklaidą keliuose.
- Saugant Lietuvos kultūros paveldo vertybes užsienyje, būtina skatinti Panevėžio, Biržų ir Rokiškio arealo partnerystę su kaimynine Latvija, šiam tikslui kurti vertikalias, horizontalias ir mišrias partnerystes, pasitelkiant Užsienio reikalų, Kultūros ir kt. ministerijų valstybinį bendradarbiavimo potencialą.

Rekreacijos ir turizmo vystymas Rokiškio rajone vertinamas atsižvelgiant į rekreacinį teritorijų potencialą, kuris priklauso nuo gamtinės aplinkos išteklių ir kultūros paveldo turtingumo. Taip pat teritorijų rekreaciniam potencialui įtakos turi esamo rekreacinės infrastruktūros išvystymo lygis, vietos gyventojų ekonominės galimybės, aplinkos sveikumas, aplinkos ekologinis atsparumas, socialinės aplinkos saugumas ir rekreacinio aptarnavimo tradicijos. Remiantis LR teritorijos bendruoju planu, rytinė Rokiškio rajono dalis priskiriama nacionaliniam kultūros paveldo arealui su archaiško kultūrinio kraštovaizdžio vietovėmis.

Nors Rokiškio rajonas pasižymi patrauklia gamtine aplinka, dideliu nekilnojamojo kultūros vertybių skaičiumi, netradicinėmis turistinėmis paslaugomis, poilsiaviečių gausa, dideliu ekskursijų ir edukacijų skaičiumi, populiarinamais tradiciniais amatais, o turistų skaičius per penkerius metus padidėjo, fiksuojama labai maža užsienio turistų dalis, dominuoja vienadienis turizmas. Rokiškio rajono savivaldybės turizmo sektoriui patrauklumo neprideda ir prasta susisiekimo infrastruktūra, pėsčiųjų / dviračių takų trūkumas, nepakankamas lankytinų objektų pritaikymas lankymui.

Turizmo sektorius taip pat susiduria ir sezoniškumu, pandemijos įtaka, sudėtingu kultūros paveldo apsaugos reglamentavimo procesu siekiant įveiklinti objektus, daug resursų kainuojančiu kultūros paveldo išlaikymu. Rokiškio rajono savivaldybėje reikėtų atkreipti dėmesį į aktyvaus poilsio, ypač vandens turizmo, paslaugų, pažintinio ir kultūrinio turizmo plėtros galimybes, religinių ir piligriminių turizmo maršrutų kūrimą, aktyvesnį miesto ir rajono istorinio, kultūrinio bei architektūrinio paveldo įveiklinimą, turistams įdomių traukos vietų plėtrą, stovyklaviečių ir kempingų plėtrą. Didesnė turistinių, rekreacinių paslaugų pasiūla įtakotų ilgesnę turistų buvimo rajono teritorijoje trukmę, o aktyvesnis teikiamų turistinių paslaugų ir pramogų viešinimas bei bendradarbiavimo su gretimomis savivaldybėmis stiprinimas, teikiant kompleksines turistines paslaugas prisidėtų prie užsienio turistų dalies augimo.

Bendrajame plane rekreaciniu požiūriu siūloma vystyti pagrindinius rajono urbanistinius centrus – Rokiškį, Pandėlį, Obelius. Šie centrai teiktų bendrąsias turizmo, pažintinio turizmo ir poilsinio turizmo paslaugas, maitinimo ir apgyvendinimo paslaugas. Pažintinio turizmo srityje – be maitinimo ir apgyvendinimo paslaugų, čia būtų teikiama informacija apie vietos gamtinę ir kultūrinę aplinką, organizuojamos ekskursijos. Poilsinio turizmo srityje – be maitinimo, apgyvendinimo ir informacijos teikimo, taip pat būtų teikiamos poilsio ir pramogų organizavimo paslaugos, tam reikalingo inventoriaus nuoma. Kaip specializuotus rekreacinius centrus tikslinga plėtoti Jūžintus, Kriaunas, Salas, kurie išsidėstę didelio rekreacinio ir turistinio potencialo aplinkoje.

Pažintiniam turizmui didelės įtakos turi valstybinės ir regioninės reikšmės turistiniai maršrutai.

Siekiant skatinti sportinę rekreaciją (aktyvų poilsį) bendrojo plano koncepcija numatoma plėtoti dviračių turizmo maršrutus, pritaikant esamus ir tiesiant naujus dviračių takus, sukuriant sąlygas saugiam dviračių turizmui.

Bendrajame plane numatoma plėtoti viešosios rekreacinės infrastruktūros objektus – pliažus, poilsiavietes, stovyklavietes, masinių šventinių renginių vietas, taip pat skatinama vystyti pėsčiųjų, jodinėjimo trasas greta paviršinių vandens telkinių pakrančių žemės ūkio teritorijų bei miškų ir miškingų teritorijų zonose.

Kaip vienas iš svarbesnių rekreacinių objektų, gali būti išskirtas Rokiškio aerodromas, kuris gali būti sėkmingai panaudotas sporto, turizmo ir susisiekimo tikslais.

Rokiškio rajono rekreaciniai arealai

Bendrajame plane numatoma ir toliau tęsti viešosios rekreacinės infrastruktūros plėtojimą, remiantis anksčiau (2008 m.) parengtame Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane nustatytomis rekreacijos vystymo kryptimis. Išlaikant teritorijų planavimo dokumentų sprendinių tęstinumą, pagal gamtinės bei kultūrinės aplinkos turtingumą, rajone ir toliau numatoma vystyti viešąją rekreacinę infrastruktūrą 8 rekreaciniuose arealuose (ar jų dalyse):

- Kupiškio – Alizavos arealas (didžioji dalis Kupiškio rajone);
- Pandėlio – Skapiškio arealas;
- Čedasų – Juodupės arealas;
- Rokiškio arealas;
- Kamajų arealas;
- Duokiškio – Skemų arealas;
- Obelių arealas;
- Dusetų arealas (dalis Zarasų rajone).

Šių rekreacinių arealų pagrindu ir toliau numatoma vystyti viešąją rekreacinę ir turizmo infrastruktūrą Rokiškio rajone.

Nustatytų Rokiškio rajono rekreacinių resursinių arealų potencialo svarbiausi ypatumai, lemiantys jų realaus rekreacinio naudojimo perspektyvą bei galimybes, teikiami žemiau lentelėje.

4.7.1 lentelė. Rokiškio rajono rekreacinių resursinių arealų potencialo pobūdis

Eil. Nr.	Rekreacinio arealo pavadinimas	Gamtinės aplinkos išteklių turtingumas	Kultūros paveldo turtingumas	Rekreacinės aplinkos sveikumas	Rekreacinės aplinkos atsparumas
1	Kupiškio – Alizavos arealas	A	A	B	A
2	Pandėlio – Skapiškio arealas	C	C	B	A
3	Čedasų – Juodupės arealas	C	C	B	B

4	Rokiškio arealas	B	A	B	B
5	Kamajų arealas	B	B	B	B
6	Duokiškio – Skemų arealas	C	B	B	B
7	Obelių arealas	B	B	A	B
8	Dusetų arealas	A	A	A	B

Indeksų reikšmės:

Gamtinės aplinkos rekreacinių išteklių turtingumas:

- turtingi (didelis rekreacijai tinkamų akvatorijų ir miškų plotų kiekis, didelis vietovių vaizdingumas) – A;
- vidutiniškai turtingi (vidutiniškas rekreacijai tinkamų miškų plotų ir akvatorijų kiekis, vidutinis vietovių vaizdingumas) – B;
- neturtingi (rekreacijai tinkamų miškų ir akvatorijų stoka, vietovių vaizdingumas nedidelis) – C.

Kultūrinės aplinkos turtingumas:

- turtingi (gausu pripažintu nacionaliniu mastu kultūros paminklų ir vertybių sankaupų arba yra išlikę labai raiškūs etnokultūriniai bruožai bei ženklai, arba yra daug labai reikšmingų valstybės istorijos faktų ir juos liudijantis labai vertingas paveldas) – A;
- vidutiniškai turtingi (yra pavienių reikšmingų nacionaliniu mastu kultūros paminklų, taip pat kultūros vertybių sankaupų, yra išlikę kultūrinį identitetą liudijančių etnokultūriniu bruožų, yra pavienių reikšmingų istorinių faktų ir juos liudijančių paminklų) - B;
- neturtingi (yra nedaug dispersiškai išsidėsčiusių kultūros vertybių, nykstantys etnokultūriniai bruožai, išlikę pavieniai istoriniai faktai) - C.

Rekreacinės aplinkos sveikumas:

- geras (nėra išreikštos taršos, sausa) – A;
- vidutiniškas (yra silpnos oro ar vandenų taršos židinių, nemažai drėgnų vietų) – B;
- prastas (yra stiprios oro ar vandenų taršos židinių, gausu drėgnų vietų) – C.

Rekreacinės aplinkos ekologinis atsparumas:

- didelis (tinkama intensyviam masiniam rekreaciniam naudojimui) – A;
- vidutiniškas (tinkama vidutinio intensyvumo masiniam rekreaciniam naudojimui) - B;
- mažas (tinkama nedidelio intensyvumo masiniam rekreaciniam naudojimui) – C.

Nustatyti Rokiškio rajono rekreacinių resursinių arealų vystymo galimybių ypatumai teikiami 4.7.2. lentelėje.

4.7.2. lentelė. Rokiškio rajono rekreacinių resursinių arealų vystymo galimybės

Eil. Nr.	**Rekreacinio arealo pavadinimas**	**Rekreacinio potencialo kategorija**	**Perspektyvinės plėtros lygmuo**	**Rekreacinės Infrastruktūros išvystymo lygis**	**Vietos gyventojų ekonominės galimybės**	**Aptarnavimo tradicijos**	**Vystytinos rekreacijos rūšys**
1	Kupiškio – Alizavos arealas	II	R2	B	B	B	**tgs/**vp
2	Pandėlio – Skapiškio arealas	VI	R1	C	C	C	**g**/t
3	Čedasų – Juodupės arealas	V	R1	C	C	C	**t**/gv
4	Rokiškio arealas	III	R2	B	B	B	**tg**/ps
5	Kamajų arealas	IV	R1	C	C	B	**t**/g
6	Duokiškio – Skemų arealas	VI	R1	C	C	C	**g**/t
7	Obelių arealas	II	R2	C	C	B	**g**/tv

8	Dusetų arealas	I	R3	B	C	A	**gt**/spv

Indeksų reikšmės:
Rekreacinio arealo potencialas:
I - aukštas, **II** – daugiau nei vidutinis, **III** - vidutinis, **IV** - mažiau nei vidutinis, **V** - gana mažas ir **VI** - mažas.
Rekreacijos perspektyvinės plėtros lygmuo:
R3 – aukštas (galimybė plėtoti nacionalinės reikšmės rekreacinę infrastruktūrą);
R2 – vidutinis (galimybė plėtoti regioninės reikšmės rekreacinę infrastruktūrą);
R1 – žemas (galimybė formuoti lokalinės reikšmės rekreacinę infrastruktūrą).

Vystytinos rekreacijos rūšys:
g – poilsis gamtoje; t – pažintinė rekreacija; s – sportinė rekreacija; p – pramoginė rekreacija, v – verslinė rekreacija (lentelėje prioritetinės specializacijos kryptys paryškinamos pusjuodžiu šriftu).

Esamas rekreacinės infrastruktūros išvystymo lygis:
- aukštas (suformuota kokybiška infrastruktūra) - **A**;
- vidutinis (tobulintina infrastruktūra) - **B**;
- žemas (neišvystyta infrastruktūra) – **C**.

Vietos gyventojų ekonominės galimybės*:*
- didelės (vietos gyventojai ekonominiu atžvilgiu patys pajėgūs plėtoti rekreacinę veiklą ir kurti bei tobulinti rekreacinę infrastruktūrą be paramos iš šalies) - A;
- vidutiniškos (vietos gyventoju ekonominis pajėgumas plėtoti rekreacinę veiklą vidutiniškas: jie gali kurti rekreacinę infrastruktūrą esant išorinei paramai) - B;
- nedidelės (vietos gyventojai nepajėgūs patys plėtoti rekreacinę veiklą, reikalingas visas ekonominis palaikymas iš šalies) - C.

Rekreacinio aptarnavimo tradicijos*:*
- raiškios (gyvuoja būdingi papročiai ir vietinės tradicijos) - A;
- vidutiniško raiškumo (tradicijos ir papročiai iš dalies prarasti, tačiau gali būti dirbtinai atkurti) - B;
- neraiškios (tradicijos ir papročiai nuskurdinti arba neišryškėję) – C.

Pagal apibendrintas rekreacijos ir turizmo teritorinės plėtros galimybes rajono rekreaciniai resursiniai arealai priskirti šioms rekreacinio potencialo kategorijoms (žr. pav. 4.7.1 pav.).

- *aukšto potencialo kategorijai **(I)** – Dusetų* arealas, sudarantis galimybes formuoti nacionalinės svarbos rekreacines teritorines sistemas bei kompleksus;
- *daugiau nei vidutinio potencialo kategorijai **(II)** – Kupiškio – Alizavos* ir *Obelių* arealai, sudarantys galimybes formuoti regioninės reikšmės rekreacines teritorines sistemas.
- *vidutinio potencialo kategorijai **(III)** – Rokiškio* arealas, sudarantis galimybes formuoti rajoninės ir kai kurias atvejais regioninės reikšmės rekreacines teritorines sistemas bei kompleksus;
- *mažiau nei vidutinio potencialo kategorijai (IV) – Kamajų* arealas, sudarantis galimybe formuoti vietinės, o kai kuriais atvejais rajoninės reikšmės rekreacines teritorines sistemas bei kompleksus.
- *gana mažo potencialo kategorijai **(V)** - Čedasų – Juodupės* arealas, sudarantys galimybes kurti pavienius rajoninės ir vietinės reikšmės rekreacinius objektus;
- *mažo potencialo kategorijai **(VI)** – Pandėlio-Skapiškio, Duokiškio – Skėmų* arealai, sudarantys galimybes kurti daugiausiai tik pavienius vietinės rekreacinės reikšmės objektus.

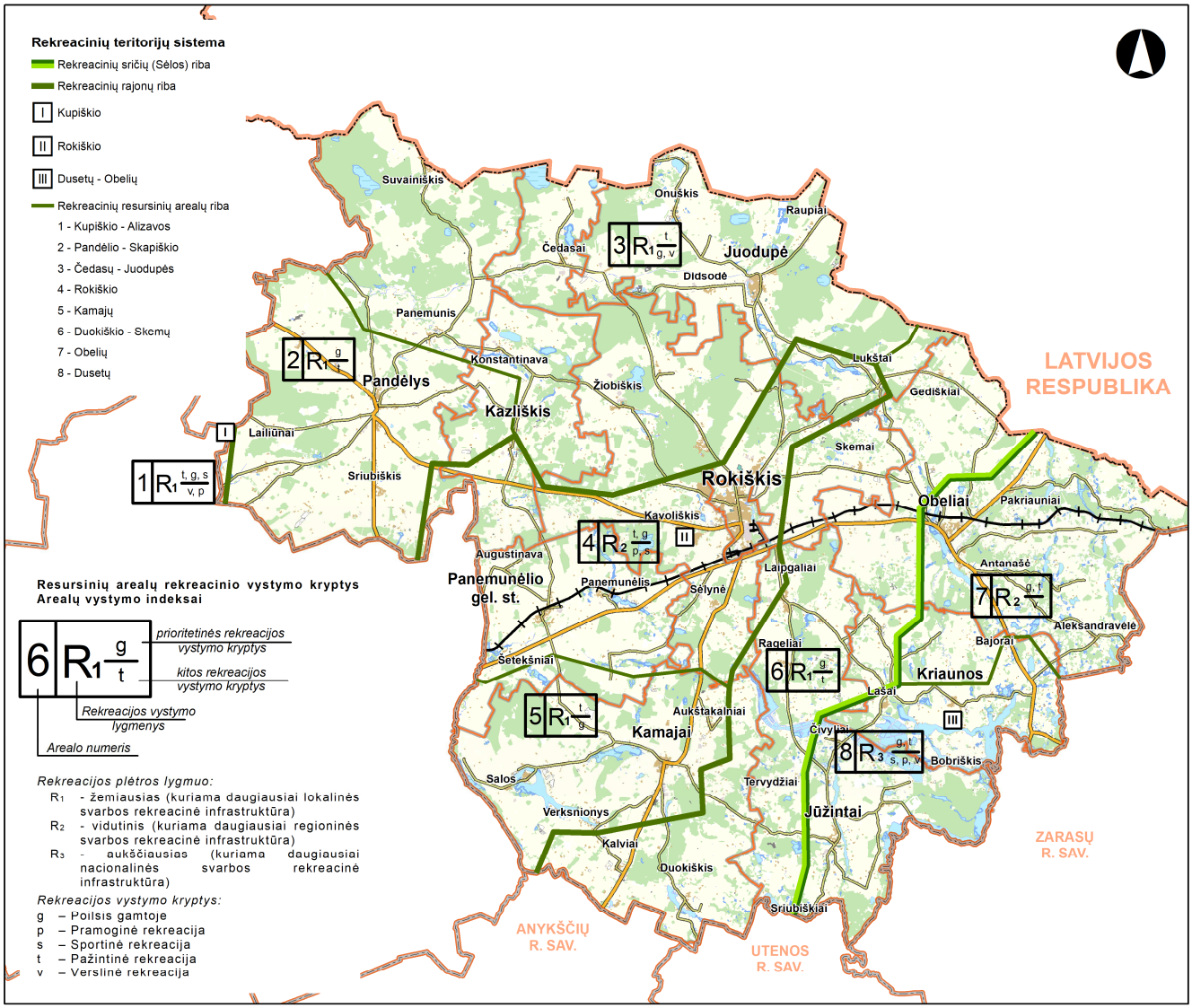

4.7.1 pav. Resursinių arealų rekreacinio vystymo kryptys Rokiškio rajone

Rekreacinės infrastruktūros vystymas

Esamuose ir numatytuose turizmo ir rekreacinio aptarnavimo centruose bei ju artimojoje aplinkoje atsižvelgiant į šių centrų svarbą - regioninė, rajoninė, lokalinė bei rajono savivaldybės teritorijos bendrajame, strateginiame ar specialiuosiuose planuose numatytas vystymo programas tikslinga yra palaikyti bei kurti turizmo informacijos centrus, turizmo centrus, viešbučius, motelius, restoranus-svetaines, kempingus, jaunimo nakvynės namus ir kitus panašius rekreacinės infrastruktūros objektus.

Rekreacinio funkcinio prioriteto zonose racionalus yra pliažų, miško parkų, svečių namų, poilsio namų, poilsio kaime (kaimo turizmo), restoranų-svetainių, kempingų, stovyklaviečių, sporto aikštelių ar panašių rekreacinės infrastruktūros objektų kūrimas ir palaikymas pagal rajono savivaldybės strateginiuose, bendruosiuose ir specialiuosiuose planuose šioms teritorijoms numatytą vystymo programą, detalius vietovių planus. Pagal numatomą rekreacijos pobūdį ir rekreacinės aplinkos formavimo ypatumus rekreacinio funkcinio prioriteto zonos skirstomos i: *1) intensyvaus pritaikymo (Ri), 2) ekstensyvaus pritaikymo (Re).*

Intensyvaus pritaikymo (Ri) rekreacinio funkcinio prioriteto zonose:

- galima kempingų, turizmo centrų, poilsio namų, sportinės ir pramoginės rekreacijos kompleksų ar kitų stacionarių rekreacinių statinių statyba;
- kuriama intensyviam lankymui pritaikyta aplinka, rekreacinė inžinerinė infrastruktūra;
- rekreaciniais interesais gali būti keičiamas gamtinės aplinkos pobūdis.

Ekstensyvaus pritaikymo (Re) rekreacinio funkcinio prioriteto zonose:

- draudžiama statyti poilsio pastatus, išskyrus kaimo turizmo sodybų įrengimą esamose ar atkuriamose sodybose;
- leidžiama įrengti poilsiavietes, turistines stovyklavietes (be stacionarių pastatų), sustojimo aikšteles ir pliažus (maudykles), pėsčiųjų takus, turistines trasas;
- leidžiama formuoti tik minimalią viešąją rekreacinę infrastruktūrą, išsaugant gamtinę aplinką, natūralų kraštovaizdį;
- gamtinio karkaso teritorijose prioritetas teikiamas želdynų formavimui, rekreacinių miškų kūrimui ir formavimui.

Intensyvaus (Ri) ir ekstensyvaus (Re) pritaikymo rekreacinio funkcinio prioriteto zonų teritorinė sklaida, esamų ir perspektyvinių rekreacinės infrastruktūros objektų: turizmo informacijos centrų, viešbučių, motelių, svečių namų, kempingų ir kitų specialaus apgyvendinimo objektų, sportinės ir pramoginės rekreacijos kompleksų, pliažų (maudyklių), turistinių stovyklaviečių išdėstymas teikiamas brėžinyje „*Rekreacija, turizmas, kultūros paveldas“.*

Rokiškio rajono bendrasis planas palaiko Rokiškio rajono savivaldybės plėtros strateginiame plane ir Rokiškio rajono turizmo plėtros galimybių studijoje numatomas turizmo infrastruktūros ir turistiniu paslaugu plėtros įgyvendinimo priemones, taip pat priemones, susijusias su etninės rajono kultūros ir vietos tradicijų puoselėjimu.

Rekreacinės teritorijos. Rekreacinėms teritorijoms priskiriamos zonos prie poilsiui tinkamų vandens telkinių (upių, tvenkinių), rekreacinių miškų. Šių zonų pagrindinė funkcija – teritorijos panaudojimas intensyviai ir ekstensyviai rekreacijai. Jos bendrajame plane daugiausiai išskiriamos aukštesnį rekreacinį potencialą turinčiose teritorijose. Rekreacinėse teritorijose tikslinga pirmiausiai įrengti viešo naudojimo rekreacinę infrastruktūrą, poilsio erdves, želdynus, turizmo ir sporto šakų statinius, stovyklavietes bei kitą turizmo ir poilsio infrastruktūrą. Esančią laisvą valstybinę žemę šiose zonose neprivatizuojama, o panaudojama viešo naudojimo rekreacinei infrastruktūrai vystyti. Rekreacinei infrastruktūrai sukurti, būtina parengti šių teritorijų naudojimą detalizuojančius planus.

Rekreacinės linijinės infrastruktūros vystymas

Rokiškio rajono bendrasis planas prioritetą teikia kryptingam Rokiškio krašto pažinimui tarnaujančios automobilių, dviračių ir vandens turizmo trasų sistemos formavimui. Turizmo trasų sistemos pagrindą sudaro sekantys Rokiškio kraštą pristatantys autoturizmo bei dviračių turizmo trasų žiedai ar jų atkarpos (žiurėti brėžinyje „ *Rekreacija, turizmas, kultūros paveldas“*):

- *Autoturizmo trasa „Rokiškio krašto žiedas“* – tai anksčiau parengtuose teritorijų planavimo dokumentuose rekomenduotos regioninės autoturizmo trasos *„Panevėžio regiono žiedas“* dalis, apjungianti rajono turizmo ir rekreacinio vystymo centrus ir leidžianti susipažinti su gamtos ir kultūros paveldo vertybėmis išsiskiriančiomis Rokiškio krašto teritorijomis. Rokiškio rajone ši trasa praeina maršrutu: Rokiškis – Juodupė - Panemunis – Pandėlys – Panemunėlis – Kamajai – Južintai – Lašai – Kriaunos - Obeliai – Rokiškis. Taip pat numatomos kelios maršruto tąsos link planuojamų rekreacinių vietovių, kurios savo ruožtu įdomios ir pažintinio lankymo aspektu: Juodupė - Ilzenbergas; Petriošiškio k. – Salos. Taip pat numatomos iš bendrojo trasos žiedo išvedančios atkarpos Utenos, Panevėžio, Biržų, Zarasų kryptyse.
- *Autoturizmo trasa „ Lietuvos istorijos ir kultūros vėrinys“* - tai 2002 m. parengtame LR teritorijos bendrajame plane numatyto nacionalinio reprezentacinio kultūrinio autoturizmo maršruto dalis Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje: Svėdasai (Utenos apskritis) - Kamajai – Rokiškis – Obeliai – Dusetos (Utenos apskritis) atkarpoje.

Per Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos centrinę dalį vakarų – rytų kryptimi praeina tranzitinis turistų judėjimo kelias (Panevėžys) – Rokiškis – (Daugpilis) .

Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane teikiama Nacionalinių dviračių trasų specialiajame plane numatyta nacionalinės svarbos dviračių turizmo trasa (Alizava) – Pandėlys – Panemunis – Čiobiškis – Degsniai – Rokiškis – Obeliai – (Dusetos) ir numatoma tranzitinės paskirties šios trasos tąsa Obeliai – (Daugpilis).

Dviračių turizmo trasa *„Šiaurės Aukštaitijos žiedas“* – regioninės dviračių turizmo trasos atkarpa, apjuosianti didžiąją Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos dali maršrutu: (Papilys) –Pandėlys – Panemunis – Naujasodė – Cedasai – Juodupė – Rokiškis – Kamajai – Salos – (Svėdasai), leidžianti susipažinti su vaizdingiausiomis bei gamtos ir kultūros vertybėmis išsiskiriančiomis rajono teritorijomis. Taip pat numatoma, pagal važiuojančių dviratininkų pasirinkimą, trasos maršruto tąsa Juodupė – Ilzenbergas. Regioninė dviračių turizmo *trasa*

„Šiaurės Aukštaitijos žiedas“ yra numatyta kuo mažiau dubliuojant nacionalinių dviračių trasų tinklą.

Pro Rokiškio rajoną praeina Šv. Jokūbo kelias. Dalis vakarinės Rokiškio rajono dalies patenka į Struvės geodezinio lanko techninio inžinerinio kultūrinio kraštovaizdžio vietovę.

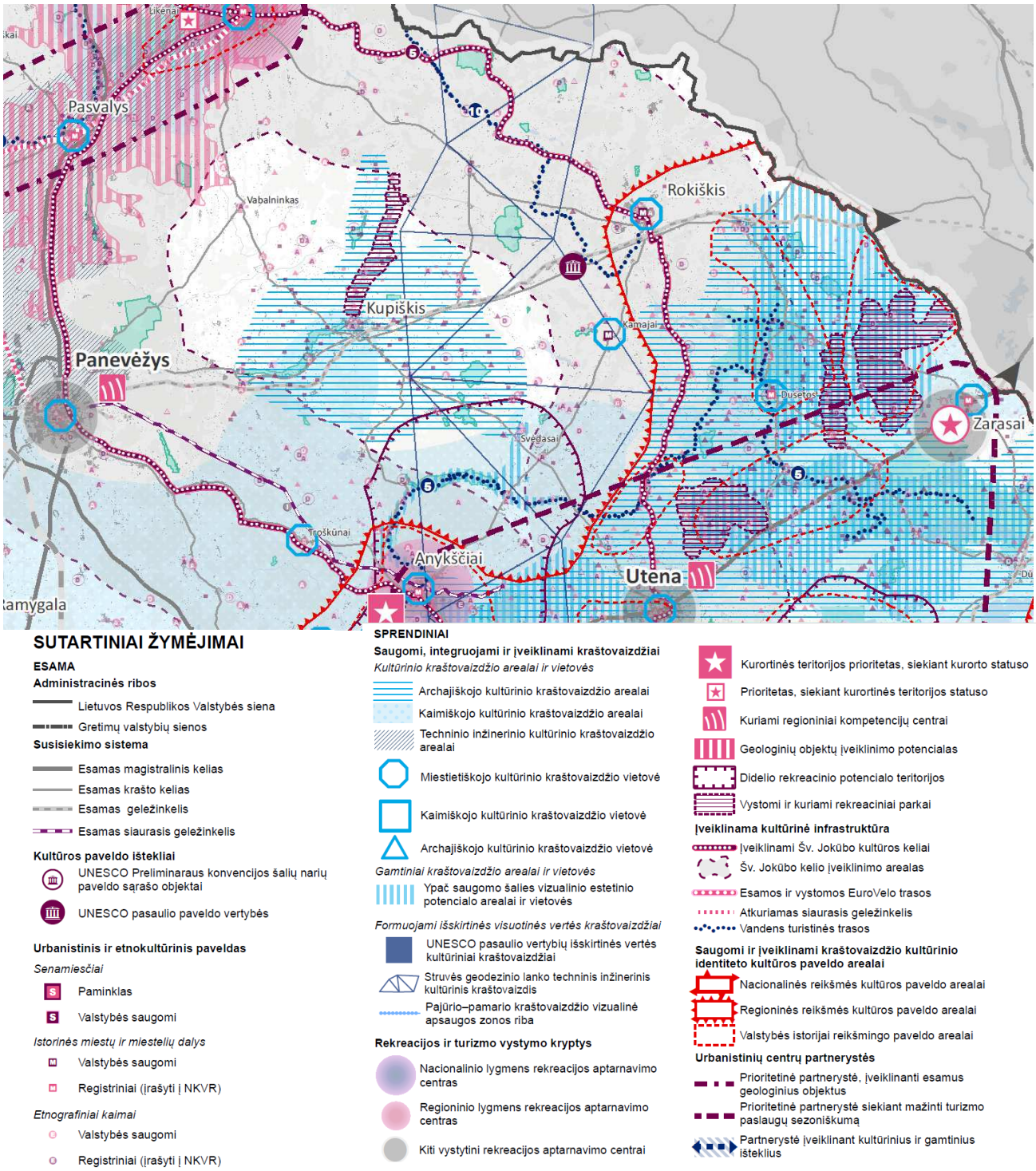

4.7.2 pav. Ištrauka iš Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano brėžinio Kultūros politika ir rekreacija (2021)

Teikiamas automobilių ir dviračių turizmo pagrindinių trasų tinklas ir galimos trasų tąsos leidžia papildomai realizuoti po keletą laisvai pasirenkamų vietinio lygmens pažintiniu žiediniu maršrutu.

Rokiškio rajono vandens turizmo sistemos pagrindą sudaro:

- Regioninės svarbos *Nemunėlio* vandens kelias – pradžia Panemunyje, skirtas ribotam ir reguliuojamam (dėl šios upės ir jos slėnio ypatingos gamtinės vertės, didelio ekologinio jautrumo) vandens turizmui baidarėmis/kanojomis arba valtimis. Vandens turizmo trasa – Nemunėlio upė fiksuojama Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane.

- Rajoninės svarbos *Kriaunos žemupio* vandens kelias nuo Obelių iki Sartų regioninio parko. Tinkamas vandens turizmui baidarėmis/ kanojomis arba lengvomis valtimis. Šis vandens kelias toliau tęsiasi Sartų ežeru, tačiau rajono savivaldybės bendrajame plane regioniniame parke praeinančios vandens turizmo trasos nedetalizuojamos, jos yra sprendžiamos specialiajame regioninio parko tvarkymo plane.

Siekiant skatinti sportinę rekreaciją (aktyvų poilsį), bendrajame plane numatoma plėtoti dviračių turizmo maršrutus, pritaikant esamus ir tiesiant naujus dviračių takus, sukuriant sąlygas saugiam dviračių turizmui.

Bendrajame plane taip pat numatoma plėtoti viešosios rekreacinės infrastruktūros objektus – pliažus, poilsiavietes, stovyklavietes, masinių šventinių renginių vietas.

Kaip vienas iš svarbesnių rekreacinių objektų, gali būti išskirtas Rokiškio aerodromas. Čia galėtų įsikurti skraidymo mokymo, sklandymo centras, vykti aviatorių šventės. Taip pat aerodromas gali būti panaudojamas keleivių susisiekimui.

Rokiškio rajone taip pat siūloma plėtoti žirgų sportą, panaudojant esamą infrastruktūrą. Žirginis sportas, jodinėjimas gali būti sėkmingai panaudotas turizmo tikslais.

5. ŽEMĖS ŪKIS

5.1. Teritorijos naudojimo funkciniai prioritetai ir zonavimas

Bendrajame plane teritorijos naudojimas planuojamas įvertinant įdėtas lėšas teritorijos įsavinimui bei infrastruktūrai, pritaikant ją konkrečiai ūkinei veiklai, taip pat pagal dirvožemių tinkamumą žemės ūkio augalų ir miško auginimui bei atsižvelgiant į aplinkos apsaugos reikalavimus. Pagal esamą žemės naudojimą rajone dominuoja intensyvus žemės ūkis. Bendrajame plane šiai zonai numatytos prioritetinės perspektyvinės funkcijos – intensyvus žemės ir miškų ūkis. Labiausiai ekologiškai jautrios teritorijos, kuriose veikla ribojama, yra kai kurios gamtinio karkaso ir Natura 2000 teritorijos, draustinių ir kitos saugomos teritorijos. Šiose teritorijose esančiose žemės ūkio naudmenose numatoma tausojanti žemės ūkio veikla.

Bendrajame plane, nustatant teritorijos naudojimo reikalavimus, siekiama geresnio žemės gamtinių ir ūkinio savybių panaudojimo, taip pat natūralių kraštovaizdžių apsaugos. Teritorijos funkcinio zonavimo pagrindas yra:

1) esamos būklės įvertinimas racionalaus žemės naudojimo ir aplinkosaugos požiūriu;

2) dirvožemių tipų, granuliometrinės sudėties ir melioracinės būklės analizė;

3) miškotvarkos duomenų analizė;

4) urbanistinės plėtros ir gyvenamosios, visuomeninės, ūkinės paskirties statinių racionalaus išdėstymo poreikis;

5) gamtinio karkaso formavimo ypatumų įvertinimas;

6) saugomų teritorijų nuostatuose ir planavimo dokumentuose nustatytų teritorijos tvarkymo režimo ir ūkinės veiklos apribojimų įvertinimas.

5.2. Bioprodukcinis žemės ūkis

2020 m. Lietuvos statistikos departamento duomenimis, Rokiškio rajono žemės ūkio naudmenų plotas sudarė 84 845 ha, iš kurių: ariamos – 63 924 ha, kultūrinių ir natūralių ganyklų ir pievų – 20 360 ha, sodų ir uogynų – 557 ha.

Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2020 m. bendras Rokiškio rajono ūkių skaičius – 3 603 (2016 m. buvo 4 133 ūkiai). Ūkininkų ūkių bendras žemės plotas sudaro 86 006 ha. Nors Rokiškio rajono savivaldybės žemės priskiriamos IV dirvožemių grupei (32,1–37,1 balo), kurioje vyrauja daugiausiai prastokos ūkinės vertės, rajone dominuoja didesni ūkininkų ūkiai nei vidutiniškai Lietuvoje – vidutinis ūkininko ūkio dydis Rokiškio rajone – 19,1 ha, tuo tarpu Lietuvoje – 17,1 ha. Didžiąją dalį rajono ūkių (66 %) sudaro 5-100 ha dydžio ūkiai (šalyje šių ūkių dalis sudaro 49 %). Kadangi teritorijoje vyrauja prastesnės žemių ūkinės vertės, tai lemia ir mažesnius nei vidutiniškai apskrityje ir šalyje pagaminamos bendrosios žemės ūkio produkcijos iš 1 ha rodiklius.

Rokiškio rajono savivaldybėje, panašiai kaip ir Panevėžio apskrityje bei šalyje, labiau plėtojama augalininkystės produkcija, kuri sudaro 76 % bendrosios žemės ūkio produkcijos (apskrityje – 73 %, šalyje – 68 %), tačiau didžioji dalis rajono ūkių orientuojasi į žaliavas, o ne į galutinį produktą vartotojui. Rokiškio rajone mažai dėmesio skiriama gyvulininkystės šakos plėtotei.

Rokiškio rajonas išsiskiria ekologinių ūkių gausa – 2022 m. pradžioje čia veikė 72 sertifikuoti ekologiniai ūkiai, kurių pagrindinę dalį sudarė augalininkystės ir

Siekiant ekonomiškai efektyvios žemės ūkio plėtros, būtina tolesnė kryptinga žemės naudojimo pertvarka, padidinant ūkių žemėvaldas ir sudarant ekonomines sąlygas intensyviai ūkinei veiklai (rentabilių ūkių kūrimas ar esamų plėtimas, kelių remontas ar tiesimas, melioracijos sistemų rekonstrukcija, modernios technikos naudojimas) bei racionaliam žemės naudojimui. Racionalus žemės naudojimas galimas auginant prekinei produkcijai dirvožemių savybes geriausiai atitinkančius augalus, o ekologiškai jautriose teritorijose žemės pasėlių struktūrą pritaikant gyvulininkystės vystymui.

5.3. Žemės ūkio paskirties žemės vystymo kryptys

Žemės ūkio paskirties teritorijas arba agrarines teritorijas numatoma vystyti skirtingomis kryptimis. Kryptys parenkamos atsižvelgiant į gamtinių, urbanistinių ir ūkinių sąlygų panašumus ir taip pat įvertinant funkcinių žemės ūkio teritorijų vystymo prioritetų kompleksus.

Teritorijose, kuriose galimas intensyvus žemės ūkis, žemės ūkio gamybos specializavimas vyks atsižvelgiant į dirvožemių savybes, produkcijos perdirbimo įmonių išsidėstymą ir ekonomines sąlygas. Nusausinti pelkėtų dirvožemių plotai naudotini pašarų gamybai, aprūpinant ūkius, auginančius galvijus, žaliaisiais ir stambiaisiais pašarais. Kai kuriose teritorijose žemės ūkio veikla, gamyba bus efektyvi tik pasiekus atitinkamus jos pajėgumus ir sustambinus ūkių žemėvaldas. Perspektyvių ūkių dydžiai priklauso nuo jų verslo planuose numatytų gamybos apimčių. Esant tradiciniam ūkininkavimui, siektinas ūkininko ūkio dydis turi būti ne mažesnis nei rekomenduojamas: augalininkystės specializacijos ūkiuose, taip pat kiaulių auginimui specializuotuose ūkiuose – 100 ha žemės ūkio naudmenų, mišrios gyvulininkystės – augalininkystės specializacijos ūkiuose – 40 ha žemės ūkio naudmenų.

Žemės ūkio zonose numatoma ūkinė veikla, derinant auginamus pasėlius prie dirvožemių savybių ir laikantis tausojamajam arba ekologiniam ūkininkavimui nustatytų reikalavimų: saugoti dirvožemius nuo vandens ir vėjo erozijos, saugoti požeminius vandenis, saugoti paviršinius vandenis nuo užteršimo, laikytis nustatytos pasėlių struktūros ar nustatytų trąšų ir chemikalų normų.

Vystant gyvulininkystės ūkius, numatoma juos plėsti iki rekomenduojamo gyvulininkystės specializacijos ūkių dydžio – ne mažiau kaip 40 ha žemės ūkio naudmenų. Žemės ūkio veiklos subjektų pajamas palaikys ES fondų ir valstybės biudžeto mokamos tiesioginės išmokos už žemės ūkio naudmenas ir pasėlius, o ekologinę produkciją auginančiuose ūkiuose – parama ekologinių ūkių kūrimui.

Kompaktiško užstatymo gyvenamosiose vietovėse esančios žemės ūkio naudmenos, iki jos nebus panaudotos urbanistinei plėtrai, naudotinos intensyviai žemės ūkio veiklai, orientuojant ūkinius subjektus kurti nedidelio ploto, bet intensyvios gamybos ūkius, kurie specializuotųsi urbanistinių centrų gyventojų poreikių tenkinimui. Našiose, intensyvaus naudojimo žemės ūkio teritorijose, žemės plotų užstatymas turi būti ribojamas, skatinant vidutinio ir stambaus ūkio vystymąsi.

Intensyvaus žemės ūkio teritorijų naudojimo zonose, su išvystyta racionalia agrarinių žemėnaudų struktūra, veikiančia melioracijos sistema, numatoma išlaikyti neužstatomas agrarines teritorijas.

Atskiros žemės ūkio zonos išskiriamos rekreacinių žemės ūkio teritorijų panaudojimui. Čia galėtų būti vystomos kaimo turizmo sodybos, kitos rekreacinės teritorijos.

Mišku apsodinti numatoma išskirti tik smulkius, nepatogius mechanizuotai įdirbti žemės sklypus, neturinčius gero privažiavimo, esančius gamtiniu požiūriu jautriose gamtinio karkaso teritorijose.

5.4. Miškų ūkio paskirties žemės funkcinis zonavimas

Rokiškio rajono miškingumas yra trečias pagal dydį Panevėžio apskrityje. Miško žemės plotas yra 54,063 tūkst. ha ir užima 29,9 % viso rajono teritorijos.

Valstybiniai miškai Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje sudaro 23 694,55 ha, valstybinių miškų sklypų skaičius – 565. Valstybinės reikšmės miškai Rokiškio r. sudaro 41 % visų rajono miškų.

Remiantis „Lietuvos miškų ūkio statistika“, 2021 m. Rokiškio rajone buvo 25 549,21 ha privačių miškų (privačių asmenų – 20 618,98 ha, privačių juridinių – 4 930,23 ha), privačių sklypų skaičius – 7 949 (privačių asmenų – 6 688, privačių juridinių – 1 261) . Rokiškio rajone vidutinis vienos privačios miško valdos plotas sudaro apie 2,5 ha.

Rokiškio rajone pagal miškų grupes vyrauja IV grupės ūkiniai miškai, kurie sudaro 83 % visų rajono miškų. Mažiausią dalį sudaro I grupės rezervatiniai miškai – vos 0,14 %. Kitos miškų grupės: II grupės specialios paskirties miškai – 3,64 %, III grupės apsauginiai miškai – 13,22 % (4.5.3 lentelė).

Naujus miškus, remiantis bendrojo plano sprendiniais, siūloma kurti gamtinio karkaso teritorijose, ypač silpno geoekologinio potencialo teritorijose, kuriose reikalingas natūralių gamtinių elementų atkūrimas. Miškų plotų gausinimas gamtinio karkaso teritorijose sudarytų sąlygas ekologinės būklės saugant vandenį ir dirvožemį, išlaikant miškų rūšinę įvairovę. Įveisiant mišką gamtinio karkaso teritorijose mažo našumo žemėse ir dėl savaiminio apleistų žemių apaugimo medžiais, miškų plotus Rokiškio rajone per 15 - 20 metų būtų galima padidinti apie 3-4 %. Miškų įveisimas gamtinio karkaso teritorijose žemės ūkio paskirties žemėje leistų padidinti ne tik ūkinių miškų plotus, bet ir ekosistemų apsaugos (draustinių, priešerozinių) bei apsauginių miškų (draustinių, valstybinių parkų apsaugos zonų, laukų apsauginių, vandens telkinių apsaugos) plotus. Intensyvi miškų ūkio veikla numatoma arealuose, kur vyrauja eksploataciniai (IV grupės) miškų plotai. Kitoje miškų ūkio paskirties žemėje numatomas tausojamasis ūkininkavimas. Tausojantis miškų ūkis numatytas vietovėse, kur vyrauja miškai, priskirti II-III miškų grupėms, taip pat - ir jautriausiose gamtinio karkaso teritorijose.

5.5. Vandens ūkio paskirties žemės funkcinis zonavimas

Bendrajame plane vandens telkiniai priskiriami vandenų zonai, žemės paskirtis – vandens ūkio paskirties žemė.

Vandens telkinius galima priskirti atskiroms grupėms, atitinkančioms Žemės įstatyme nustatytą jų skirstymą į 4 žemės naudojimo būdų grupes: ekosistemų apsaugos, rekreaciniai, ūkinei veiklai naudojami ir bendro naudojimo.

5.6. Kitų paskirčių žemės, pelkės ir vandens telkiniai

Kitų paskirčių žemės bendrajame plane pažymėtos pagal esamą jų būklę arba numatant užstatytų teritorijų plėtrą daugiausia žemės ūkio paskirties žemėje. Pagrindinius kitų paskirčių žemės plotus sudaro:

1. Urbanistinių centrų teritorijos. Didžioji šių teritorijų dalis priskirta kitos paskirties žemei. Teritorijos, reikalingos miestų ir miestelių tolesniam augimui, bus nustatytos rengiant jų bendruosius planus.
2. Valstybinės reikšmės keliai - krašto ir rajoniniai, taip pat savivaldybių keliai ir kiti esami vietinės reikšmės keliai su žvyro ar juoda danga. Jie priskirti kitos paskirties neprivatizuotinai žemei. Šie keliai suklasifikuoti pagal jų reikšmę susisiekimui tarp gyvenamųjų vietovių ir kitų aptarnavimo objektų. Naujų valstybinės reikšmės kelių bendrojo plano sprendinių galiojimo laikotarpiu tiesti nenumatoma.
3. Eksploatuojami naudingųjų iškasenų (žvyro, smėlio, durpių) telkiniai. Bendrajame plane numatyta jų plėtra pagal naudingųjų iškasenų poreikį, taip pat dalies išeksploatuotų plotų perspektyvinį panaudojimą.
4. Pelkių masyvai, išsidėstę prie vandens telkinių ir miškuose. Jų naudojimo pobūdžio keisti nenumatoma.

6. GAMTINĖ APLINKA

6.1. Kraštovaizdis

Rokiškio rajono kraštovaizdis yra vertinamas analizuojant fizinę bei vizualinę struktūrą. Fiziniu požiūriu, kaip svarbiausi vertintini elementai paminėtini, reljefas, želdiniai, hidrografinis tinklas, užstatytos teritorijos, klimatas ir kt. Vizualiniu kraštovaizdžio vertinimo požiūriu išskirtinas bendras kraštovaizdžio erdvinės struktūros, jo estetinis patrauklumas.

Pagal Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2015 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. D1-703, Rokiškio rajono savivaldybės teritorija patenka į du kraštovaizdžio tvarkymo ruožus. Rajono rytinė dalis patenka į Baltijos aukštumų ruožą – Aukštaičių aukštumos sritį, Sėlių mažai miškingą agrarinės pakilumos rajoną (plynaukštę). Rajono vakarinė dalis priklauso vidurio Pabaltijo žemumų ruožui – centrinės Lietuvos žemumos sričiai, Lėvens aukštupio – Šventosios žemupio miškingos agrarinės lygumos rajonui (6.1.1 pav.).

Rokiškio kraštas dažniausiai vadinamas miniatiūrine Lietuva. Pirmiausia šį teiginį patvirtina Rokiškio rajono kontūrai žemėlapyje, o didžiausią šalies upę – Nemuną primena šio krašto upė Nemunėlis. Vakarinėje rajono dalyje vyrauja derlingos ir vidutinio derlingumo lygumos, rytinėje – stačiašlaitės kalvos su duburiuose telkšančiais ežerais, kurių priskaičiuojama net 99.

Estetinis kraštovaizdžio vertinimas kraštovaizdžio sandaros aspektu

Vertinant Rokiškio rajono savivaldybės kraštovaizdį, taip pat svarbu išskirti kraštovaizdžio vizualinės sąskaidos savitumus. Pagal Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo planą pirmiausiai paminėtinos ypač raiškios ir vidutinės vertikaliosios sąskaidos atvirų ir pusiau atvirų erdvių kraštovaizdžio teritorijos. Jos sudaro ypatingai aukšto estetinio potencialo teritorijas su indeksais V3H3-b, V2H2-b. Šios teritorijos apima rajono rytinę dalį (Sartų kalvotas ežerynas), pietrytinę ir šiaurinę rajono dalis (Vyžuonos, Laukupio upių aplinka, Južinto ežeras). Tuo tarpu kitos rajono savivaldybės teritorijos yra mažiau raiškios. Pietvakarinė ir šiaurės-rytų rajono savivaldybės dalys išskiriamos kaip silpnos vertikaliosios sąskaidos įvairaus pražvelgiamumo erdvių kraštovaizdžio teritorijos su indeksais V1H3-d, V1H2-b (Dviragio ežero, Akmenės, Ilgės upių aplinka). O vakarinė ir šiaurės-rytų rajono dalys išskiriamos kaip neraiškios vertikaliosios sąskaidos įvairaus pražvelgiamumo erdvių kraštovaizdis su indeksais VOH1-d ir VOH2-b (Šetekšnio, Nemunėlio, Vingerinės upių aplinka) (6.1.2 pav.).

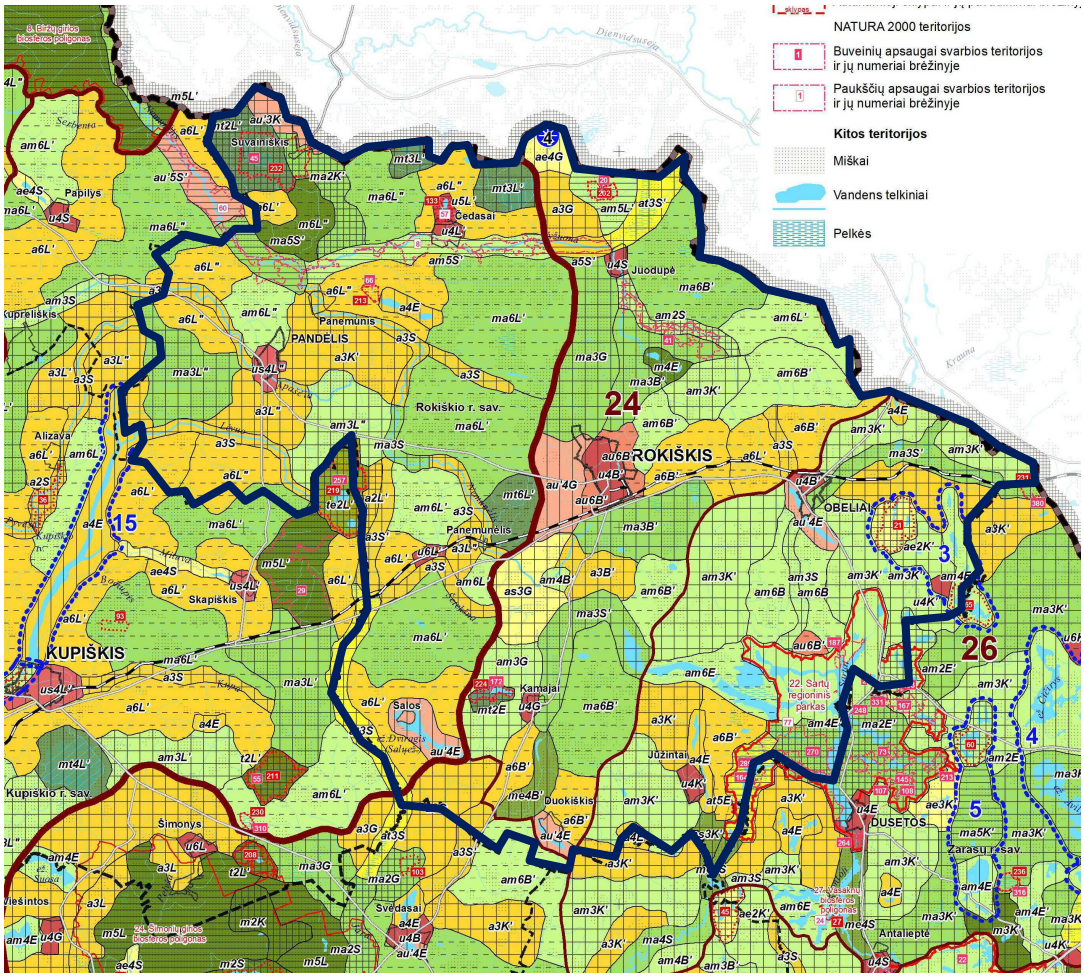

6.1.1 pav. Kraštovaizdžio tvarkymo zonos Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje (ištrauka iš Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano brėžinio „Kraštovaizdžio tvarkymo zonos“, TAR, 2015-10-16, Nr. 15516)

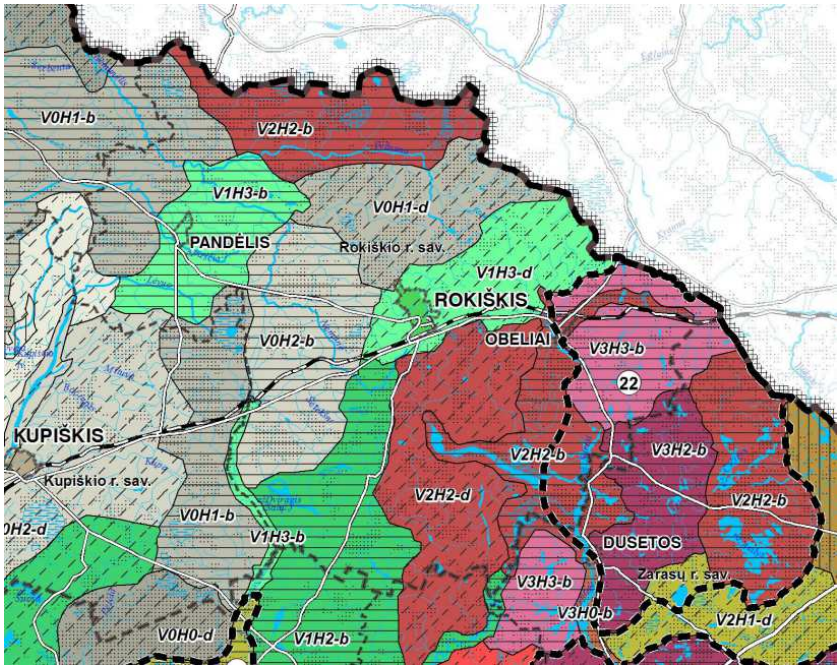

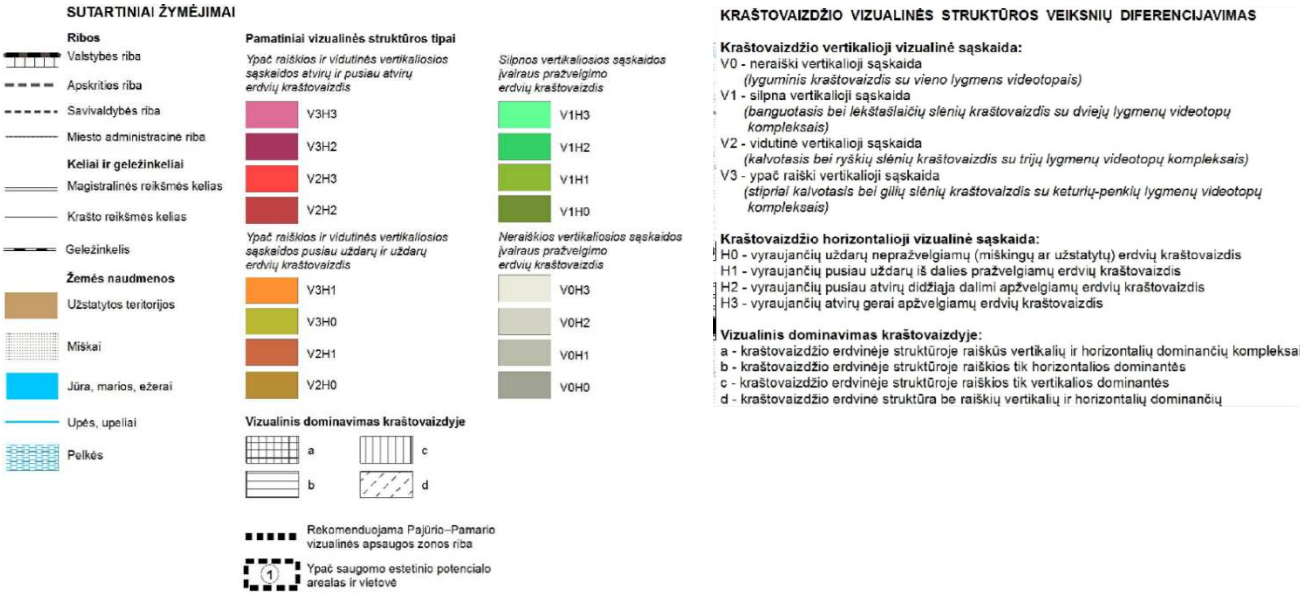

6.1.2 pav. Kraštovaizdžio vizualinis estetinis potencialas Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje (ištrauka iš Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo plano brėžinio „Kraštovaizdžio vizualinis estetinis potencialas“, TAR, 2015-10-16, Nr. 15516)

6.2. Saugomos teritorijos ir gamtos objektai

Svarbiausius Rokiškio rajono kraštovaizdžio išteklius sudaro 18 draustinių, 1 rezervatas, 1 regioninis parkas, 24 „Natura 2000“ teritorijos (iš kurių 20 yra svarbios buveinių apsaugai, 4 svarbios paukščių apsaugai), 6 gamtos paveldo objektai ir 1 dendrologinio rinkinio teritorija.

Saugomose teritorijose nėra numatoma naujų teritorijos planavimo sprendinių.

Atsižvelgiant į tai, kad Natura 2000 teritorijoje naujų sprendinių nėra numatoma, bendrojo plano sprendinių reikšmingumas saugomoms teritorijoms nėra nustatomas.

Saugomose teritorijose urbanistinės plėtros, rekreacinės ir inžinerinės infrastruktūros sprendiniai galioja tik ta apimtimi, kiek jie neprieštarauja galiojantiems saugomų teritorijų specialiojo teritorijų planavimo dokumentams. Saugomose teritorijose teritorijų naudojimas ir tvarkymas vykdomas vadovaujantis saugomų teritorijų specialiaisiais planais ir kitais saugomų teritorijų reikalavimais.

Draustiniai

Rokiškio rajone yra 19 draustinių, iš kurių 12 priklauso tik Rokiškio rajono savivaldybei (Mielėnų geomorfologinis, Dusetų girios botaninis-zoologinis, Junkūnų geomorfologinis, Čedaso ornitologinis, Suvainiškio telmologinis, Petriošiškio telmologinis, Gaidžiabalės samanynės telmologinis, Konstantinavos telmologinis, Apūniškio miško pušies genetinis, Kukių miško drebulės genetinis, Salagirio miško beržo genetinis, Juodymų telmologinis draustiniai), 7 – ir kitoms – Zarasų bei Kupiškio rajonų savivaldybėms (Salinio hidrografinis, Antazavės šilo kraštovaizdžio, Sartų hidrografinis, Notigalės telmologinis, Kampuolio hidrografinis, Rašų hidrografinis ir Samanių telmologinis draustiniai) (6.2.1 lentelė). Pagal užimamą plotą didžiausi – Sartų hidrografinis (2 214,48 ha) ir Suvainiškio telmologinis (1 192,74 ha) draustiniai.

6.2.1 lentelė. Rokiškio rajono savivaldybėje esantys ir su jos teritorija besiribojantys draustiniai

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas, ha	Steigimo tikslas	Pastabos	Vieta
1.1	Mielėnų geomorfologinis draustinis	659,66	Išsaugoti būdingą Sėlių aukštumos mažai miškingos šiaurinės dalies kalvotą, daubotą, raguvotą, ežeringą reljefą, Mielėnų ir Mičiūnų piliakalnius	-	Rokiškio r. sav.
1.2	Salinio hidrografinis draustinis	257,30	Išsaugoti būdingus Sėlių aukštumos vakarinei nuolaidumai pratakius Salinio, Tautesnio, Ilgelio ežerus su salomis	-	Panevėžio apsk., Rokiškio r. sav.; Utenos apskr., Zarasų r. sav.
1.3	Antazavės šilo kraštovaizdžio draustinis	45,72	Išsaugoti Antazavės šilo centrinės dalies stipriai suskaidytą ežeringą miškingą kraštovaizdį su saugomomis buveinėmis, augalų ir gyvūnų rūšimis, Pakačinės piliakalniu ir Marimanto dvarviete	-	Panevėžio apskr., Rokiškio r.. sav.; Utenos apskr., Zarasų r. sav.
1.4	Sartų hidrografinis draustinis	2 214,48	Išsaugoti dubaklonių sankirtoje susiformavusį sudėtingos konfigūracijos, vieną ilgiausių Lietuvoje Sartų ežerą su giliomis įlankomis, pusiasaliais, salomis ir protakomis, vertinga ežero ir apyežerio augalija ir gyvūnija, gausiais kultūros paveldo objektais	-	Panevėžio apskr., Rokiškio r. sav.; Utenos apskr., Zarasų r. sav.
1.5	Dusetų girios botaninis-zoologinis draustinis	495,30	Išsaugoti Dusetų girios mišrių miškų ir pelkių kompleksą su saugomomis buveinėmis, augalų ir gyvūnų rūšimis	-	Rokiškio r.. sav.
1.6	Notigalės telmologinis draustinis	119,32	Išsaugoti stambų pelkėtų masyvų kompleksą Vidurio Lietuvos žemumoje	-	Kupiškio r. sav. ir Rokiškio r. sav.
1.7	Junkūnų geomorfologinis draustinis	595,53	Išsaugoti dubaklonių suskaidytą raiškų moreninį masyvą Sėlių aukštumoje	-	Rokiškio r. sav.
1.8	Čedaso ornitologinis draustinis	131,62	Išsaugoti juodąsias žuvėdras	-	Rokiškio r. sav.
1.9	Kampuolio hidrografinis draustinis	182,20	Išsaugoti raiškios konfigūracijos Kampuolio bei Ilgio ežerų kompleksą	-	Rokiškio r. sav. ir Zarasų r. sav.
1.10	Rašų hidrografinis draustinis	491,19	Išsaugoti protakinį vingiuotos kranto linijos Rašų ežerą, užpelkėjusias jo pakrantes ir Šventosios upės ištakas	-	Panevėžio apskr., Rokiškio r. sav.; Utenos apskr., Zarasų r. sav.
1.11	Suvainiškio telmologinis draustinis	1 192,74	Išsaugoti Nemunėlio moreninėms lygumoms būdingas aukštapelkes su miškingu apypelkiu	-	Rokiškio r. sav.
1.12	Petriošiškio	139,94	Išsaugoti natūralią Petriošiškio pelkę su Petriošiškio ežeru	-	Rokiškio r.

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas, ha	Steigimo tikslas	Pastabos	Vieta
	telmologinis draustinis				sav.
1.13	Samanių telmologinis draustinis	0,03	Išsaugoti vertingą aukštapelkės raistą, kuriame yra saugomų rūšių, Europos Bendrijos svarbos natūralių buveinių – 7140 tarpinės pelkės ir liūnai, 7110 aktyvios aukštapelkės, 91D0 pelkiniai miškai, ir užtikrinti palankią saugomų rūšių ir natūralių buveinių būklę	-	Utenos apskr., Zarasų r. sav., Suvieko sen.
1.14	Gaidžiabalės samanynės telmologinis draustinis	171,90	Išsaugoti teritorijoje randamas saugomų augalų, gyvūnų, grybų rūšis ir jų buveines, ypač Europos Bendrijos svarbos natūralią buveinę – 7110 aktyvios aukštapelkės	-	Panevėžio apskr., Rokiškio r. sav., Juodupės sen.
1.15	Konstantinavos telmologinis draustinis	82,43	Išsaugoti teritorijoje randamas saugomų augalų, gyvūnų, grybų rūšis ir jų buveines, ypač Europos Bendrijos svarbos gyvūnų ir augalų rūšis ir natūralią buveinę – 7120 degradavusios aukštapelkės	-	Panevėžio apskr., Rokiškio r. sav., Kazliškio, Pandėlio sen.
1.16	Apūniškio miško pušies genetinis draustinis	47,34	Išsaugoti Apūniškio miško paprastosios pušies (*Pinus sylvestris L.*) populiacijos genetinę įvairovę kintančios aplinkos sąlygomis ir užtikrinti šios populiacijos atsikūrimą arba atkūrimą jos dauginamąja medžiaga	-	Panevėžio apskr., Rokiškio r. sav.
1.17	Kukių miško drebulės genetinis draustinis	1,85	Išsaugoti Kukių miško drebulės (*Populus tremula L.*) populiacijos genetinę įvairovę kintančios aplinkos sąlygomis ir užtikrinti šios populiacijos atsikūrimą arba atkūrimą jos dauginamąja medžiaga	-	Panevėžio apskr., Rokiškio r. sav.
1.18	Salagirio miško beržo genetinis draustinis	11,71	Išsaugoti Salagirio miško karpotojo beržo (*Betula pendula Roth.*) populiacijos genetinę įvairovę kintančios aplinkos sąlygomis ir užtikrinti šios populiacijos atsikūrimą arba atkūrimą jos dauginamąja medžiaga	-	Panevėžio apskr., Rokiškio r.. sav.
1.19	Juodymų telmologinis draustinis	245,5	įvairialapė usnis, juodasis gandras, vapsvaėdis, vištvanagis, mažasis erelis rėksnys, sketsakalis, tetervinas, kurtinys, žvirblinė pelėda, pilkoji meleta, juodoji meleta, pilkoji gervė, mažoji musinukė, lūšis, baltasis kiškis, šermuonėlisir drugiai: pelkinis satyras bei tamsioji šaškytė	-	Panevėžio apskr., Rokiškio r.. sav.

Šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras, 2022

Rezervatai

Rokiškio rajono teritorijoje yra vienas rezervatas – Vosynos gamtinis rezervatas. Jo plotas – 197,89 ha (6.2.2 lentelė).

6.2.2 lentelė. Rezervatai Rokiškio rajono savivaldybėje

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas, ha	Steigimo tikslas	Pastabos	Vieta
2.1	**Vosynos gamtinis rezervatas**	197,89	Išsaugoti pirmykščių šiaurės rytų Lietuvos paežerių miškų bruožus išlaikiusią Dusetų girios gamtinio komplekso dalį, kaip Sėlių aukštumos didžiųjų dubaklonių miškų etaloną su mokslui vertingais augalijos ir gyvūnijos kompleksais	-	Panevėžio apskr., Rokiškio r. sav.

Šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras, 2022

Regioniniai parkai

Rokiškio rajone esantis Sartų regioninis parkas yra 6 562,81 ha ploto. Į Rokiškio rajoną patenka tik dalis šio regioninio parko teritorijos ploto (6.2.3 lentelė).

6.2.3 lentelė. **Regioniniai parkai Rokiškio rajono savivaldybėje**

Eil.	Pavadinimas	Plotas, ha	Steigimo tikslas	Pastabos	Vieta

Nr.					
3.1.	**Sartų regioninis parkas**	6 562,81	Išsaugoti unikalioje dubaklonių sankirtoje susiformavusį Sartų ežero kraštovaizdį, jo gamtinę ekosistemą bei kultūros paveldo vertybes	-	Rokiškio r. sav. ir Zarasų r. sav.

Šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras, 2022

„Natura 2000“ teritorijos

Dalis Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos patenka į „Natura 2000“ teritoriją – Europos Sąjungoje esantį saugomų teritorijų tinklą, įkurtą siekiant išsaugoti Europos Bendrijos mastu retas ar nykstančias gyvūnų ir augalų rūšis bei gamtines buveines. Šią apsaugą numato dvi direktyvos – buveinių ir paukščių, pagal kurias ir nustatytos buveinių apsaugai ir paukščių apsaugai svarbios teritorijos.

Buveinių apsaugai svarbios 20 teritorijų (6.2.4 lentelė) – Antazavės šilas, Gipėnų kaimo apylinkės, Skapagirio, Suvainiškio ir Ažukriaunio miškai, Šaltojos ir Zalvės upių slėniai, Notigalės, Konstantinavos, Samanių, Zalvės, Baršėnų, Sacharos, Petriošiškio ir Juodymų pelkės, Gaidžiabalės samanynė, Minkūnų durpynas, Dusetų giria, Pelkėtos Rašų ežero pakrantės bei Bradėsių kadagynas.

Paukščių apsaugai rajone svarbios 4 teritorijos (6.2.5 lentelė) – Čedaso ežeras ir jo apyežerės, Šaltojos ir Vyžuonos upių slėniai, Sartų regioninis parkas ir Nemunėlio upės slėnis.

Didžiausia iš „Natura 2000“ teritorijų, patenkančių į Rokiškio rajoną – Sartų regioninis parkas, iš viso užimantis 6 234,54ha.

6.2.4 lentelė. „Natura 2000“ teritorijos: buveinių apsaugai svarbios teritorijos (BAST), esančios Rokiškio rajono savivaldybėje ir su jos teritorija besiribojančios

Eil. Nr.	Kodas „Natura 2000“ duomenų bazėje	Pavadinimas	Plotas, ha	Pastabos	Steigimo tikslas	Vieta
4.1	LTKUP0003	**Notigalės pelkė**	119,32	Ribos sutampa su Notigalės valstybinio telmologinio draustinio ribomis	3160 Natūralūs distrofiniai ežerai; 7110 Aktyvios aukštapelkės; 7140 Tarpinės pelkės ir liūnai; 9010 Vakarų taiga; 91D0 Pelkiniai miškai	Kupiškio r. sav., Rokiškio r. sav.
4.2	LTZAR0011	**Antazavės šilas**	0,31	Ribos sutampa su Sartų regioninio parko Antazavės girios botaninio-zoologinio draustinio ribomis	3140, Ežerai su menturdumblių bendrijomis; 7210, Žemapelkės su šakotąja ratainyte; 9010, Vakarų taiga	Zarasų r. sav.
4.3	LTZAR0003	**Gipėnų kaimo apylinkės**	0,35	Patenka į Sartų regioninį parką (dalis Sartų hidrografinio draustinio)	6410, Melvenynai; 7230, Šarmingos žemapelkės	Zarasų r. sav.
4.4	LTKUP0004	**Skapagirio miškas**	0,05		Baltamargė šaškytė; Didysis auksinukas	Kupiškio r. sav.
4.5	LTROK0009	**Šaltojos upės slėnis**	132,60	Teritorija patenka į paukščių apsaugai svarbią teritoriją „Šaltojos ir Vyžuonos upių	6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai; 6450, Aliuvinės pievos; 6510, Šienaujamos mezofitų pievos	Rokiškio r. sav.

Eil. Nr.	Kodas „Natura 2000“ duomenų bazėje	Pavadinimas	Plotas, ha	Pastabos	Steigimo tikslas	Vieta
				slėniai“		
4.6	LTROK0004	**Konstantinavos pelkė**	82,43		7120, Degradavusios aukštapelkės	Rokiškio r. sav.
4.7	LTZAR0023	**Samanių pelkė**	0,03		7110, Aktyvios aukštapelkės; 7140, Tarpinės pelkės ir liūnai; 91D0, Pelkiniai miškai	Zarasų r. sav.
4.8	LTZAR0027	**Zalvės pelkė**	0,00	Patenka į Sartų regioninį parką (dalis regioninio parko rekreacinės ir miškų ūkio zonų)	7140, Tarpinės pelkės ir liūnai; Dvilapis purvuolis	Zarasų r. sav.
4.9	LTROK0006	**Baršėnų pelkė**	23,97	Patenka į Sartų regioninį parką (dalis Sartų hidrografinio draustinio)	7140, Tarpinės pelkės ir liūnai; Dvilapis purvuolis	Rokiškio r. sav.
4.10	LTZAR0028	**Zalvės upės slėnis**	19,02	Patenka į Sartų regioninį parką (dalis regioninio parko rekreacinės ir ekologinės apsaugos zonų)	6210, Stepinės pievos; Didysis auksinukas; Ovalioji geldutė	Rokiškio r. sav., Zarasų r. sav.
4.11	LTROK0021	**Sacharos pelkė**	82,09		7120 Degradavusios aukštapelkės; 7140 Tarpinės pelkės ir liūnai; 91D0 Pelkiniai miškai	Rokiškio r. sav.
4.12	LTROK0003	**Gaidžiabalės samanynė**	171,90		7110, Aktyvios aukštapelkės; 91D0, Pelkiniai miškai	Rokiškio r. sav.
4.13	LTROK0019	**Minkūnų durpynas**	94,32	Patenka į Sartų regioninio parko ekologinės apsaugos prioriteto zoną	Raudonpilvė kūmutė	Rokiškio r. sav.
4.14	LTROK0007	**Dusetų giria**	897,19	Patenka į Sartų regioninį parką (Vosynos gamtinis rezervatas ir dalis Dusetų girios botaninio-zoologinio draustinio)	6270, Rūšių turtingi smilgynai; 6510, Šienaujamos mezofitų pievos; 7140, Tarpinės pelkės ir liūnai; 7220, Šaltiniai su besiformuojančiais tufais; 9010, Vakarų taiga; 9020, Plačialapių ir mišrūs miškai; 9050, Žolių turtingi eglynai; 9080, Pelkėti lapuočių	Rokiškio r. sav.
4.15	LTROK0001	**Petriošiškio pelkė**	139,94	Ribos sutampa su Petriošiškio valstybinio telmologinio draustinio ribomis	3150, Natūralūs eutrofiniai ežerai su plūdžių arba aštrių bendrijomis; 7110, Aktyvios aukštapelkės; 7140, Tarpinės pelkės ir liūnai; 9080, Pelkėti lapuočių miškai; 91D0, Pelkiniai miškai	Rokiškio r. sav.
4.16	LTZAR0002	**Pelkėtos Rašų ežero pakrantės**	0,36	Patenka į Sartų regioninį parką (dalis Rašų	3150, Natūralūs eutrofiniai ežerai su plūdžių arba aštrių bendrijomis; 7140, Tarpinės pelkės ir liūnai; Dvilapis	Zarasų r. sav.

Eil. Nr.	Kodas „Natura 2000“ duomenų bazėje	Pavadinimas	Plotas, ha	Pastabos	Steigimo tikslas	Vieta
				hidrografinio draustinio)	purvuolis; Šarvuotoji skėtė	
4.17	LTROK0002	**Bradėsių kadagynas**	2,53	Patenka į Sartų regioninį parką (dalis Sartų hidrografinio draustinio)	5130, Kadagynai	Rokiškio r. sav.
4.18	LTROK0015	**Suvainiškio miškas**	1 252,26	Ribos sutampa su Suvainiškio valstybinio telmologinio draustinio ribomis	7110, Aktyvios aukštapelkės; 9010, Vakarų taiga; 9050, Žolių turtingi eglynai; 9080, Pelkėti lapuočių miškai; 91D0, Pelkiniai miškai; 7110, Aktyvios aukštapelkės	Rokiškio r. sav.
4.19	LTROK0020	**Ažukriaunio miškas**	254,36		91E0, Aliuviniai miškai; 9180, Griovų ir šlaitų miškai; 9080, Pelkėti lapuočių miškai; 9050, Žolių turtingi eglynai; 9020 Plačialapių ir mišrūs miškai; 9010, Vakarų taiga; 6210, Stepinės pievos; 6270 Rūšių gausios ganyklos ir ganomos pievos; 6430, Eutrofiniai aukštieji žolynai	Rokiškio r. sav.
4.20	LTROK0022	**Juodymų pelkė**	242,01		7110 Aktyvios aukštapelkės; 7120 Degradavusios aukštapelkės; 9010 Vakarų taiga; 91D0 Pelkiniai miškai	Rokiškio r. sav.

Šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras, 2022

6.2.5 lentelė. „Natura 2000“ teritorijos: paukščių apsaugai svarbios teritorijos (PAST) Rokiškio rajono savivaldybėje

Eil. Nr.	Kodas „Natura 2000“ duomenų bazėje	Pavadinimas	Plotas, ha	Pastabos	Steigimo tikslas	Vieta
5.1	LTROKB001	**Čedaso ežeras ir jo apyežerės**	131,62	Ribos sutampa su Čedaso ornitologinio draustinio ribomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. kovo 30 d. nutarimu Nr. 336	Plovinių vištelių (*Porzana parva*), juodųjų žuvėdrų (*Chlidonias niger*) apsaugai	Rokiškio r. sav.
5.2	LTROKB004	**Šaltojos ir Vyžuonos upių slėniai**	1 569,34	Ribos nustatomos pagal planą (LR aplinkos ministro 2014 m. kovo 14 d. įsakymo Nr. D1-284, 24 priedas)	Griežlės (*Crex crex*) apsaugai	Rokiškio r. sav.
5.3	LTZARB005	**Sartų regioninis parkas**	6 234,54	Ribos sutampa su Sartų regioninio parko ribomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. gegužės 13 d. nutarimu Nr. 438, išskyrus šio parko rekreacinio, kitos	Vapsvaėdžių (*Pernis apivorus*), plovinių vištelių (*Porzana parva*), žvirblinių pelėdų (*Glaucidium passerinum*), tripirščių genių (*Picoides tridactylus*) apsaugai	Rokiškio r. sav. ir Zarasų r. sav.

				(gyvenamosios) paskirties prioriteto funkcines zonas ir Dusetų urbanistinį draustinį		
5.4	LTBIRB002	**Nemunėlio upės slėnis**	459,50	Ribos nustatomos pagal planą (LR aplinkos ministro 2014 m. kovo 14 d. įsakymo Nr. D1-284, 15 priedas)	Griežlės (*Crex crex*) apsaugai	Biržų r. sav., Rokiškio r. sav.

Šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras, 2022

Gamtos paveldo objektai

Į Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastrą Rokiškio rajono savivaldybėje įtraukti 6 gamtos paveldo objektai: 1 geologinis (6.2.6 lentelė) – Ožakmenis bei 5 botaniniai (6.2.7 lentelė) – Bradesių, Žiūkeliškių, Ilzenbergo dvaro ir Bradesių II ąžuolai bei Mataučiznos vinkšna. Rokiškio rajono savivaldybėje taip pat įkurtas unikalus dendrologinis rinkinys, kuriame yra beveik 300 unikalių medžių, krūmų ir kitų augalų rūšių – Tervydžių kaimo dendrologinis rinkinys, užimantis 3,71 ha plotą (6.2.8 lentelė).

6.2.6 lentelė. Geologiniai gamtos paveldo objektai Rokiškio rajono savivaldybėje

Eil. Nr.	Pavadinimas	Aukštis, ilgis, plotis, m	Pastabos	Vieta
6.1	**Ožakmenis**	2,95 x 4,6 x 3,7	-	Rokiškio r. sav., Rokiškio kaimiškoji sen., Rokiškio miškų urėdijos Obelių g-jos (70 kv., 23 skl.) teritorija, Ignotiškio miškas

Šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras, 2022

6.2.7 lentelė. Botaniniai gamtos paveldo objektai Rokiškio rajono savivaldybėje

Eil. Nr.	Pavadinimas	Rūšis	Apimtis, m	Aukštis, m	Plotas, ha	Pastabos	Vieta
7.1	**Bradesių ąžuolas**	Paprastasis ąžuolas *(Quercus robur L.)*	6,5	30,7	-		Rokiškio r. sav. Kriaunų sen., Rokiškio miškų urėdijos Girios g-jos (727 kv., 328 skl.) teritorija, Bradesių k., Sartų regioninis parkas
7.2	**Žiūkeliškių ąžuolas**	Paprastasis ąžuolas *(Quercus robur L.)*	5,3	21,6	-	Lajos aukštis – 17 m, plotis – 21 m	Rokiškio r. sav., Jūžintų sen., Žiūkeliškių k., Sartų regioninis parkas, Rašų hidrografinis draustinis
7.3	**Ilzenbergo dvaro ąžuolas**	Paprastasis ąžuolas *(Quercus robur L.)*	6,3	30,5	-		Rokiškio r. sav. Juodupės sen., Ilzenbergo k.
7.4	**Mataučiznos vinkšna**	Paprastoji vinkšna *(Ulmus laevis Pall.)*	4,5	20,0	-	Amžius ~300 metų. Lajos aukštis – 16,5 m, plotis – 18,7 m.	Rokiškio r. sav., Obelių sen., 745 m į vakarus nuo Mataučiznos k. ribos
7.5	**Bradesių II ąžuolas**	Paprastasis ąžuolas *(Quercus robur L.)*	5,0	29,5	-		Rokiškio r. sav. Kriaunų sen., Rokiškio miškų urėdijos Girios g-jos (727 kv., 328 skl.) teritorija, Bradesių k., Sartų regioninis parkas

Šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras, 2022

6.2.8 lentelė. Dendrologinių rinkinių teritorijos Rokiškio rajono savivaldybėje

Eil. Nr.	Pavadinimas	Plotas, ha	Tikslas	Pastabos	Vieta
8.1	**Tervydžių kaimo dendrologinis rinkinys**	3,71	Išsaugoti gamtos paveldo objektą – dendrologinį rinkinį, kurį sudaro dendrologiniu požiūriu vertingi želdynai bei kiti estetiniu požiūriu vertingi augalai	Rinkinyje auga 254 rūšių ir žemesnio taksonominio rango sumedėję augalai, priklausantys 46 šeimoms	Rokiškio r. sav. Jūžintų sen., Tervydžių k.

Šaltinis: Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba, Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų valstybės kadastras, 2022

6.3. Gamtinis karkasas

Didžioji planuojamos teritorijos dalis priskiriama gamtinio karkaso teritorijoms. Vadovaujantis įsakymo „Dėl Gamtinio karkaso nuostatų patvirtinimo“ 6 punktu (Valstybės žinios, 2007-02-20, Nr. 22-858), gamtinio karkaso teritorijose skatinama veikla, kuria užtikrinama kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyra, palaikomas ir stiprinamas ekosistemų stabilumas, renatūralizacija, vykdomas ekosistemų atkūrimas, palaikoma ir didinama kraštovaizdžio ir biologinė įvairovė.

Bendrajame plane yra patikslinamos atskirų gamtinio karkaso struktūrų bei jų elementų ribos, kurios buvo nustatytos Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos 2008 m. bendrojo plano sprendinių gamtinio kraštovaizdžio ir biologinės įvairovės apsaugos brėžinyje.

Pagal geoekologinį potencialą planuojamoje teritorijoje išskiriamos įvairaus potencialo dalys (patikimo, riboto, silpno ir pažeisto). Nemaža dalis yra patikimo ir riboto ekologinio kompensavimo laipsnio, taip pat dalis yra silpno ekologinio kompensavimo laipsnio. Pagal LR teritorijos bendrąjį planą daliai migracijos koridorių teritorijų būtinas esamo kraštovaizdžio stabilumo palaikymas ir stiprinimas, o daliai gražinami ir gausinami natūralumo elementai (Laukupės, Juodupės, Vyžuonos, Nemunėlio ir kitų upių intakų slėniai).

Remiantis Gamtinio karkaso nuostatais, siekiama stiprinti gamtinio karkaso struktūras ir didinti kraštovaizdžio vertę, išsaugant esamus želdinius ir kitus natūralius paviršius. Vystant užstatomas teritorijas, turės būti išlaikomi ne mažesni nei norminiai priklausomųjų želdynų plotai (konkreti jų dalis bus nustatyta sprendinių konkretizavimo stadijos metu).

Naujos pramonės zonos nėra planuojamos gamtiniame karkase.

Gamtinis karkasas yra vientisas gamtinio ekologinio kompensavimo teritorijų tinklas, apimantis visas gamtinio pobūdžio saugomas teritorijas ir kitas ekologiškai svarbias teritorijas, garantuojančias bendrąjį kraštovaizdžio stabilumą ir jungiantis jas į bendrą kraštotvarkinę ekologinio kompensavimo zonų sistemą. Gamtinio karkaso paskirtis yra ne tik sukurti vientisą gamtinio ekologinio kompensavimo sistemą, užtikrinti ryšius tarp gamtinių saugomų teritorijų, bet ir saugoti natūralų kraštovaizdį, biologinę įvairovę, gamtinius rekreacinius išteklius, sudaryti sąlygas miškų atkūrimui, optimizuoti agrarinio kraštovaizdžio struktūrą geoekologiniu požiūriu, reguliuoti agrarinės veiklos ir kraštovaizdžio intensyvaus sukultūrinimo (užstatymo gyvenamaisiais bei pramonės rajonais) plėtrą.

Gamtinį karkasą sudaro:

- geoekologinės takoskyros - teritorijų juostos, jungiančios ypatinga ekologine svarba bei jautrumu pasižyminčias vietoves: upių aukštupius, vandenskyras, aukštumų ežerynus, kalvynus, pelkynus, priekrantes, požeminių vandenų intensyvaus maitinimo ir karsto paplitimo plotus;
- geosistemų vidinio stabilizavimo arealai - teritorijos, galinčios pakeisti šoninį nuotėkį ar kitus gamtinės migracijos srautus, taip pat reikšmingos biologinės įvairovės požiūriu: želdinių masyvai ir grupės, natūralios pievos, pelkės bei kiti vertingi stambiųjų geosistemų ekotopai;
- migraciniai koridoriai - slėniai, raguvynai bei dubakloniai, kitos teritorijos, kuriomis vyksta intensyvi medžiagų, energijos ir gamtinės informacijos srautų apykaita ir augalų bei gyvūnų rūšių migracija.

Pagal svarbą išskiriamos europinės, nacionalinės, regioninės ir vietinės reikšmės gamtinio karkaso dalys.

Gamtiniame karkase esančiuose rezervatuose, draustiniuose, valstybiniuose parkuose, biosferos monitoringo (stebėsenos) teritorijose, ekologinės apsaugos zonose, atkuriamuosiuose ir genetiniuose sklypuose veiklos apribojimus nustato LR Saugomų teritorijų įstatymas (Žin. 2001, Nr.108-3902), Gamtinio karkaso nuostatai (Žin., 2007, Nr. 22 – 858) bei visa eilė kitų, veiklą saugomose teritorijose reglamentuojančių dokumentų. Gamtinio karkaso teritorijose skatinama veikla, kuria užtikrinama kraštovaizdžio ekologinė pusiausvyra, saugomas natūralus kraštovaizdžio pobūdis, palaikoma ir didinama gamtinė įvairovė, vykdomi rekultivacijos bei renatūralizacijos darbai. Jam priklausančiose konservacinės, miškų, žemės ūkio ir kitos - rekreacinės paskirties teritorijose draudžiama statyti pramonės įmones, kurioms reikalingi taršos integruotos prevencijos ir kontrolės (TIPK) leidimai, ir gyvenamuosius kvartalus. Leidžiama veikla, kuri užtikrina kraštovaizdžio ekologinę pusiausvyrą ir ekosistemų stabilumą, atkuria pažeistas ekosistemas ir yra vykdoma pagal teritorijų planavimo dokumentus.

Geoekologinėms takoskyroms Rokiškio rajono savivaldybėje priskiriamos teritorijų juostos:

- nacionalinės svarbos turintis Šiaurės Lietuvos geoekologinės takoskyros ruožas Stasiūniečių – Barzdžių – Augustinavos – Panemunėlio – Sėlynės- Čelkių – Piepalių – Vyžuonos – Lukštų – Gediškių – Tumasonių atkarpoje;
- regioninės svarbos Mūšos – Nemunėlio geoekologinės takoskyros ruožas Bogdalavos - Narteikių – Miliūnų - Gerkonių atkarpoje.

Vidinio stabilizavimo arealams Rokiškio rajono savivaldybėje priskiriamos šios teritorijos:

- regioninės svarbos turintis Sartų ežeryno ir jo apylinkių vidinio stabilizavimo arealas;
- rajoninės (vietinės) svarbos vidinio stabilizavimo arealai: Suvainiškio, Paduobio, Apūniškio, Vingerinės, Ilgalaukio, Sacharos, Petriošiškio, Salagirio, Salų, Viršilų, Apaštėlės, Konstantinavos, Stenionių, Plunksnočių, Paduobio, Veselavos, Sipailiškio, Skaptatų, Čypiškio balos, Kamajų šilo, Ramonaičių, Jaurų, Jūžintų, Vazajo, Jūžintų šilo, Gačionių, Meldučių, Vieversynės, Vakarių, Junkūnų, Antašavės, Kuprių, Aleksandravėlės ir kt.

Migracijos koridoriams Rokiškio rajono savivaldybėje priskiriami šie slėnių arba dubaklonių teritorijų ruožai:

- regioninę svarbą turintis Nemunėlio migracinio koridoriaus ruožas Panemunėlio ež. – Kazliškio – Panemunio – Aukštadvario – Rokiškio r. sav. ribos atkarpoje;
- regioninę svarbą turintis Lėvens migracinio koridriaus ruožas Stasiūniečių – Sriubiškių – Martinonių – Rokiškio r. sav. ribos atkarpoje;
- regioninę svarbą turintis Audros migracinio koridoriaus ruožas Audros – Radišių – Čivylių atkarpoje;
- regioninę svarbą turintis Šventosios migracinio koridoriaus ruožas Limino ež. – Bindzeliškių atkarpoje;
- regioninę svarbą turintis Kriaunos migracinio koridoriaus ruožas Lietuvos- Latvijos sienos – ež. Kriaunelis – Obelių – Pakriaunio – Stravų atkarpoje;
- rajoninę (vietinę) svarbą turintys: Laukupės, Vyžuonos, Šaltojos, Juodupės, Šetekšnos, Neretos, Valkšnos, Drūčiupio, Plentaukos, Apaščios, Apaštėlės, Beržienos, Vingerinės, Šiekštelės, Rakštupio, Dauliupio, Beržuonos, Pertako, Uosijos, Vazajos, Lėškupio, Akmenės, Serbentupio, Rastupio, Kriaunėnų upelės, Ratkupio, Biržupio, Apeikės slėnių bei Gačionių - Jūžintų, Junkūnų – Keležerio Degučių – Salinio, Dirdų - Kampuolio dubaklonių migracinių koridorių ruožai ar jų atkarpos Rokiškio r. sav. teritorijoje.

Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje gamtinio karkaso funkcinės zonos yra įvairaus geoekologinio potencialo. Nemaža dalis yra patikimo ir riboto ekologinio kompensavimo laipsnio, taip pat dalis yra silpno ekologinio kompensavimo laipsnio.

Gamtinio karkaso teritorijų tvarkymui, naudojimui ir apsaugai, turi būti išlaikomas ir saugomas esamas natūralus kraštovaizdžio pobūdis patikimo geoekologinio potencialo zonose, palaikomas ir didinamas esamas kraštovaizdžio natūralumas riboto geoekologinio potencialo zonose bei gausinami kraštovaizdžio natūralumą atkuriantys elementai silpno geoekologinio potencialo zonose.

Remiantis Gamtinio karkaso nuostatais, saugomose gamtinio karkaso teritorijose draudžiama keisti pagrindinę tikslinę konservacinę ir miškų ūkio žemės naudojimo paskirtį, išskyrus atvejus, kai tai daroma visuomenės poreikiams užtikrinti arba siekiant išsaugoti gamtos ir kultūros paveldo kompleksus bei objektus.

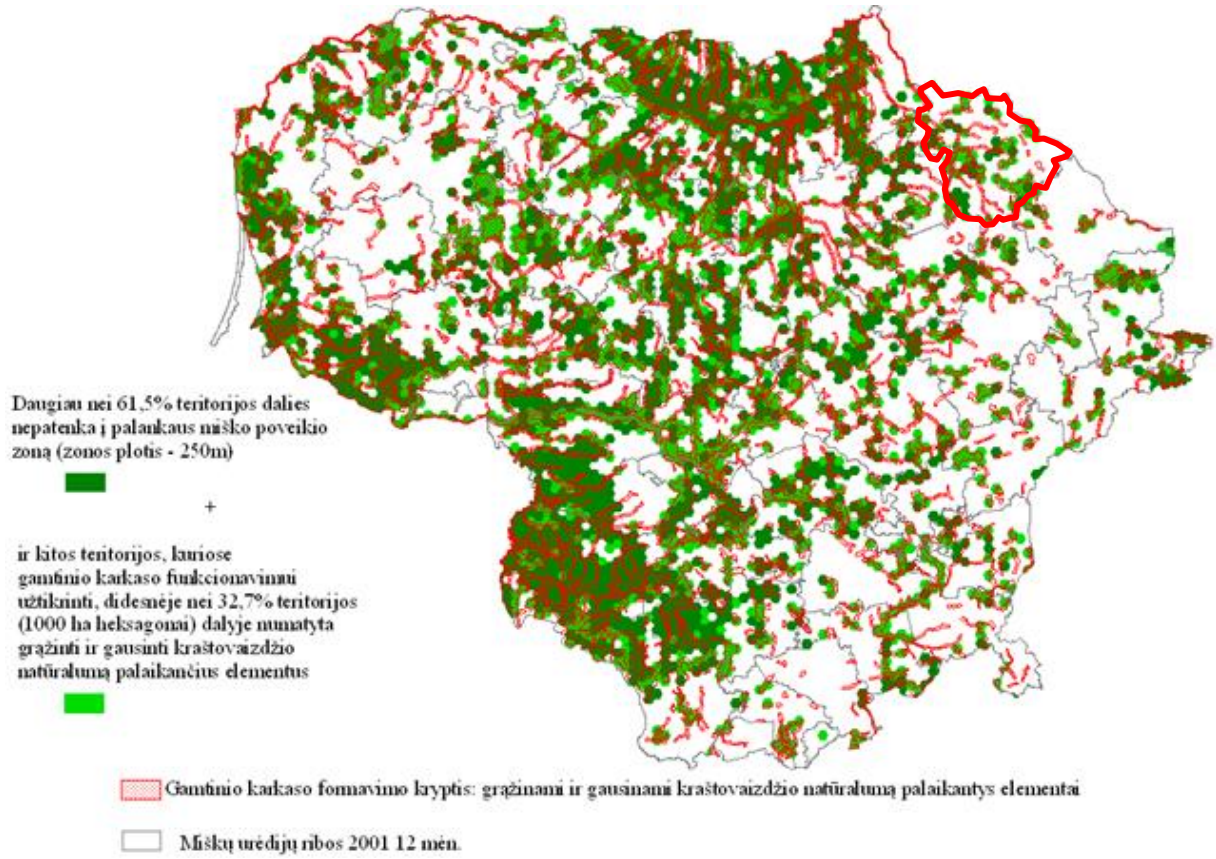

6.3.1 pav. Gamtinio karkaso formavimas ir miško želdinių trūkumo zonos („Nacionalinio kraštovaizdžio tvarkymo planas“, 2015)

6.4. Želdynai

Bendrojo plano sprendiniuose numatoma vystyti Rokiškio rajono urbanistinių centrų želdynų sistemas. Tam įvertinamas naujų atskirųjų želdynų teritorijų, žaliųjų jungčių poreikis. Želdynų sistema urbanistiniuose centruose turi būti formuojama apjungiant atskiruosius želdynus, bendro naudojimo teritorijas, rekreacines teritorijas, visuomeninės paskirties teritorijas, gamtinio karkaso elementus.

Formuojant gyvenamųjų vietovių želdynų sistemas, turi būti išskiriamos rekreacinės paskirties atskirųjų želdynų teritorijos. Šių želdynų teritorijų formavimas turi būti vykdomas remiantis Atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. D1-694 „Dėl atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normų ir priklausomųjų želdynų normų (plotų) nustatymo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

Remiantis atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų plotų normomis, atskirųjų rekreacinės paskirties želdynų ploto norma miestuose nustatoma ne mažiau 20 m^2 vienam gyventojui (neskaičiuojami mokslinės, kultūrinės ir memorialinės paskirties želdynų, apsauginės ir ekologinės paskirties želdynų plotai), o miesteliuose – ne mažiau 15 m^2 vienam gyventojui.

6.5. Vandens telkinių pakrantės apsaugos juosta ir apsaugos zona

Rokiškio rajone vandens telkiniai sudaro 3,8 % savivaldybės teritorijos, tai upės, ežerai, tvenkiniai. Savivaldybės teritorija teka iš viso 42 upės (didžiausios Apaščia, Apaštėlė, Audra, Beržiena, Daržupys, Jara-Šetekšna, Juodupė, Kriauna, Lakštena, Laukupė, Maleiša, Nemunėlis, Nereta, Šaltoja, Uosija, Vingerinė, Vyžuona, Žvygupis). Rajone yra 99 ežerai (didžiausi – Sartai, Dviragis, Rašai, Čedasas ir kt.), 11 tvenkinių (didžiausias – Beičių).

Visiems Rokiškio rajone esantiems vandens telkiniams turi būti nustatoma pakrantės apsaugos juosta ir apsaugos zona. Ji turi būti nustatyta remiantis „Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašu“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m.

lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540 (Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. vasario 14 d. įsakymo Nr. D1-98 redakcija).

6.6. Potvynių teritorijos

Planuojama teritorija patenka į Lielupės upių baseinų rajoną. Pagal potvynių grėsmės ir potvynių rizikos žemėlapius (patvirtintus LR Aplinkos ministro 2014-08-06 įsakymu Nr. D1-655 „Dėl potvynių grėsmės ir potvynių rizikos žemėlapių Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos upių baseinų rajonuose patvirtinimo“), planuojamoje teritorijoje nustatytos sniego ir liūčių užliejamos teritorijos Rokiškio rajono savivaldybės šiaurės – vakarų dalyje (6.6.1 paveikslas).

Pagal sniego ir liūčių potvynio žemėlapį, didelės ir vidutinės tikimybės potvynio teritorijos yra Nemunėlio ir Vyžuonos upių aplinkoje. Esamose užstatytose teritorijose prie šių upių (Pašeriaukščių k., Šniukštų k., Slabadninkų k., Šilingiškio k., Panemunio mstl.) potvyniai grėsmę daugiausiai kelia vietos gyventojams (6.6.2 paveikslas). Atsižvelgiant į galima potvynių grėsmę, šiose teritorijose rizika yra nepriimtina ir jos apsaugai turi būti numatytos inžinerinės apsaugos priemonės. Bendrojo plano sprendiniais siūloma šias galimas užlieti teritorijas apsaugoti pylimais, paaukštintomis gatvėmis.

Nemunėlio ir Vyžuonos upių užliejamose teritorijose turi būti laikomasi Vandenų srities plėtros 2017-2023 metų programos įgyvendinimo veiksmų plano (patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2017 m. gegužės 5 d. įsakymu Nr. D1-375/3D-312), taip pat Potvynių rizikos Nemuno, Lielupės, Ventos ir Dauguvos upių baseinų rajonuose valdymo plano. Įgyvendinant bendrojo plano sprendinius. Šiose teritorijose būtina vadovautis LR Saugomų teritorijų įstatymu (1993-11-09 Nr. I-301), Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862), o taip pat potvynių grėsmės ir rizikos žemėlapiais.

Potvynių teritorijoms taikomas Specialiųjų žemės naudojimo įstatymo (TAR, 2019-06-19, Nr. 862) VI skyriaus „Ekologinės apsaugos zonos, gamtos ištekliai“ X skirsnio „Potvynių teritorijos ir jose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos“ reikalavimai.

Potvynių teritorijoms taikomas Specialiųjų žemės naudojimo įstatymo (TAR, 2019-06-19, Nr. 862) VI skyriaus „Ekologinės apsaugos zonos, gamtos ištekliai“ X skirsnio „Potvynių teritorijos ir jose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos“ reikalavimai.

Potvynių užliejamose teritorijose turi būti taikomos šios bendrosios priemonės:

- Atstatymo priemonės: gyventojų evakavimas, gelbėjimo sistemų stiprinimas, draudimo nuo potvynių sistemos tobulinimas;
- Nestruktūrinės apsaugos nuo potvynių priemonės: miškingumo didinimas, šlapynių atkūrimas, agroaplinkosaugos priemonės, vandens sulaikymas urbanizuotose teritorijose (taikomos visoje Lietuvoje);
- Pasirengimo potvyniams priemonės: potvynių prognozavimo sistemos tobulinimas, potvynių grėsmės ir rizikos žemėlapių viešinimas, rekomendacijos gyventojams, kaip apsaugoti nuosavybę kilus potvyniui, susisiekimo kelių transporto nukreipimo planavimas;
- Prevencinės priemonės: užliejamų teritorijų zonavimo sistemos sukūrimas, statybų užliejamose teritorijose reglamentavimo tobulinimas, hidrotechnikos statinių saugumo užtikrinimas, būtiniausių paslaugų teikimo potvynio metu užtikrinimas.

Vykdant ūkinę veiklą potvynių užliejamose teritorijose ar jų aplinkoje, reikalinga vadovautis naujausia potvynių grėsmės ir potvynių rizikos žemėlapių redakcija.

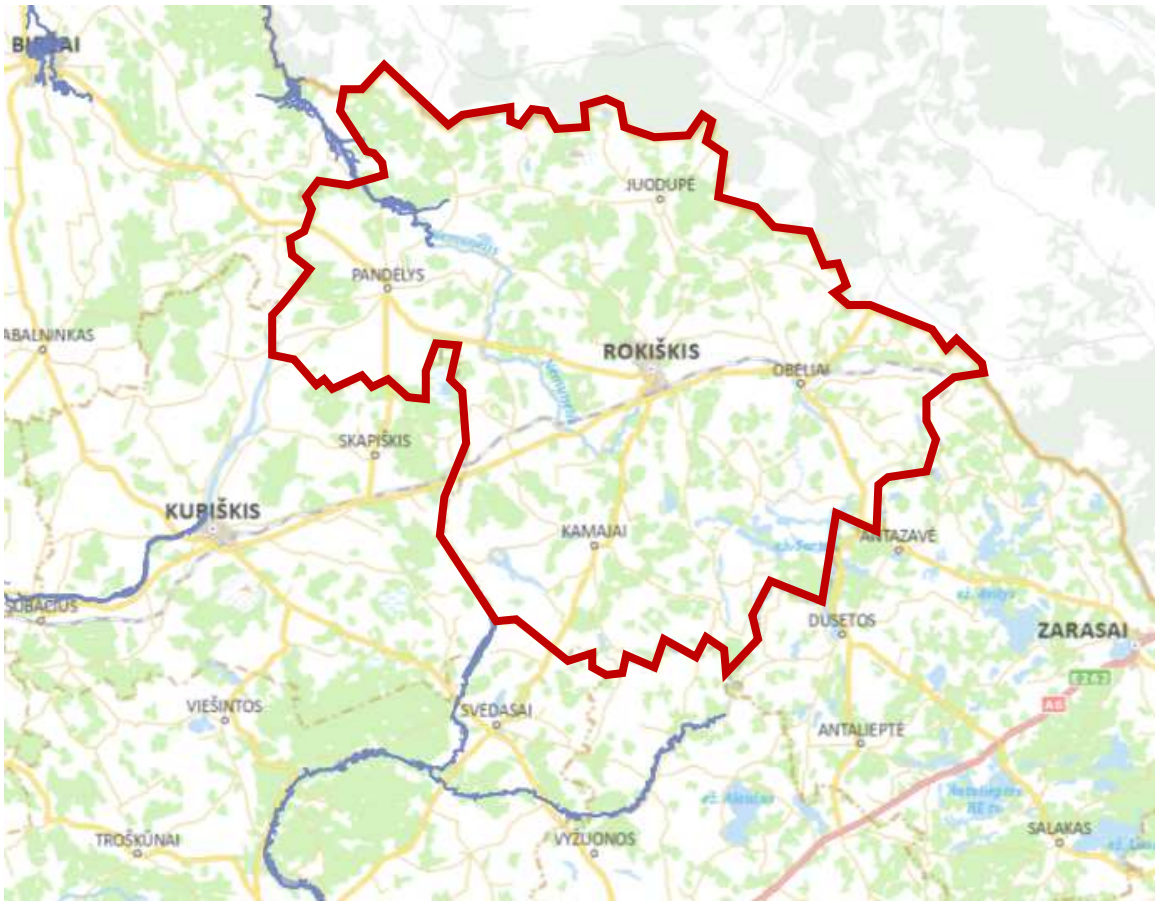

6.6.1 pav. Didelės tikimybės ir vidutinės tikimybės potvynių grėsmės Nemunėlio ir Vižuonos upių teritorijose Rokiškio rajono savivaldybės šiaurės-vakarų dalyje, pagal potvynių grėsmės ir potvynių rizikos žemėlapius, patvirtintus LR Aplinkos ministro 2014-08-06 įsakymu Nr. D1-655 „Dėl potvynių grėsmės ir potvynių rizikos žemėlapių Nemuno, Ventos, Lielupės ir Dauguvos upių baseinų rajonuose patvirtinimo“. *Šaltinis:* https://potvyniai.aplinka.lt/map

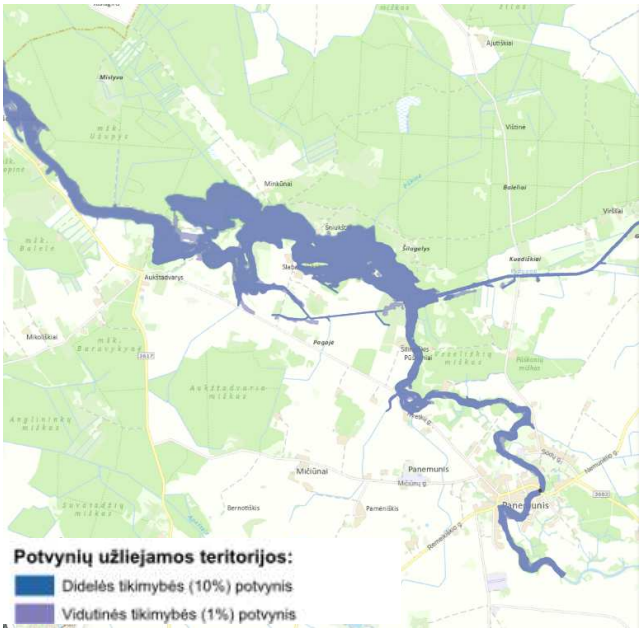

6.6.2 pav. Didelės tikimybės ir vidutinės tikimybės potvynių grėsmės Nemunėlio ir Vižuonos upių teritorijose Rokiškio rajono savivaldybės šiaurės-vakarų dalyje. *Šaltinis:* https://potvyniai.aplinka.lt/map

6.7. Miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis

Miško žemė gali būti paverčiama kitomis naudmenomis, jei miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis atitinka Miškų įstatymo 11 straipsnyje nurodytus reikalavimus. Remiantis LR Miškų įstatymo 11 straipsniu, miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis galimas tik įstatyme numatytais šiais išimtiniais atvejais:

1) valstybei svarbiems projektams įgyvendinti;

2) inžinerinės infrastruktūros teritorijoms, apimančioms komunikacinius koridorius, inžinerinius tinklus, susisiekimo komunikacijas ir aptarnavimo objektus, formuoti;

3) visuomeninės paskirties, bendrojo naudojimo ir atskirųjų želdynų teritorijoms formuoti;

4) naudingųjų iškasenų eksploatavimo teritorijoms formuoti ir naudoti, kai nėra galimybės šių iškasenų eksploatuoti ne miško žemėje savivaldybės teritorijoje arba kai baigiamas eksploatuoti pradėtas naudoti telkinys ar jo dalis, dėl kurių yra išduotas leidimas naudoti naudingąsias iškasenas;

5) teritorijose, skirtose valstybės sienos apsaugos tikslams ir krašto apsaugos tikslams.

Planuojant Rokiškio rajono savivaldybės teritoriją, dalį miško žemės numatoma paversti kitomis naudmenomis. Miško žemę paversti kitomis naudmenomis numatoma formuojant susisiekimo komunikacijų koridorius, naudingųjų iškasenų teritorijas. Remiantis bendrojo plano sprendiniais miško žemė gali būti paversta kitomis naudmenomis naudingųjų iškasenų eksploatavimui bendrojo plano brėžinyje S-4 pažymėtose naudingųjų iškasenų teritorijose Ni, taip pat numatytų kelių, gatvių trasų ruožuose.

Miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis turi būti vykdomas vadovaujantis LR Miškų įstatymu, o taip pat Miško žemės pavertimo kitomis naudmenomis ir kompensavimo už miško žemės pavertimą kitomis naudmenomis tvarkos aprašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. rugsėjo 28 d. nutarimu Nr. 1131.

7. KULTŪROS PAVELDO APSAUGA IR KULTŪRINIS KRAŠTOVAIZDIS

7.1. Kultūros paveldo objektų apsauga

Nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga Rokiškio rajono teritorijos – nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos - dalyje nustatomos kultūros paveldo objektų saugojimo ir naudojimo gairės. Dalies „Nekilnojamojo kultūros paveldo apsauga“ tikslas – išsaugoti nekilnojamąjį kultūros paveldą ir perduoti jį ateities kartoms, sudarant sąlygas visuomenei jį pažinti ir juo naudotis.

Planuojamai teritorijai bei jos tvarkymo ir naudojimo režimui nustatyti reikia vadovautis Lietuvos Respublikos Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu (toliau – NKPAĮ), kultūros paveldo objektų ir vietovių Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos aktais bei nuolat atnaujinama Kultūros vertybių registro informacija, pateikta internetinėje svetainėje http://kvr.kpd.lt

Konkrečių nekilnojamųjų kultūros vertybių atskleidimą organizuoja Kultūros paveldo departamentas ir savivaldybių institucijos. Nekilnojamųjų kultūros vertybių reikšmingumą, kultūros paveldo objektų ar vietovių vertingąsias savybes nustato ir jų teritorijų bei kultūros paveldo objektų apsaugos zonų ribas apibrėžia Kultūros paveldo Departamento ir savivaldybių sudarytos Nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybos. Vertinant atskirus objektus, vadovaujamasi Nekilnojamųjų kultūros vertybių vertinimo, atrankos ir reikšmingumo lygmens nustatymo kriterijų aprašu.

Nustatant konkrečius reikalavimus, į Kultūros vertybių registrą įrašytiems objektams, kuriems apsaugos zonos nėra nustatytos, taikomi LR NKPAĮ 11 str. 5 p. reikalavimai ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymas (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862).

Kultūros paveldo objektų, esančių valstybiniame parke (regioniniame parke, kraštovaizdžio draustiniuose) tvarkymo ir naudojimo sąlygas nustato Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos (toliau NKPAĮ) 21 str. ir Saugomų teritorijų įstatymai. Regioninis parkas tvarkomas pagal parengtą tvarkymo planą.

Geriausiai atspindinčius regiono savitumą urbanistikos, architektūros, archeologijos objektus, senąsias kapines, reikšmingiausias Lietuvos ir regiono istorijai kapavietes, pažyminčius svarbius Lietuvai ir regionui įvykius, meniniu požiūriu vertingus paminklus ir mažosios architektūros objektus įtraukti į turistines trasas. Būtina įrengti informacines nuorodas į kultūros paveldo objektus, parengti informacinius stendus ir t.t.

Urbanistinės vietovės

Urbanistikos paveldo vietovei Rokiškio miesto istorinei daliai – būtina parengti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentą – vietovės ir jos apsaugos zonos tvarkymo planą ir tvarkyti pagal jo nustatytus paveldosaugos reikalavimus ir konkrečių tvarkymo priemonių sistemą teritorijoje ir apsaugos zonoje. Specialiojo planavimo dokumente nustatyti reikalavimai yra privalomi rengiant bendruosius, specialiuosius ir detaliuosius teritorijų planavimo dokumentus. Paveldosaugos reikalavimai specialiojo planavimo dokumente, be kitų įstatymuose nustatytų reikalavimų, taip pat, reglamentuoja žemės darbus, statinių ar įrenginių statybą, statinių aukštį, tūrį, užstatymo tankį ir intensyvumą, išorės apdailos medžiagas, apželdinimą, želdinių aukštį, tankį, rūšį.

Būtina patikslinti Kamajų miestelio istorinės dalies duomenis Kultūros vertybių registre – parengti Vertingųjų savybių nustatymo aktą. Taip pat parengti nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialiojo teritorijų planavimo dokumentą – vietovės ir jos apsaugos zonos tvarkymo planą.

Statinių kompleksai ir statiniai (dominuoja architektūrinis vertingųjų savybių pobūdis):

Statinių kompleksus ir atskirus statinius, kurie saugomi viešajam pažinimui ir naudojimui, tvarkyti pagal LR NKPAĮ 19 str. reikalavimus, sakralinių, memorialinių statinių kompleksus ir statinius, saugomus viešajam pažinimui bei naudojimui ir viešajai pagarbai, tvarkyti vadovaujantis LR NKPAĮ 19 ir 20 str. nuostatomis.

Nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkyba vykdoma, pagal nustatytus paveldosaugos reikalavimus, pagal kultūros paveldo statinio tvarkomųjų statybos darbų reglamentus (statybos techninius reglamentus), patvirtintus aplinkos ir kultūros ministrų, pagal kultūros ministro patvirtintus paveldo tvarkybos reglamentus, nustačius reikalavimus konkretiems tvarkybos darbams bei vadovaujantis nekilnojamojo kultūros paveldo vertinimo tarybų aktais patvirtintų objektų ar vietovių vertingųjų savybių aprašais. Prioritetas taikomas objektams, patenkantiems į turizmo ir rekreacinės veiklos vystymo arealus, regiono kultūros paveldą atspindintiems objektams.

Viešajam pažinimui ir naudojimui saugomoje nekilnojamoje kultūros vertybėje draudžiami vertingąsias savybes naikinantys statybos darbai: kultūros paveldo objektą pritaikyti kitiems negu nurodyta nekilnojamosios kultūros vertybės pase, naudojimo būdams; padidinti saugomų statinių naudojimo intensyvumą, pristatyti priestatus, papildomus aukštus, įrengti naujas mansardas, formuoti naują planinę struktūrą ir kitaip naikinti autentiškumo požymius.

Inicijuoti karinės-gynybinės paskirties statinių įvertinimą dėl jų įtraukimo į LR Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą.

Archeologijos paveldo objektai

Saugomų archeologinio paveldo objektų teritorijoms nustatoma konservacinė paskirtis, vadovaujantis NKPAĮ 11 str. 5 d. bei Žemės įstatymo 28 str. nuostatomis.

Archeologijos paveldo objektus, kurie saugomi moksliniam pažinimui bei viešajam pažinimui ir naudojimui, tvarkyti, vadovaujantis NKPAĮ 17 ir 19 str. nuostatomis. Būtina užtikrinti archeologijos paveldo objektų apsaugos tikslo – mokslinio pažinimo įgyvendinimą, derinant jį su pritaikymu viešajam pažinimui ir naudojimui.

Archeologinių teritorijų tvarkyba, priežiūra ir pritaikymas turi būti vykdomi vadovaujantis NKPAĮ reikalavimais, paveldo tvarkybos reglamento PTR 2.13.01:2011 „Archeologinio paveldo tvarkyba“ ir kitų nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais.

Vykdant žemės judinimo darbus, būtina atlikti archeologijos paveldo objektų archeologinius tyrimus.

Viešosios pagarbos kultūros paveldo objektai - laidojimo, įvykių vietos, paminklai (dominuoja memorialinis, istorinis vertingųjų savybių pobūdis):

Visos kapinės prižiūrimos pagal Vyriausybės arba jos įgaliotos institucijos patvirtintas kapinių tvarkymo taisykles.

Kultūros vertybių registre registruotų vietinio reikšmingumo lygmens neveikiančių senųjų kapinių teritorijoms nustatoma pagrindinė konservacinė (saugojimo) žemės naudojimo paskirtis, o ši gali būti pakeista tik pripažinus kitokio visuomenės poreikio viršenybę ir perkėlus mirusiųjų palaikus (NKPAĮ 20 str.).

Viešosios pagarbos nekilnojamojo kultūros paveldo vieta gali būti saugoma, nors ir nėra jokių žmogų, įvykį ar kitokias jos vertingąsias savybes liudijančių autentiškų dalių ar elementų. Ši vieta žymima

paminklinėmis lentomis, skulptūros kūriniais, memorialiniais statiniais, buvusią įvykio ar gyvenamąją aplinką parodančiais daiktais (NKPAĮ 20 str.).

Draudžiama griauti ar žaloti statinius, skirtus tokios vietos vertingosioms savybėms pažymėti. Šie statiniai gali būti keičiami ar statomi nauji, tik gavus už tos vietos apsaugą atsakingos institucijos sutikimą.

Būtina užtikrinti šių objektų vertingųjų savybių išsaugojimą, skirti lėšas jų teritorijų ir prieigų tvarkymui. Numatyti ir įrengti privažiavimus, priėjimo takus, informacinius ženklus, nuorodas.

Užsienio valstybėms reikšmingos kapinės tvarkomos pagal „Užsienio valstybėms reikšmingo kultūros paveldo, esančio Lietuvos Respublikoje, tvarkymo taisykles“, patvirtintas Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2016-05-02 įsakymu Nr. ĮV-354.

Ypatingą dėmesį skirti kapinių, kur yra daug Lietuvai nusipelniusių žmonių kapų, meniniu požiūriu vertingų antkapinių paminklų sutvarkymui.

7.2. Rokiškio rajono kraštovaizdžio erdvinės struktūros kompozicinis pagrindas ir jo estetinis patrauklumas

Vertinant kraštovaizdį estetinio suvokimo požiūriu, išskirtinos svarbiausios stebėjimo vietos ir trasos, bei pati kraštovaizdžio erdvinė struktūra. Šiuo aspektu atitinkamai turi būti įvertinami intensyviausiai naudojami krašto ir magistraliniai keliai, kuriais tranzitu pravažiuoja didžiausias rajono ir šalies gyventojų skaičius, o taip pat mažesnio intensyvumo rajoniniai ir vietiniai keliai, kurie tikslingai gali būti panaudojami turizmo trasoms. Nuo transporto kelių daugelyje vietų atsiveria itin patrauklios panoramos, įspūdingi upių slėniai, miestelių ir bažnytkaimių siluetai.

Rokiškio rajonas patena į Aukštaitijos etnografinį regioną, šiaurės-rytinę jo dalį. Todėl čia taip pat gausu kraštovaizdžio erdvinės struktūros savitumą formuojančių etnografinių bei šiai vietovei būdingų elementų (mūrinės ir medinės bažnyčios, kryžiai, stogastulpiai, koplytstulpiai, koplytėlės būdingos Aukštaitijai, vienkiemių sodybos su išlikusiais etnografiniais požymiais, liaudies architektūra). Svarbu įvertinti miestelių bei bažnytkaimių panoramas, siluetus, nuo svarbiausių judėjimo kelių atsiveriančias vaizdingas gamtinės aplinkos perspektyvas. Tuo tikslu įvertinami šių gyvenamųjų vietovių (miestelių) išorės ryšiai: Juodupės, Jūžintų, Kamajų, Panemunėlio, Duokiškio, Salų, Čedasų, Suvainiškio – šios gyvenvietės turi didžiausias bažnyčias, kompaktišką užstatymą, atvirus apžvalgos laukus ir sudaro raiškius siluetus ir panoramas, todėl jų aplinka turi būti ypatingai įvertinama ir saugoma. Be šių miestelių yra ir kiti bažnytkaimiai, kurie taip pat formuoja reikšmingus siluetus, tačiau dėl mažesnių sakralinių objektų tūrių, gamtinių sąlygų, jų vizualinis poveikis kraštovaizdžiui ryškesnis artimesnėje aplinkoje – tai Lukštai, Kazliškis, Onuškis, Kalviai, Žiobiškis, Kriaunos, Aleksandravėlė. Miestelių ir bažnytkaimių siluetai, panoramos, kiti kultūrinio kraštovaizdžio elementai sudaro bendrą rajono gyvenamųjų vietovių erdvinės struktūros savitumą.

Taip pat svarbias kraštovaizdžiui teritorijas sudaro atviros agrarinės zonos šalia urbanizuotų teritorijų bei vandens telkinių, miško masyvų, archeologinio kultūros paveldo objektų – piliakalnių. Šios atviros agrarinės teritorijos itin reikšmingos, nes jos leidžia išryškinti svarbiausius kraštovaizdžio savitumo elementus (vandens telkinius, piliakalnius, kompaktiškas miestelių bei bažnytkaimių teritorijas ir kt.), juos apžvelgti bei išlaikyti jiems priimtiną aplinką. Šių teritorijų ties keliais bei gatvėmis tvarkymui ir naudojimui turi būti keliami aukštesni vizualinės apsaugos reikalavimai.

8. NAUDINGŲJŲ IŠKASENŲ TERITORIJOS

Rokiškio rajono savivaldybėje yra 89 naudingųjų iškasenų telkiniai ir prognoziniai plotai: 24 detaliai iššvalgyti naudingųjų iškasenų telkiniai, 58 parengtiniai iššvalgyti telkiniai ir 7 prognozinių išteklių plotai (8.1 lentelė), iš kurių – 28 žvyro, 53 durpių, 3 smėlio, 2 smėlio ir žvyro bei 3 dolomito.

Daugiausiai rajone išgaunama durpių ir mažiausiai smėlio bei dolomito.

Teritorijos, kuriose yra naudingųjų iškasenų telkiniai, turi būti naudojamos pagal LR Žemės gelmių įstatymo (VŽ, 1995-08-02, Nr. 63-1582), LR Miškų įstatymo (VŽ, 1994-12-14, Nr. 96-1872) nuostatas.

Naudingųjų iškasenų teritorijos gali būti eksploatuojamos grafinėje dalyje pažymėtuose naudingųjų iškasenų telkinių plotuose tiek neurbanizuojamose, tiek urbanizuojamose teritorijose, taip pat neužstatytose urbanizuotose teritorijose. Naujai nustačius naudingųjų iškasenų telkinių plotus, kurie nėra pažymėti, jie gali būti eksploatuojami parengus specialiojo teritorijų planavimo žemės gelmių naudojimo planus pagal LR Teritorijų planavimo įstatymą, LR Miškų įstatymą (VŽ, 1994-12-14, Nr. 96-1872).

Detaliai iššvalgytų naudingųjų iškasenų telkinių teritorijoms taikomi Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 109 str. reikalavimai (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862).

Po naudingųjų iškasenų telkinių eksploatacijos, teritorijos rekultivuojamos. Baigus naudingųjų iškasenų telkinių eksploataciją, teritorijos gali būti panaudotos viešajai rekreacijai, miškų ūkiui.

9. SUSISIEKIMO SISTEMOS VYSTYMAS

9.1. Automobilių keliai

Rokiškio rajone pagal VĮ „Lietuvos Statistikos departamento“ duomenis 2020 m. iš viso buvo 2 303 km kelių, iš kurių 586 km – valstybinės reikšmės keliai, 1 717 km – vietinės reikšmės keliai. Keliai su danga rajone visi - iš jų kelių su patobulinta danga ilgis sudaro 479 km. Žvyro danga rajone padengti keliai sudaro 1 824 km, iš jų rajoniniai keliai – 245 km, vietinės reikšmės – 1 579 km. Rokiškio rajone nėra vietinės reikšmės gruntinių kelių.

Pro Rokiškio rajoną praeina 6 krašto keliai (Nr. 117 Zarasai–Bradesiai–Obeliai, Nr. 120 Radiškis–Anykščiai–Rokiškis, Nr. 122 Daugpilis–Kupiškis–Panevėžys (intensyviausiai naudojamas), Nr. 123 Biržai–Pandėlys–Rokiškis, Nr. 178 Bradesiai–Dusetos–Daugailiai ir Nr. 192 Skapiškis–Pandėlys) bei 47 rajoniniai keliai.

Bendrajame plane susiklostęs rajono kelių tinklas yra išlaikomas. Vienas svarbesnių susisiekimo sistemos vystymo sprendinių galėtų būti numatyto Rokiškio aplinkkelio įgyvendinimas. Bendrajame plane Rokiškio aplinkkeliui nustatoma 50 m kelio apsaugos zona. Be šio aplinkkelio bendrajame plane taip pat įvertinamas vietinės reikšmės susisiekimo tinklo formavimas planuojant urbanistinių centrų teritorijas – daugiausiai numatomos naujos gatvės numatomose urbanizuoti teritorijose.

Esamų valstybinės reikšmės kelių sąrašas pateikiami 9.1.1 lentelėje.

9.1.1 lentelė. Rokiškio rajono krašto ir rajoniniai keliai 2020 m.

Eil. Nr.	Kelio numeris	Kelio pavadinimas	Kelio kategorija	Nuo–iki (km)	Ilgis rajone (km)
1	117	Zarasai–Bradesiai–Obeliai	Krašto	25,094 - 40,964	15,870
2	120	Radiškis–Anykščiai–Rokiškis	Krašto	61,137 - 85,575	24,438
3	122	Daugpilis–Kupiškis–Panevėžys	Krašto	0 - 40,959	40,959
4	123	Biržai–Pandėlys–Rokiškis	Krašto	29,508 - 66,757	37,249
5	178	Bradesiai–Dusetos–Daugailiai	Krašto	0 - 0,708	0,708
6	192	Skapiškis–Pandėlys	Krašto	10,833 - 18,463	7,630
7	2404	Kupiškis–Virbališkiai–Pandėlys	Rajoninis	18,899 - 29,043	10,144
8	3601	Rokiškis–Juodupė–Onuškis–Ilzenbergas	Rajoninis	0 - 30,591	30,591
9	3602	Panemunis–Kazliškis–Degeniai	Rajoninis	0 - 13,615	13,615
10	3603	Bajorai–Gediškiai–Rakališkis	Rajoninis	0 - 23,239	23,239
11	3604	Rokiškis–Maineivos–Naujasodė	Rajoninis	0 - 25,300	25,300
12	3605	Kamajai–Nevieriai–Panemunėlio g. st.	Rajoninis	0 - 15,237	15,237
13	3606	Petrošiškis–Salos–Gučiūnai	Rajoninis	0 - 11,805	11,805
14	3607	Čelkiai–Jūžintai–Užpaliai	Rajoninis	0 - 25,502	25,502

Eil. Nr.	Kelio numeris	Kelio pavadinimas	Kelio kategorija	Nuo–iki (km)	Ilgis rajone (km)
15	3608	Laibgaliai–Kriaunos–Juozapava	Rajoninis	0 - 19,833	19,833
16	3609	Kamajai–Jūžintai	Rajoninis	0 - 12,198	12,198
17	3610	Lukšiai–Kalbutiškės–Dusetos	Rajoninis	0 - 5,999	5,999
18	3611	Rokiškis–Skemai–Strepeikiai	Rajoninis	0 - 11,537	11,537
19	3612	Kariūnai–Duokiškis–Vilučiai–Kušliai	Rajoninis	0 - 11,698	11,698
20	3613	Degeniai–Panemunėlio g. st.	Rajoninis	0 - 8,984	8,984
21	3615	Gačionys–Lašai	Rajoninis	0 - 6,480	6,480
22	3616	Pandėlys–Valiuliškiai–Kučgalys	Rajoninis	0 - 8,198	8,198
23	3617	Pandėlys–Aukštadvaris–Kvetkai	Rajoninis	0 - 9,496	9,496
24	3618	Panemunėlio g. st.–Laičiai–Skapiškis	Rajoninis	0 - 6,594	6,594
25	3619	Obeliai–Lukštai–Juodupė	Rajoninis	0 - 20,175	20,175
26	3620	Juodupė–Aleknos–Aknystė	Rajoninis	0 - 5,946	5,946
27	3621	Antanašė–Aleksandravėlė–Suviekas–Grumblinai	Rajoninis	0 - 11,787	11,787
28	3622	Pakriauniai–Samaniai–Suviekas	Rajoninis	0 - 12,402	12,402
29	3623	Rokiškis–Žiobiškis–Paliepis	Rajoninis	0 - 17,213	17,213
30	3624	Pandėlys–Kazliškėlis	Rajoninis	0 - 10,294	10,294
31	3625	Juodupė–Dirvonai	Rajoninis	0 - 10,157	10,157
32	3626	Kalviai–Verksnionys–Kariūnai	Rajoninis	0 - 8,282	8,282
33	3627	Vyžuona–Miliūnai	Rajoninis	0 - 3,237	3,237
34	3628	Obeliai–Zarinkiškiai–Šapeliai	Rajoninis	0 - 10,835	10,835
35	3629	Pagrandžiai–Bajoriškiai–Robliai	Rajoninis	0 - 11,049	11,049
36	3630	Obeliai–Barkiškis	Rajoninis	0 - 4,342	4,342
37	3631	Minkūnai–Aušrėnai–Jūžintai	Rajoninis	0 - 8,702	8,702
38	3632	Dideliškis–Kraštai–Dirdos	Rajoninis	0 - 6,031	6,031
39	3633	Kurkliečiai–Bagdoniškis–Buniuškiai	Rajoninis	0 - 5,886	5,886
40	3634	Jonava–Lailūnai–Alizava	Rajoninis	0 - 5,600	5,600
41	3635	Keležeriai–Aleksandravėlė	Rajoninis	0 - 5,046	5,046
42	3636	Vytėnai–Buniškiai–Pakriaunys	Rajoninis	0 - 5,492	5,492
43	3637	Varliai–Aukštakalniai	Rajoninis	0 - 3,244	3,244
44	3638	Minkūnai–Ažubaliai	Rajoninis	0 - 2,587	2,587
45	3639	Joneliškiai–Panemunėlis	Rajoninis	0 - 1,423	1,423
46	3640	Privažiuojamasis kelias prie Čivylių nuo kelio Gačionys–Lašai	Rajoninis	0 - 1,117	1,117
47	3641	Privažiuojamasis kelias prie Augustinavos nuo kelio Panemunėlio g. st.–Laičiai–Skapiškis	Rajoninis	0 - 1,311	1,311
48	3642	Čedasai–Daliečiai	Rajoninis	0 - 4,643	4,643
49	3643	Duokiškis–Nečionys	Rajoninis	0 - 1,623	1,623
50	3644	Privažiuojamasis kelias prie Degsnių nuo kelio Rokiškis–Maineivos–Naujasodė	Rajoninis	0 - 1,305	1,305
51	3645	Bryzgiai–Kraštai	Rajoninis	0 - 1,445	1,445
52	3646	Privažiuojamasis kelias prie Urlių nuo kelio Petroškos–Salos–Gučiūnai	Rajoninis	0 - 1,232	1,232
53	3647	Pandėlys–Suvainiškis–Nereta	Rajoninis	0 - 20,586	20,586

Šaltinis: VšĮ „Transporto kompetencijų agentūra“, 2021

Bendrieji nurodymai susisiekimo tinklo vystymui:

1. Vadovaujantis Teritorijų planavimo įstatymo 12 straipsniu, valstybinės reikšmės kelių ir kitos valstybinės reikšmės susisiekimo infrastruktūros vystymas sprendžiamas valstybės lygmens bendruosiuose planuose;
2. Anksčiau suplanuotų ir naujai planuojamų vietinės reikšmės kelių (gatvių) tinklo sujungimas su valstybinės reikšmės kelių tinklu galimas tik pagal kelių techninio reglamento KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“ (toliau – KTR 1.01:2008), patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2008 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-11/3-3, XI skyriaus reikalavimus, o valstybinės reikšmės kelių ruožuose, pažymėtuose nurodomaisiais

kelio ženklais Nr. 550 „Gyvenvietės pradžia“ ir Nr. 551 „Gyvenvietės pabaiga“ – pagal statybos techninio reglamento STR 2.06.04:2014 „Gatvės ir vietinės reikšmės keliai. Bendrieji reikalavimai“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. birželio 17 d. įsakymu Nr. D1-533, VIII skyriaus reikalavimus. Nesant galimybės išlaikyti reglamentuojamų atstumų, susisiekimo komunikacijos turi būti formuojamos kaip akligatviai t. y. neplanuojant naujų nuovažų nuo valstybinės reikšmės kelių arba įrengiamos dubliuojančios gatvės/keliai kitų funkcinių zonų sąskaita, kurias įgyvendinus, būtina naikinti esamas nuovažas (neatitinkančias reglamentuojamų atstumų).

3. Dėl eismo saugos reikalavimų sankryžų (tarp jų ir nuovažų) su šalutiniais keliais kiekis valstybinės reikšmės keliuose griežtai ribojamas, susisiekimo infrastruktūros sprendiniai turi būti numatomi planuojamais lygiagrečiais su valstybinės reikšmės keliais jungiamaisiais keliais (gatvėmis), kuriais būtų užtikrinta galimybė privažiuoti prie numatomų plėtoti teritorijų; atitinkamai turi būti įvertinti pavienių nuovažų valstybinės reikšmės keliuose apjungimo (panaikinimo) galimybės.
4. Visi objektai (dviračių, pėsčiųjų takai, inžineriniai tinklai, privažiuojamieji keliai ir t.t.) bei jų komunikacijos turi būti planuojami tik už valstybinės reikšmės kelių juostų ribų (esant poreikiui šalia valstybinės reikšmės kelių numatant inžinerinių komunikacijų koridorius)
5. Visiems valstybinės reikšmės keliams, vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo 17 ir 18 straipsniais, taikomos kelių apsaugos zonos;
6. Pastatai ir statiniai kelių apsaugos zonose galėtų būti planuojami tik tokiu atveju, jei tai atitiktų Pritarimo projektui ar numatomai veiklai kelių apsaugos zonose tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2021 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. 3-353, kriterijus;
7. GSM bokštai ir stiebai bei kiti aukšti statiniai nuo valstybinės reikšmės kelių turi būti išdėstyti tokiu atstumu kuris neprieštarautų Pritarimo projektui ar numatomai veiklai kelių apsaugos zonose tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2021 m. liepos 20 d. įsakymu Nr. 3-353, reikalavimus.
8. Naujai planuojamus dviračių ir pėsčiųjų takų susikirtimus su geležinkelio keliais planuoti skirtingais lygiais.

9.2. Geležinkelis

Rokiškio rajono savivaldybės teritoriją kerta valstybinės reikšmės magistralinė geležinkelių linija „Radviliškis-Panevėžys-Obeliai-valstybės siena su Latvija“. Tai linija tarp Lietuvos ir Latvijos, kurios vežė yra 1520 mm. Linija nuo Radviliškio iki Kalkūnų (dabar Gryva, Daugpilio miesto dalis) nutiesta 1873 m. kaip geležinkelio Liepoja-Romnai atšaka. 1982 m. iš Rokiškio į Obelius buvo nutiestas antrasis kelias, kuris 2002 m. išardytas.

Tolimesnis pro Rokiškio rajoną praeinančios geležinkelio linijos vystymasis priklausys nuo Panevėžio miesto kaip šiaurės-rytų transporto ir logistikos mazgo potencialo bei perspektyvinio krovinių gabenimo poreikio.

9.2.1 pav. Lietuvos geležinkelio tinklo schema

Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje NTR registruotas Rokiškio r. sav. teritorijoje geležinkelio linijos 120+198 - 168+054 ilgis yra 47,7982 km.

Rokiškio rajono teritorijoje keleivinis susisiekimas geležinkeliu nebevyksta. Nuo 2022 metų keleivinis eismas nuo Radviliškio pusės geležinkeliu vyksta tik iki Panevėžio stoties, todėl nei viena keleivių stotis nuo Panevėžio iki Latvijos sienos neeksploatuojama.

Bendrojo plano sprendiniais yra įvertinamos esamos geležinkelių teritorijos. Geležinkeliui yra nustatoma geležinkelio kelių ir jų įrenginių, geležinkelio želdinių apsaugos zona.

Geležinkelio aplinkoje yra įvertinamos esamos gyvenamųjų pastatų teritorijos. Tai esamos vienkiemių sodybos, jų grupės, vienbučiai ir dvibučiai gyvenamieji pastatai su priklausiniais. Šiose teritorijose numatytos galimybės rekonstruoti esamą užstatymą, statyti naujus pastatus. Rengiant detaliuosius planus ir/ar techninius projektus, kuriais būtų numatoma statinių, kuriems taikomi triukšmo ir vibracijos higienos normų ribiniai dydžiai, statyba arba būtų leidžiamas statinių rekonstravimas, kuriuo siekiama rekonstruoti esamus pastatus ar juose esančias patalpas, kuriuose ar kurių aplinkoje taikomi triukšmo ir vibracijos ribiniai dydžiai, taip pat planuojant keisti geležinkelio transporto triukšmo ir vibracijos veikiamoje aplinkoje esančių pastatų arba juose esančių patalpų paskirtį į tokią, kuriai taikomi triukšmo ir vibracijos ribiniai dydžiai, privaloma skaičiavimais ir/ar matavimais įvertinti geležinkelio transporto priemonių poveikį visuomenės sveikatai ir gyvenamųjų, visuomeninių pastatų aplinkai, numatyti vystytojo/statytojo lėšomis triukšmo ir vibracijos mažinimo priemones, kurios nekeltų pavojaus transporto eismo saugai ir (arba) žmonių saugumui bei užtikrintų, kad triukšmo ir vibracijos taršos lygis neviršytų leistinų dydžių pagal higienos normas. Nustačius taršos viršijimus, apsaugos nuo taršos priemonės turi būti įgyvendinamos statytojo lėšomis, užtikrinant, kad nebūtų pažeistos higienos normos bei nebūtų pažeisti AB „LTG Infra“, kaip trečiosios šalies, interesai ir nebūtų apribota galimybė vykdyti esamą veiklą.

Vykdant veiklą geležinkelio kelių ir jų įrenginių, geležinkelio želdinių apsaugos zonose, turi būti laikomasi Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo reikalavimų.

9.3. Aerodromas

Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje yra nenaudojamas civilinės paskirties Rokiškio oro uostas, veikęs 1961-1985 m. Rokiškio aerodromas yra Bajorų kaime, 1,3 km atstumu į šiaurės rytus nuo Rokiškio miesto centro. Šis aerodromas yra įtrauktas į civilinių ir civilinių orlaivių skrydžiams naudojamų karinių aerodromų su jų užimtos žemės plotais sąrašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. gruodžio 1 d., nutarimu Nr. 1529. Aerodromui suteiktas 60,5 ha plotas, turi 766 m. pakilimo taką. Ateityje, panaudojus Europos Sąjungos paramą, galimas šio aerodromo veiklos atnaujinimas.

Remiantis VšĮ „Transporto kompetencijų agentūra“ duomenimis, Rokiškio rajone, Bajorų kaime veikia sertifikuota (sertifikato Nr. A-244) grunto danga, 700×30 m dydžio lauko aikštelė sraigtasparniams, ultralengviesiems orlaiviams (ULO), lengviesiems lėktuvams ir sklandytuvams.

Bendrajame plane įvertinama, kad aerodromas galėtų būti panaudojamas, aviacijos sporto, susisiekimo tikslais.

10. INŽINERINĖS INFRASTRUKTŪROS VYSTYMAS

Rokiškio rajono inžinerinė infrastruktūra apima techninės infrastruktūros sritis:

- Ekoinžinerijos (vandentvarkos);
- Energetikos (elektros, šilumos, dujų ir naftos tiekimo);
- Ryšių ir telekomunikacijų sistemą;
- Atliekų tvarkymo sistemą.

Inžinerinė infrastruktūra gali ir privalo užtikrinti darnų šiuolaikinių gyvenamųjų vietovių funkcionavimą. Tik gerai išvystyta moderni inžinerinė infrastruktūra gali užtikrinti gyventojų buitinių poreikių ir įmonių gamybinių reikmių tenkinimą, komfortą, priešgaisrinės saugos reikalavimus. Ji didele dalimi įtakoja aplinkos kokybę ir gyventojų sveikatą. Nuo inžinerinės infrastruktūros išvystymo lygio taip pat priklauso Rokiškio rajono savivaldybės patrauklumas, nulemiantis investuotojų apsisprendimą.

Šio bendrojo plano inžinerinės infrastruktūros vystymo sprendinių tikslas - įvertinant inžinerinės infrastruktūros sistemų dabartinę būklę, jų kitimo tendencijas ir reikmes, pasiūlyti technines priemones, įgalinančias:

- gerinti rajono gyventojų gyvenimo sąlygas ir svečių, t. sk. turistų, komfortą;
- užtikrinti patikimą naujai atsirasiančių gamybinių pajėgumų inžinerinį - techninį aprūpinimą;
- efektyviau gesinti kilusius gaisrus;
- modernizuoti ir tobulinti inž. infrastruktūros sistemas, siekiant jų ekonomiškesnio eksploatavimo;
- reikšmingai pagerinti gyvenamosios aplinkos kokybę.

Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje yra:

- 3 miestai - Rokiškis, Obeliai ir Pandėlys;
- 9 miesteliai - Čedasai, Duokiškis, Juodupė, Jūžintai, Kamajai, Panemunėlis, Panemunis, Salos ir Suvainiškis;
- 689 kaimai.

Visose Rokiškio rajono gyvenamosiose vietovėse yra įrengtos ir veikiančios inžinerinės infrastruktūros sistemos. Vienose vietovėse jos gerai išvystytos, kitose - tik dalinai, todėl yra realus jų plėtros, tobulinimo poreikis. Daugelis sistemų Rokiškio rajone yra patenkinamos būklės, jas būtina atnaujinti.

Reguliuojama, darnia inžinerinės infrastruktūros plėtra Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje įgyvendinant šiame bendrajame plane suformuluotas inžinerinės infrastruktūros vystymo nuostatas, galės būti užtikrintas sistemingas rajono vystymas. Palaipsniui, prioritetų tvarka įgyvendinant siūlomus sprendinius, bus efektyviai panaudojami finansiniai ištekliai, darant mažiausią neigiamą poveikį aplinkai. Nemažos siūlymų dalies įgyvendinimas pagerins aplinkos kokybę.

10.1. Vandens tiekimas

Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje veikia išvystyta viešojo vandentiekio sistema, patikimai tiekianti geros kokybės geriamąjį vandenį.

Didžiausias viešojo vandens tiekėjo teikiamų paslaugų procentas koncentruojasi Rokiškio, Obelių ir Pandėlio miestuose, bei jų prieigose, seniūnijų centruose.

Centralizuotai vandenį tiekia uždaroji akcinė bendrovė „Rokiškio vandenys“, paskirta viešuoju geriamojo vandens tiekėju Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje.

Dalis rajono gyventojų, daugiausia – mažesniuose kaimuose, vandenį išgauna individualiai - iš artezinių gręžinių ir šachtinių šulinių.

Rokiškio rajone vandentvarkos sistemos yra išvystytos, tačiau nepakankamai išplėtotos. Reikia vystyti šias sistemas, kad jos tiektų vandenį ir nuotekų surinkimo paslaugas didesniam ne tik miestų, bet ir kaimų gyventojų skaičiui, sumontuoti vandens gerinimo įrenginius vietovėse, kur jis tiekiamas neatitinkantis

higienos normos reikalavimų, mažinti aplinkos taršą nevalomomis nuotekomis, įrengiant jų valyklas. Dirvožemio ir gruntinio vandens taršos, požemio vandens išteklių taršos rizikos sumažinimui išplėsti centralizuotai vandentvarkos paslaugas gaunančių gyventojų skaičių ir pagerinti BP teritorijoje teikiamų vandentvarkos paslaugų kokybę.

BENDROJO PLANO SPRENDINIAI:

- Toliau vystyti esamą rajono viešojo vandentiekio sistemą, sudarant tiek esamiems, tiek būsimiems gyventojams bei įmonėms galimybę naudoti viešojo vandentiekio vandenį, pirmiausia linijas nutiesiant į naujai užstatomus gyvenamuosius ir pramoninius kvartalus;
- Centralizuotai tiekti vandenį, kuriame bendrosios geležies koncentracija atitiktų Lietuvos higienos normą HN 24: 2017 „Geriamojo vandens saugos ir kokybės reikalavimai“. Sistemose, kur tiekiamas vanduo su per didele geležies ir amonio koncentracija, sumontuoti vandens gerinimo įrenginius;
- Didesniam vartotojų, esančių už miestų ir miestelių ribos, skaičiui tiekti viešojo vandentiekio vandenį, formuojant aglomeracijas, tuo užtikrinant gyventojams geresnes higienines sąlygas;
- Gyvenamųjų vietovių sistemų plėtrą vykdyti pagal prioritetus, numatytus „Rokiškio rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano koregavimo plane“ (UAB ,,Daugėla", Vilnius, 2020 m.);
- Visuose rajono miestuose ir miesteliuose užtikrinti nepertraukiamą vandens tiekimą, reikiamo skersmens vamzdynais sužiedinant vandentiekio linijas ir 150 - 200 m atstumu išdėstant gaisrinius hidrantus;
- Atnaujinti bei techniškai tobulinti esamus blogos būklės vandentiekio tinklus, pirmiausia perklojant vamzdynus, kuriuose dažnai įvyksta avariniai gedimai;
- Gyvenamųjų vietovių užstatytose teritorijų dalyse, kuriose nėra vandentiekio tinklų arba jų vamzdynų skersmenys nepakankami gaisrinių hidrantų įmontavimui, įrengti gaisrinių rezervuarų bei vandens talpyklų reikiamą kiekį su tvirtos dangos privažiavimais ir aikštelėmis gaisrinėms mašinoms;
- Gaisrinio vandentiekio sistemą plėtoti kartu su vandens tiekimo sistema;
- Nenaudojamus vandentiekio gręžinius užsandarinti, užtikrinant požeminio vandens apsaugą nuo taršos;
- Renovuojant vandentiekio sistemas ir atsisakius susidėvėjusios įrangos, ją būtina demontuoti bei saugiai pašalinti, kad ji nebūtų potencialios taršos šaltinis tiek aplinkosauginiu, tiek kraštovaizdžio atžvilgiu, taip pat tokia įranga neturi kelti pavojaus žmonių sveikatai.

10.2. Nuotekų tvarkymas

10.2.1. Buitinių nuotekų tvarkymas

Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje veikia išvystyta buitinių nuotekų surinkimo ir tvarkymo sistema, kurią eksploatuoja:

- UAB „Rokiškio vandenys“;
- Ūkiai, besinaudojantys individualia nuotekų tvarkymo sistema.

Visuose rajono miestuose, miesteliuose ir daugelyje kaimų kolektoriais surinktos buitinės nuotekos valyklose išvalomos ir išleidžiamos į atviruosius vandens telkinius.

UAB „Rokiškio vandenys“ yra pagrindinė buitinių nuotekų tvarkymo įmonė Rokiškio rajone. Stambiausia rajono savivaldybės teritorijoje nuotekų surinkimo ir tvarkymo sistema yra Rokiškio mieste. Nuotekų vamzdyno – nuotakyno - būklė yra patenkinama.

SPRENDINIAI:

- Toliau vystyti esamą rajono nuotekų tvarkymo sistemą, sudarant tiek esamiems, tiek būsimiems gyventojams bei įmonėms galimybę naudotis centralizuotu nuotakynu, pirmiausia jo vamzdynus nutiesiant į naujai užstatomus gyvenamuosius ir pramoninius kvartalus;

- Visų gyvenamųjų vietovių sistemų plėtrą vykdyti pagal prioritetus, numatytus „Rokiškio rajono vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtros plano koregavimo plane“ (UAB ,,Daugėla", Vilnius, 2020 m.);
- Atnaujinti bei techniškai tobulinti esamus blogos būklės nuotekų tinklus, pirmiausia renovuojant vamzdynus, kuriuose dažnai įvyksta užsikimšimai, dėl vamzdžių jungčių nesandarumo vyksta didelė gruntinio vandens infiltracija.

10.2.2. Paviršinių (lietaus) nuotekų tvarkymas

Rokiškio rajono gyvenamosiose vietovėse paviršinių (lietaus) nuotekų tinklų sistema išvystyta nepakankamai. Paviršinių (lietaus) nuotekų surinkimo ir valymo sistema yra mažiausiai išplėtota rajono miestų ir miestelių inžinerinės infrastruktūros sritis.

Rokiškio rajone paviršinių nuotekų tinklų sistema išvystyta nepakankamai. Būtina plėsti, tobulinti paviršinių nuotekų surinkimo sistemą. Rokiškyje įrengti valyklas, Obeliuose, Pandėlyje ir visuose miesteliuose įrengti paviršinių nuotekų tvarkymo sistemas su valyklomis.

SPRENDINIAI:

- Toliau vystyti esamas paviršinių nuotekų surinkimo ir tvarkymo sistemas;
- Rokiškio, Obelių, Pandėlio miesto ir visų miestelių pagrindinėse gatvėse bei aikštėse pakloti paviršinių (lietaus) nuotekų surinkimo, nuvedimo tinklus, įrengiant išleistuvus su nuotekų valyklomis, šalinančiomis naftos produktus ir nešamą smėlį;
- Rezervuoti teritorijas paviršinių nuotekų valymo įrenginiams.

10.3. Elektros energijos tiekimas

Rokiškio rajono teritorijoje yra nutiestos 110 kV aukštos įtampos elektros perdavimo orinės linijos.

Esamas aukštos įtampos elektros perdavimo tinklas yra pakankamas išlaikyti būsimas apkrovas.

Rokiškio rajono aprūpinimo elektra infrastruktūra yra gerai išplėtota ir užtikrina patikimą elektros tiekimą vartotojams, yra laikomasi elektros tinklams ir įrenginiams nustatytų apsaugos zonų reikalavimų.

Elektros energijos tiekimas atitinka poreikius, prie sistemos, nediegiant naujų pajėgumų transformatorių pastotėse, gali būti prijungta naujų vartotojų.

SPRENDINIAI:

- Išlaikyti esamą elektros tiekimo schemą;
- Rekonstruoti susidėvėjusius elektros tinklus, siekiant užtikrinti elektros tiekimo patikimumo ir kokybės reikalavimus, didinti elektros tiekimo efektyvumą;
- Vėjo jėgainių parką vystyti pagal specialųjį planą „Inžinerinės infrastruktūros vystymo planas vėjo jėgainių parko statybai Rokiškio rajono savivaldybėje“ (UAB “Ardynas“, Kaunas, 2019 m.);
- Įrengti saulės energijos elektrines, vadovaujantis „Saulės šviesos energijos elektrinių išdėstymo Rokiškio r. sav., Kamajų sen., Gudiškio vs.“ specialiuoju planu ir parengus kitų tinkamų teritorijų specialiuosius planus;
- Ties esamais ir planuojamais elektros tiekimo tinklais ir įrenginiais laikytis apsaugos zonoms bei jų tvarkymo režimui skirtų reikalavimų;
- Į naujai užstatomus kvartalus žemos įtampos tinklus kloti tik požeminėmis kabelinėmis linijomis, būtinai – suformuotuose inžinerinių komunikacijų koridoriuose;
- Visų rajono miestų ir miestelių istorinėse dalyse esamas orines žemos įtampos linijas išmontuoti, perklojant jas požeminėmis kabelinėmis;
- Rajone skatinti efektyvų elektros vartojimą. Rekonstruojant esamas ir įrengiant naujas gatvių bei viešųjų erdvių apšvietimo sistemas, diegti efektyvaus elektros vartojimo priemones.
- Elektros perdavimo tinklo patikimumo užtikrinimui elektros perdavimo sistemos operatorius LITGRID AB gali vykdyti esamo elektros perdavimo tinklo (elektros perdavimo linijų) bei esamų transformatorių pastočių rekonstravimo darbus ir, esant poreikiui, vykdyti naujų elektros perdavimo linijų statybas. Vykdant esamų transformatorių pastočių rekonstravimo darbus kitos

paskirties, susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijose, skirtose transformatorių pastočių ir skirstyklų statybai, galimas maksimalus užstatymo aukštis yra 55 metrai;

- Elektros perdavimo oro linijos kabeliavimas galimas tik tuo atveju, jei poreikį išreiškęs tinklų naudotojas sutiks padengti kabeliavimo kaštus (Litgrid AB savo iniciatyva ir savo kaštais elektros perdavimo tinklo kabeliavimo neplanuoja).

10.4. Centralizuotas šilumos energijos tiekimas

Rokiškio rajono teritorijoje veikia centralizuoto šilumos tiekimo (CŠT) sistemos, centralizuotai gyventojams ir įmonėms pastatų šildymui ir vandentiekio karšto vandens ruošimui tiekiančios šilumos energiją.

Akcinės bendrovės "Panevėžio energija“ Rokiškio šilumos tinklų rajonas gamina ir parduoda šilumos energiją Rokiškio miesto ir Bajorų kaimo gyventojams bei įmonėms patalpų šildymui, technologinėms reikmėms ir karšto vandens ruošimui.

Akcinė bendrovė „Rokiškio komunalininkas“ eksploatuoja keturias rajono katilines: Obelių, Pandėlio, Kamajų ir Juodupės gimnazijos.

SPRENDINIAI:

- Išlaikyti esamą CŠT sistemą;
- Siekiant, kad šilumos vartotojai Rokiškio rajone būtų aprūpinami šiluma mažiausiomis sąnaudomis ir neviršijant didžiausio leidžiamo poveikio aplinkai, turi būti ir toliau įgyvendinamos Rokiškio rajono šilumos ūkio specialiojo plano nuostatos bei priemonės. Planuojant naujas tankiai užstatytas teritorijas, arba dujofikavus nedujofikuotas CŠT teritorijas, specialieji planai turi būti atnaujinami įstatymu numatyta tvarka;
- Neatnaujintas šilumos tiekimo linijas perkloti bekanalinėmis, keičiant jas palaipsniui, pirmenybę teikiant toms, kuriose šilumos nuostoliai yra didžiausi;
- Efektyvesniam šilumos energijos naudojimui atnaujinti nerenovuotus pastatus, gerinant jų šilumines charakteristikas;
- Instaliuojant naujus galingumus katilinėse, įvertinti urbanizacijos lygio tendencijas.

10.5. Gamtinių dujų tiekimas

Rokiškio rajonas nėra dujofikuotas.

SPRENDINIAI:

- Perspektyviniu laikotarpiu rajono teritorijoje numatoma nutiesti magistralinį dujotiekį ir įrengti dujų skirstymo stotis prie Rokiškio miesto ir Panemunėlio glž. st., t. y. objektus, pažymėtus 2008 m. Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendiniuose.

10.6. Magistralinis naftotiekis

Planuojamos Rokiškio rajono teritorijos šiaurės-rytinę dalį kerta magistralinio naftotiekio linija, kurią eksploatuoja akcinė bendrovė „Orlen Lietuva“.

Lietuvos Respublikos specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu yra nustatytos magistralinių naftotiekių apsaugos zonos.

SPRENDINIAI:

- Numatoma, kad bus laikomasi visų LR žemės naudojimo sąlygų įstatymu nustatytų magistralinių naftotiekių vamzdynams bei įrenginiams skirtų reikalavimų ir apribojimų.

LR Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatyme (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862) nustatytos šios magistralinių naftotiekių apsaugos zonos:

- Magistralinių dujotiekių ir naftotiekių (produktotiekių) vamzdyno apsaugos zona – išilgai vamzdyno trasos esanti žemės juosta, kurios ribos yra po 25 metrus į abi puses nuo vamzdyno ašies, virš šios juostos esanti oro erdvė, po šia juosta esanti žemė bei vanduo virš šios juostos ir po ja;
- Apsaugos zona talpyklos kondensatui laikyti ir dujoms iš jo pašalinti – 50 metrų pločio žemės juosta aplink talpyklą, virš šios juostos esanti oro erdvė ir žemė po šia juosta;
- Kitų magistralinių dujotiekių ir naftotiekių (produktotiekių) įrenginių ir statinių (stočių, uždarymo įtaisų, valymo ir diagnozavimo įtaisų paleidimo ir priėmimo kamerų, slėgio ribojimo mazgų) apsaugos zona – žemės juosta, kurios ribos yra 25 metrų atstumu aplink teritorijos, kurioje yra šie įrenginiai ar statiniai, aptvėrimą, virš šios juostos esanti oro erdvė ir žemė po šia juosta.

Vykdant veiklą esamų magistralinių naftotiekių (produktotiekių) apsaugos zonose, būtina vadovautis LR Energetikos įstatymu (Žin., 2002-06-07, Nr. 56-2224), Magistralinių naftotiekių ir produktotiekių apsaugos taisyklėmis (patvirtintos LR Energetikos ministro 2010-04-30 įsakymu Nr. 1-131. Žin., 2010-05-08, Nr. 53-2640), vykdyti Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862) numatytus reikalavimus, o taip pat vadovautis kitais galiojančiais teisės aktais, taikytinais šiam naftotiekiui.

10.7. Ryšiai ir telekomunikacijos

Telekomunikacijų (fiksuotojo ir judriojo telefoninio ryšio, interneto, signalizacijos) infrastruktūra ir Lietuvos pašto tinklas Rokiškio rajone yra pakankamai išplėtoti ir apima visą planuojamą teritoriją.

SPRENDINIAI:

- Rokiškio rajone užtikrinti fiksuotojo ir judriojo telefoninio bei internetinio ryšio infrastruktūros plėtrą, vartotojams pasiūlant vis kokybiškesnes ir modernesnes paslaugas, sudarant konkurencines sąlygas judriojo ryšio operatoriams;
- Laidinį ryšį į naujai užstatomas teritorijas tiesti vartotojams ir paslaugų tiekėjams tarpusavyje susitarus;
- Turi būti numatytos teritorijos planuojamiems telekomunikacijų ir ryšių įrenginiams bei jų apsaugos zonoms;
- Plėsti viešųjų interneto prieigos taškų tinklą. Svarbu naujus taškus diegti labiausiai lankomose visuomeninės paskirties įstaigose – bibliotekose, pašto skyriuose ir pan.;
- Rajono gyventojų kompiuteriniam raštingumui skatinti, informacinių technologijų klausimais organizuoti seminarus ir mokymus;
- Išlaikyti esamus AB „Lietuvos pašto“ padalinius.

10.8. Atliekų tvarkymas

Rokiškio rajone išrūšiuotos atliekos yra surenkamos konteineriais tam skirtose aikštelėse. Iš visoje rajono savivaldybės teritorijoje esančių didelių gabaritų atliekų turėtojų jos surenkamos apvažiavimo būdu. Atliekos yra tinkamai tvarkomos.

SPRENDINIAI:

- Išlaikyti ir vystyti esamą rajono atliekų tvarkymo sistemą;
- Įrengti reikiamą konteinerių aikštelių skaičių;
- Visose seniūnijose rinkti ir kompostuoti žaliąsias atliekas;
- Užtikrinti, kad atliekos būtų tvarkomos nesukeliant grėsmės žmonių sveikatai ir nenaudojant aplinkai galinčių pakenkti procesų ar metodų.

10.9. Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos objektų vystymas

Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo dokumente nustatomi atsinaujinančių išteklių energijos gamybos objektų išdėstymo reikalavimai. Bendrajame plane yra įvertinamos atsinaujinančių išteklių energijos rūšys kaip: vėjo, saulės, hidroenergija, bioenergija, geoterminė energija.

Atsinaujinančių išteklių gamybai tinkamos teritorijos įvertinamos atsižvelgiant į Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos gamtinius, urbanistinius ypatumus, kraštovaizdžio apsaugos reikalavimus, taip pat esamą elektros tiekimo infrastruktūrą.

10.9.1. Vėjo energija

Bendrajame plane yra įvertinamos vėjo elektrinių statybos galimybės. Konkrečios vėjo elektrinių statybos vietos bendrajame plane nėra nustatomos. Vėjo elektrinių statyba galima teritorijose, kuriose nėra nustatyti bendrojo plano ribojimai ir kuriose nebus pažeisti trečiųjų šalių interesai bei nebus reikšmingo neigiamo poveikio aplinkai ir žmonių gerovei.

Bendrajame plane, nustatant vėjo elektrinių statybos apribojimus, yra išskiriamos teritorijos, kuriose draudžiamas vėjo elektrinių išdėstymas. Šios teritorijos išskiriamos atsižvelgiant į rajono kraštovaizdį ir gyvenamųjų vietovių erdvinės struktūros savitumui svarbius elementus bei komponentus.

Taikomi ribojimai ir reikalavimai vėjo elektrinių statybai

Vėjo elektrinės yra aukšti inžineriniai statiniai su besisukančiais sparnais (rotoriumi). Šie statiniai savo masteliu yra naujas antropogeninis elementas susiklosčiusiame šalies gamtiniame ir kultūriniame kraštovaizdyje. Vėjo elektrinės gali siekti 100 ir daugiau metrų, todėl jos iškyla kraštovaizdyje, gali būti matomos iš daugelio vietų. Taip pat šie inžineriniai statiniai savo masteliu turi stiprų vizualinį poveikį didelėje teritorijoje, o artimoje aplinkoje dominuoja prieš kaimus, miestelius ir kitus gyvenamųjų vietovių pastatus ir statinius. Šiuo aspektu, nustatant vietas vėjo elektrinių zonoms, yra vertinamas vėjo elektrinių vizualinio poveikio stiprumas. Atskirų vertinamų komponentų atžvilgiu jis vertinamas skirtingai. Kaip jautriausi vizualiniam poveikiui, išskiriami kultūrinio kraštovaizdžio objektai – miesteliai, bažnytkaimiai, jų siluetai ir panoramos, nes tai yra vienetiniai šalies erdvinės struktūros savitumą sudarantys elementai. Taip pat didesnis dėmesys teikiamas kompleksinėms saugomoms teritorijoms – regioniniams parkams. Iš saugomų teritorijų taip pat išskiriami draustiniai, Natura 2000 teritorijos. Vertinant saugomas teritorijas, priimama, kad šių teritorijų ekosistemų pusiausvyra ir tinkamas jų funkcionavimas negali baigtis su saugomų teritorijų ribomis. Šioms teritorijoms didžia dalimi įtakos turi ir gretimos teritorijos (paukščiai skrenda ieškoti maisto, migruoja gyvūnai, vyksta kiti natūralūs gamtiniai procesai).

Vertinant vėjo elektrinių vizualinį poveikį, remiamasi anksčiau atliktų tyrimų duomenimis (S. Crowe, K. Šešelgis, J. Bučas, A. Abromas, J. Kamičaitytė). Remiantis atliktų tyrimų analize, priimama, kad vėjo elektrinių dydžio vaizdo bazinis poveikis siekia apie 2 km (itin ryškus ir akivaizdus mastelio kontrastas), apie 5 km dominuoja technogeninės aplinkos psichologinis poveikis, nuo 7 km poveikis mažėja, vėjo elektrinės tampa kraštovaizdį papildančiu elementu, kurių reikšmingumą lemia jų dydis. Remiantis šiais principiniais aukštų statinių vizualinio poveikio rodikliais, bendrajame plane nustatytos zonos, nuo atskirų vertinamų aplinkos komponentų, užtikrinant jų kraštovaizdžio vizualinę kokybę.

Atsižvelgiant į keliamą vėjo elektrinių vizualinį ir technogeninį poveikį, nustatomi šie jų išdėstymo reikalavimai atskirų aplinkos komponentų atžvilgiu:

- Gamtinis karkasas;
- Saugomos teritorijos;
- Ypač raiškios sąskaidos kraštovaizdis. Remiantis Nacionaliniu kraštovaizdžio tvarkymo planu, šiose teritorijos turi būti nustatomi aukštesni kraštovaizdžio erdvinės struktūros vizualinės apsaugos reikalavimai. Bendrajame plane nustatoma 3 km ypač raiškios sąskaidos kraštovaizdžio įtakos zona, kurioje vėjo elektrinių statyba negalima;
    - Miestai, miesteliai ir kaimai svarbūs rajono erdvinės struktūros savitumui (Rokiškio, Pandėlio, Obelių, Jūžintų, Kamajų, Duokiškio, Salų, Panemunėlio, Čedasų, Onuškio, Lukštų, Ragelių, Kazliškio, Kriaunų, Žiobiškio, Suvainiškio, Aleksandravėlės ir kt.) – vėjo elektrinių zonos negali būti išdėstomos miestelių siluetų svarbiausių vizualinių ašių koridoriuose, jų fono aplinkoje. Bendrajame plane nustatytos kultūrinio kraštovaizdžio kompleksų vizualinės įtakos zonos (žr. 10.9.1.1 pav.), kuriose vėjo elektrinių statyba negalima. Nurodytos kultūrinio

kraštovaizdžio kompleksų vizualinės įtakos zonos gali būti padidinamos, jei vėjo elektrinės tampa matomos iš miestų ir miestelių siluetų, panoramų apžvalgos taškų ir jos gali turėti neigiamą vizualinį poveikį;

- Gamtos ir kultūros paveldo objektai;
- Gyvenamosios teritorijos;
- Valstybinės reikšmės keliai;
- Krašto apsaugos objektų ir teritorijų apsaugos zonos, pagal 2016 m. vasario 15 d. Lietuvos kariuomenės vado įsakymu patvirtintą Lietuvos Respublikos teritorijų žemėlapį, nurodantį teritorijas, kuriose gali būti ribojami vėjo elektrinių (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai ir kt.

Remiantis 2017 m. parengta ataskaita „Galimas poveikis VE jautrioms tikslinėms paukščių ir šikšnosparnių rūšims NATURA 2000 teritorijose ir jų apylinkėse“, nustatant vėjo elektrinių teritorijas, įvertinamos šios Natura 2000 PAST teritorijos Rokiškio rajone:

- LTROKB004 Šaltojos ir Vyžuonos upių slėniai.
  Steigimo tikslas: Griežlės (Crex crex) apsaugai. Griežlė jautri buveinės praradimui.
  Galimas poveikis VE jautrioms tikslinėms paukščių rūšims - Rūšys jautrios buveinių praradimui, tiesioginiam žuvimui atsitrenkus ir barjero efektui. Numatoma maksimali apsaugos zona – 500 m.

- LTROKB001 Čedaso ežeras ir jo apyežerės.
  Steigimo tikslas: Plovinių vištelių (Porzana parva), juodųjų žuvėdrų (Chlidonias niger) apsaugai.
  Galimas poveikis VE jautrioms tikslinėms paukščių rūšims - Juodosios žuvėdros jautrios tiesioginiai žūčiai atsitrenkus, vidutiniškai jautri dėl atsirandančio barjerinio efekto. Numatoma maksimali apsaugos zona – 1000 m.

- LTBIRB002 Nemunėlio upės slėnis.
  Steigimo tikslas: Griežlės (Crex crex) apsaugai.
  Galimas poveikis VE jautrioms tikslinėms paukščių rūšims - Rūšys jautrios buveinių praradimui, tiesioginiam žuvimui atsitrenkus ir barjero efektui. Numatoma maksimali apsaugos zona – 500 m.

- LTZARB005 Sartų regioninis parkas.
  Steigimo tikslas: Vapsvaėdžių (Pernis apivorus), plovinių vištelių (Porzana parva), žvirblinių pelėdų (Glaucidium passerinum), tripirščių genių (Picoides tridactylus) apsaugai.
  Galimas poveikis VE jautrioms tikslinėms paukščių rūšims - Vapsvaėdžiai mažai jautrūs barjero efektui. Numatoma maksimali apsaugos zona – 1000 m.

Rokiškio rajono savivaldybėje yra pastatyta 250 kW galios Lašų vėjo elektrinė, Lašų žemės ūkio bendrovėje. Specialiojo plano su numatytomis potencialiomis VE plėtros teritorijomis nėra, tačiau buvo rengti 2 PAV dokumentai, kuriuose numatoma 15 MW suminės galios VE plėtra. Prie skirstomojo tinklo yra galimybė prijungti 5 MW, o prie 110 kV elektros perdavimo tinklo – 100 MW, taip pat yra 330 kV elektros perdavimo tinklas. Vėjo energetiniai ištekliai savivaldybėje nedideli: vėjo galios tankis – 90 W/m2 , vidutinis vėjo greitis – 4,22 m/s. Teritorijos miškingumas – 29,3 %

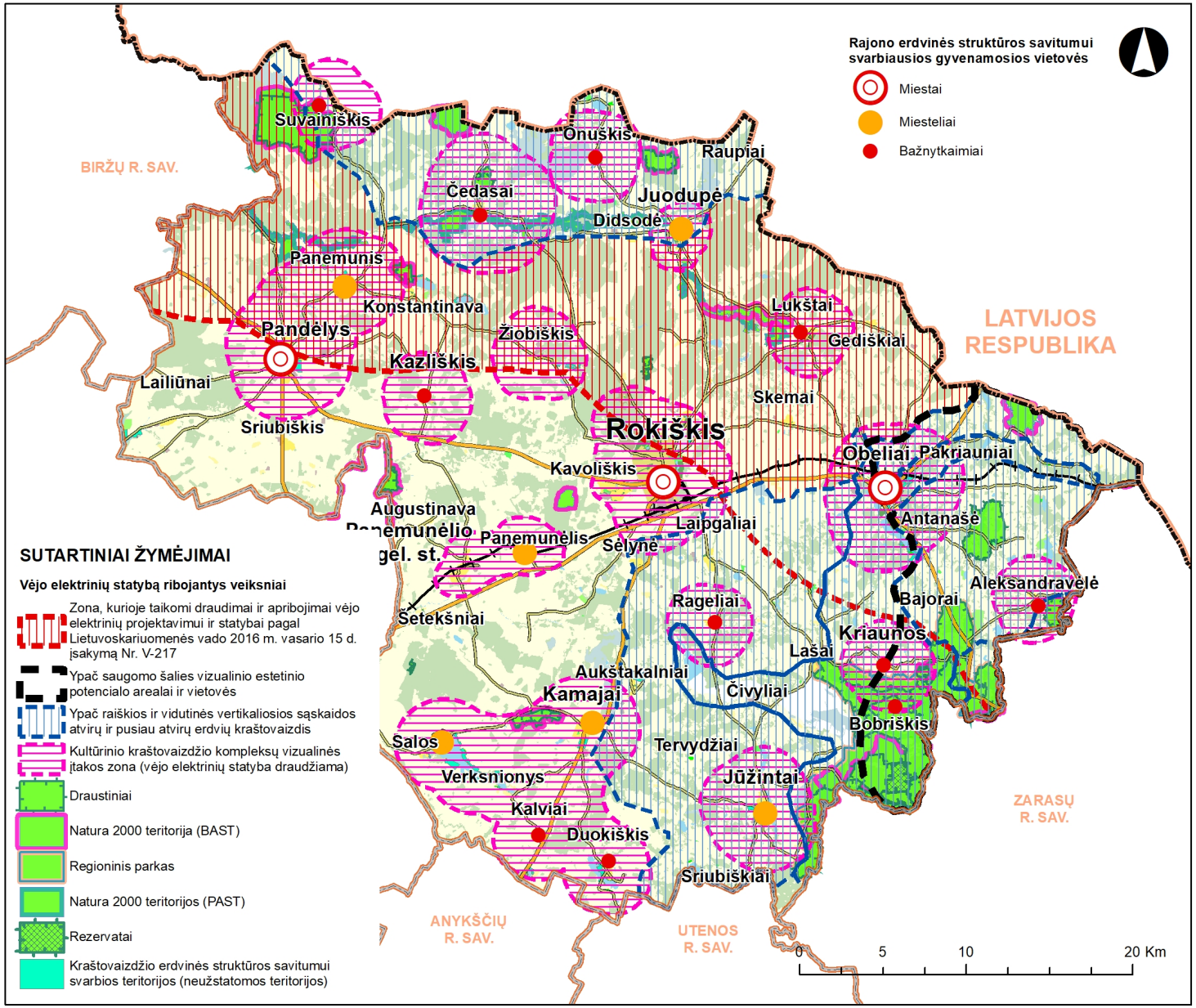

10.9.1.1 pav. Vėjo elektrinių išdėstymą ribojantys veiksniai

10.9.2. Saulės šviesos energija

Bendrajame plane yra įvertinamos saulės elektrinių statybos galimybės. Konkrečios saulės elektrinių statybos vietos bendrajame plane nėra nustatomos. Jų vietos turi būti nustatomos vadovaujantis teritorijų planavimą ir saulės elektrinių įrengimo tvarką reglamentuojančių teisės aktų reikalavimais.

Bendrajame plane, atsižvelgiant į rajono kraštovaizdį ir erdvinės struktūros savitumui svarbias teritorijas, yra nustatomi saulės elektrinių statybos apribojimai. Šie apribojimai apima tik nedidelę rajono savivaldybės teritorijos dalį. Be šių ribojimų taip pat gali būti nustatyti ir kiti papildomi ribojimai. Kiti ribojimai gali būti nustatyti papildomai, atlikus kraštovaizdinę ir aplinkosauginę teritorijų analizę, nagrinėjant atskirus konkrečius atvejus.

Teritorijos saulės elektrinių įrengimui turi būti parenkamos, įvertinus šias teritorijas ir objektus:

- Gamtinis karkasas;
- Saugomos teritorijos;
- Gamtos ir kultūros paveldo objektai;
- Ypač raiškios sąskaidos kraštovaizdis (remiantis Nacionaliniu kraštovaizdžio tvarkymo planu, šiose teritorijos turi būti nustatomi aukštesni kraštovaizdžio erdvinės struktūros vizualinės apsaugos reikalavimai, todėl saulės elektrinių zonos šiose vietovėse yra ribojamos);
- Svarbiose erdvinės struktūros savitumui rajono miesteliuose ir gyvenvietėse (Rokiškio, Pandėlio, Obelių, Jūžintų, Kamajų, Duokiškio, Salų, Panemunėlio, Čedasų, Onuškio, Lukštų, Ragelių, Kazliškio, Kriaunų, Žiobiškio, Suvainiškio, Aleksandravėlės ir atskirose vaizdingo kraštovaizdžio vietovėse) saulės elektrinių zonos išdėstomos, įvertinant šių gyvenamųjų vietovių panoramų apžvalgos laukus, gyvenamųjų teritorijų prieigas (pagrindinių įvažiavimų aplinką ir kt.). Saulės elektrinės neturėtų būti išdėstomos svarbiuose miestelių ir kaimų apžvalgos laukuose, vizualinių ašių koridoriuose, užstatytų teritorijų prieigose ties pagrindiniais keliais (išskyrus atvejus, kai yra galimybė užstatytų teritorijų prieigose įrengti apželdinimą ir želdiniai neturės neigiamo poveikio panoramų apžvalgai);
- Kraštovaizdžio erdvinės struktūros savitumui svarbios teritorijos Zk (šiose teritorijose saulės elektrinės nestatomos);
- Susisiekimo komunikacijų, inžinerinės infrastruktūros apsaugos zonos;
- Gyvenamosios teritorijos ir kt.

Saulės elektrinės, jei nėra nustatytų aukščiau minėtų ribojimų, gali būti išdėstomos Zu zonose, Pr zonose. Gyvenamosiose zonose Gu, taip pat zonose Zr, Sk saulės elektrinės gali būti išdėstomos tik namų ar kitų objektų valdų vidiniuose kiemuose. Saulės elektrinės taip pat gali būti išdėstomos ant pastatų stogų. Atskirais atvejais gali būti sprendžiamas saulės elektrinių modulių integravimas fasadų konstrukcijose.

Vystant saulės elektrines, vadovaujamasi Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2022-11-14 įsakymu Nr. D1-358 „Dėl Aplinkosauginių reikalavimų planuojant, statant ir eksploatuojant saulės šviesos energijos elektrines patvirtinimo“.

10.9.3. Hidroenergija

Hidroenergijos gamyba yra vienas svarbių žaliosios energijos gavybos būdų. Jos plėtojimas pasaulyje užima gana ženklią pagamintos energijos dalį – apie 25 %. Lietuvoje ši dalis kur kas mažesnė.

Rokiškio rajone teka keletas upių, kuriose yra tvenkiniai, o būtent tokiose upėse yra tam tikras potencialas vystyti hidroenergiją: Beržiena, Laukupė, Nemunėlis, Vingerinė, Vyžuona. Tik prie Vingerinės upės įrengta vienintelė Rokiškio rajone Žiobiškio hidroelektrinė, kuri pradėjo veikti 1995 m. Jos įrengtoji galia 15 kW, o visa pagaminta elektros energija perduodama tiekiant į 0,4 kV įtampos tinklą. Kitų rajone esančių upių hidroenergijos galia neviršija 20 kW/km, todėl esantys tvenkiniai gali būti panaudoti tik labai mažos galios (kelių kW) elektros generatoriams, dėl kurių ekonominio tikslingumo yra abejojama.

Vertinant rajone esantį potencialą hidroenergijos gamybai, galima išskirti esamus vandens telkinius, prie kurių galėtų būti įrengtos nedidelės hidroelektrinės – tai Aleknų, Alsetos, Bajorų I, Bajorų II, Beičių, Buteikių I, Buteikių II, Dauliūnų.

10.9.4. Bioenergijos gamyba

Visi bioenergijos ištekliai pagal pobūdį gali būti išskiriami į 3 grupes:

- Kietoji biomasė (medienos atliekos, žemės ūkio pasėlių atliekos ir kt.);
- Biodujų gamyba (buitinių nuotekų dumblo perdirbimas, kiaulių mėšlo ir įvairių organinių atliekų perdirbimas);

- Biodegalų autotransportui gamyba.

Lietuvos biodujų energetinis potencialas siekia 500 mln. kWh per metus. Didžiąją dalį (apie 70-80 proc.) biodujų tikimasi išgauti iš žemės ūkio gamybos atliekų (*šaltinis: https://straipsniai.org/bioenergija/).*

Biodujų jėgainės sandara ir technologinė schema priklauso nuo įvairių veiksnių: žaliavos rūšies ir sudėties, jos pristatymo būdo, bioreaktorių tipo ir dydžio, proceso parametrų, perdirbto substrato panaudojimo, pagamintų biodujų kiekio ir sudėties, energetinės konversijos įrenginių tipo ir kiekio, pagamintos energijos vartotojų. Klasikinėje biodujų jėgainėje įrengiami žaliavos surinkimo, paruošimo bei transportavimo įrenginiai, bioreaktoriai, pagamintų biodujų saugyklos, valymo ir deginimo įrenginiai, perdirbtos biomasės rezervuarai, technologinių įrenginių valdikliai, elektros ir šiluminės energijos tinklai. Perdirbama biomasė į biodujų reaktorius gali būti tiekiama tiesiogiai vamzdynais iš atliekų šaltinio (fermos, gamybos cecho) arba atvežama iš kitų objektų.

Pagrindinis biodujų jėgainės produktas – biodujos naudojamos elektros ir šiluminei energijai gaminti.

Šiuo metu Rokiškio rajone veikia dvi pramonės atliekas biodujoms gaminti naudojančios kogeneracinės jėgainės – AB „Rokiškio sūris“ ir AB „Vilniaus degtinė“ priklausanti Obelių spirito varykla. AB „Rokiškio sūris“ biodujų jėgainė biodujų gamybai naudoja gamybos atliekas ir gamina elektros energiją. Obelių spirito varykla, įrengta gaminti elektros ir šilumos energiją iš biodujų, išgautų utilizuojant savo gamybos atliekas.

Remiantis 2012 m. parengto leidinio „Rokiškio rajono energijos išteklių plėtros sektorinė studija“ išvadomis, įvertintas biodujų gamybos potencialas Rokiškio rajono savivaldybėje (*Šaltinis: https://rokiskis.lt*). Didžiausias energetinis potencialas – organinės atliekos (biodujų gamybai gali būti išnaudoti medienos ir kitos biomasės ištekliai, o taip pat šiaudai). Perspektyvi yra tiek kietojo biokuro, tiek biodujų gamybos ir naudojimo plėtra. Kitų būdų biodujų gamybos plėtra Rokiškio rajone nėra palanki.

10.9.5. Geoterminės energijos gamyba

Geoterminė energija sudaro vieną iš perspektyvių atsinaujinančios energijos gamybos rūšių. Geoterminė energija gaminama panaudojant požeminių vandenų šilumą. Požeminiai vandenys įkaista dėl magmos ir dėl uolienose esančios pakankamai didelės koncentracijos radioaktyviųjų elementų, kurie generuoja šilumą skilimo metu.

Remiantis hidrogeologijos specialistų duomenimis, šalyje per metus sunaudojama 15 GWh geoterminės energijos ir tai yra tik apie 0,02 proc. perspektyviųjų išteklių.

Visa Lietuvos teritorija suskirstyta į 3 geoterminių laukų zonas (I, II, III) pagal Kambro vandeningo sluoksnio kraigo temperatūrą (10.9.5.1 pav.). Rokiškio rajonas patenka į III geoterminio lauko zoną, kur temperatūra žemesnė nei 20° C, kai vakarinėje Lietuvos dalyje ji pasiekia 90° C. Todėl giliosios geotermijos perspektyvos Rokiškio rajone nėra palankios, jos plėtra mažai tikėtina. Seklioji geotermija yra vis plačiau naudojama ir gali būti toliau plėtojama.

Seklioji geotermija – šilumos gavybos būdas, kuris naudoja įšildytą gruntą ir gruntinį bei negiliai slūgsantį subspūdinį vandenį, išgaunant juose sukauptą žemos temperatūros šilumą ir pakeliant temperatūrą specialiais šilumos siurbliais. Šis šilumos gavybos būdas daugiausiai naudojamas individualių gyvenamųjų namų šildymui.

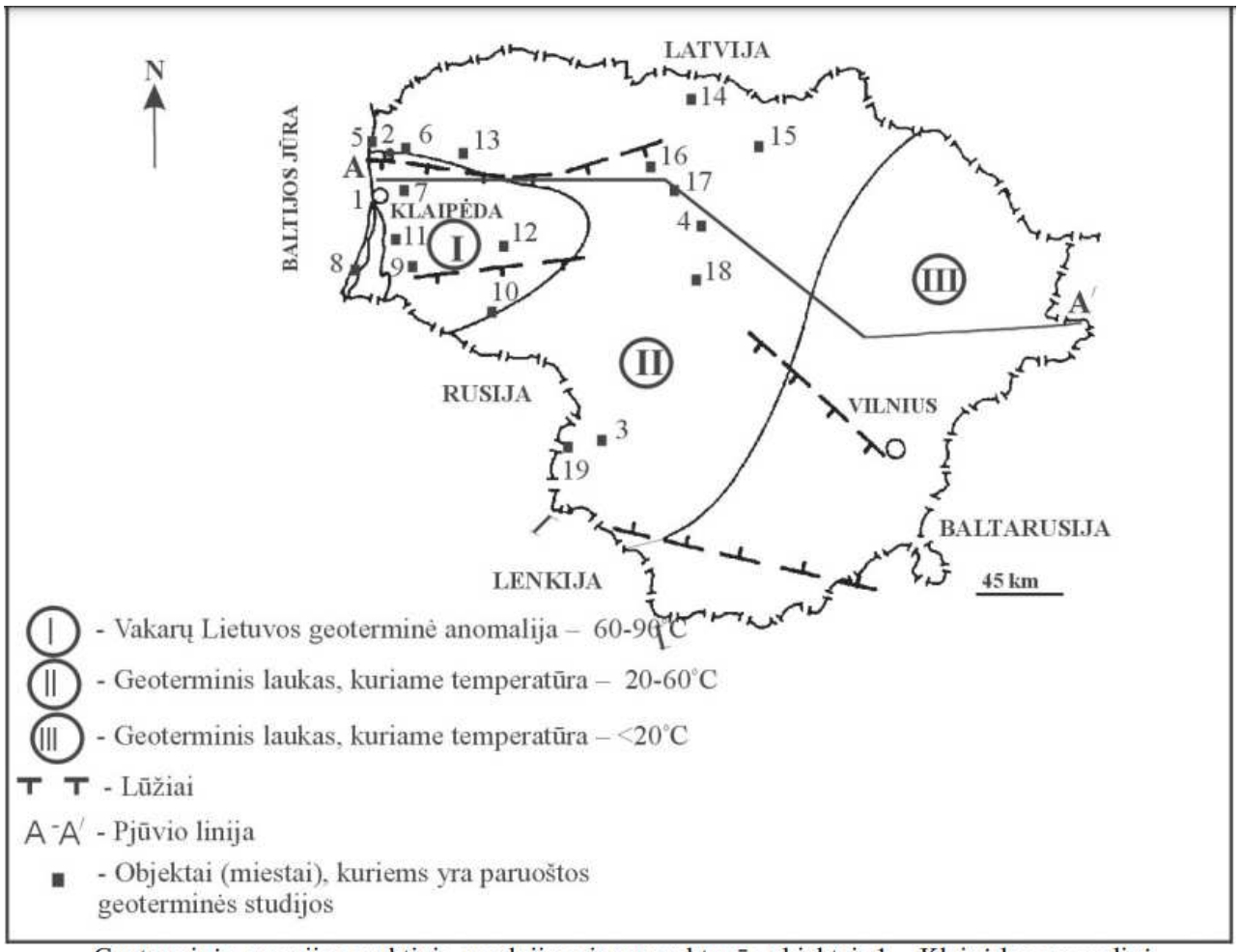

Geoterminės energijos praktinio naudojimo ir perspektyvūs objektai: 1 – Klaipėdos pavyzdinė geoterminė jėgainė, 2 – Vydmantų geoterminiai gręžiniai (2), 3 – Vilkaviškio balneologinis geoterminis projektas, 4 – Baisogala, 5 – Palanga, 6 – Kretinga, 7 – Gargždai, 8 – Nida, 9 – Šilutė, 10 – Lauksargiai, 11 – Venskai, 12 – Šilalė, 13 – Plungė, 14 – Joniškis, 15 – Joniškėlis, 16 – Šiauliai, 17 – Radviliškis, 18 – Krakės, 19 – Virbalis.

10.9.5.1 pav. Lietuvos geoterminio lauko rajonavimas pagal kambro kraigą *(Šaltinis: Povilas Suveizdis, Vita Rastenienė „Žemės gelmių šiluma Lietuvoje: ekologiška atsinaujinanti energijos rūšis“, Geografijos metraštis 38(1) t., 2005.)*

10.10. Inžinerinės infrastruktūros vystymas plėtros teritorijose

Bendrojo plano koregavimo sprendiniais yra numatoma bendramiestines ir bendrakvartalines vandentiekio linijas, nuotekų surinkimo ir nuvedimo tinklus, dujotiekius, elektros ir ryšių kabelius urbanistinės plėtros teritorijose kloti tik inžinerinių tinklų zonose ir inžineriniuose koridoriuose, t. y. žemės juostose, suformuotose greta gatvių ir pravažiavimų, skirtose saugiam ir ekonomiškam inž. komunikacijų eksploatavimui, racionaliam žemės naudojimui, vadovaujantis darniosios plėtros principais. Šiose žemės juostose inž. komunikacijos turi būti išdėstomos atstumais, reikalingais saugiam komunikacijų eksploatavimui ir pagal higienos reikalavimus.

Paminėtina, kad, vadovaujantis kelių techniniu reglamentu KTR 1.01:2008 „Automobilių keliai“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2008 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. D1-11/3-3, 221 punktu ir Automobilių kelių juostos naudojimo inžineriniams tinklams kloti bendrųjų taisyklių BT ITK 09 (toliau – BT ITK 09), patvirtintų Kelių direkcijos generalinio direktoriaus 2009 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. V-329, 13 punktu, inžinerinių tinklų klojimas kelio išilgine kryptimi kelio juostoje nėra leistinas (tinklai turi būti planuojami ne arčiau kaip 3 metrai nuo kelio pylimo pado ar kelio griovio išorinio krašto). Išimtys gali būti taikomos tik tada, kai įrengti inžinerinius tinklus už kelio juostos ribų nėra galimybių dėl kliūčių – statinių (tarp jų ir kelių), išskyrus nesudėtingus ir laikinus statinius, ypač nepalankių reljefo sąlygų, vandens telkinių, kultūros paveldo statinių, valstybės saugomų

objektų, vandens nuleidimo sistemų (griovių, drenažų ir t. t.), kelio įrenginių. Pažymėtina, kad privatūs žemės sklypai kliūtimis nėra laikomi. Todėl tiksli planuojamų inžinerinių tinklų vietą valstybinės reikšmės kelių atžvilgiu turės būti tikslinama (parenkama) vadovaujantis šiomis nuostatomis. Esant poreikiui šalia valstybinės reikšmės kelių kloti inžinerinius tinklus, turi būti numatyti inžinerinės infrastruktūros koridoriai ar nustatyti servitutai.

Inžinerinių tinklų zonos ir koridoriai turės būti suformuoti rengiant detaliuosius ir / ar specialiuosius planus.

10.11. Inžinerinių objektų, aukštesnių nei 30 m, reikalavimai

Statiniai, aukštesni nei 30 m gali būti statomi, vadovaujantis kariuomenės, o taip pat aviacinės veiklos vykdymo reikalavimais. Saugomose ir Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijose tokie objektai gali būti statomi, jeigu tai neprieštarauja šių teritorijų nuostatams ir tvarkymo planams.

Naujų vėjo elektrinių statyba galima teritorijose, kuriose nėra nustatyti kraštovaizdžio apribojimai. Taip pat planuojant statyti naujų aukštų statinių objektus turi būti vadovaujamasi Lietuvos kariuomenės vado 2016 m. vasario 15 d. įsakymu Nr. V-217 patvirtintu Lietuvos Respublikos teritorijų, kuriose gali būti ribojami vėjo elektrinių (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai, žemėlapiu.

Bokštai ir stiebai, kurie aukštesni nei 30 m gali būti statomi grafinėje dalyje pažymėtose vietose. Bendrajame plane nenumatytose vietose bokštai ir stiebai, kurie aukštesni nei 30 m gali būti statomi, jei jų išdėstymas numatytas kituose inžinerinės infrastruktūros vystymo specialiuosiuose planuose.

30 m ir aukštesni statiniai iki valstybinės reikšmės kelių negali būti statomi arčiau kaip planuojamo statinio aukštis.

10.12. Priešgaisrinė sauga

Rokiškio rajono savivaldybėje yra įsteigta Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie VRM Panevėžio priešgaisrinės gelbėjimo valdybos Rokiškio priešgaisrinė gelbėjimo tarnyba (PAGD prie VRM Panevėžio PGV Rokiškio PGT).

Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje priešgaisrinę gelbėjimo tarnybą sudaro Administracijos skyrius Rokiškyje (Respublikos g. 64, LT-42129 Rokiškis) ir 9 ugniagesių komandos - Čedasų, Juodupės, Jūžintų, Kamajų, Kriaunų, Laibgalių, Obelių, Pandėlio, Panemunėlio. Ugniagesių komandų išdėstymo adresai yra:

- Čedasų ugniagesių komanda – Klevų g. 10, Čedasų mstl., Rokiškio k. sen., Rokiškio r. sav.;
- Juodupės ugniagesių komanda – Pergalės g. 2G, Juodupės mstl., Juodupės sen., Rokiškio r. sav.;
- Jūžintų ugniagesių komanda – Beržų g. 18, Jūžintų k., Jūžintų sen., Rokiškio r. sav.;
- Kamajų ugniagesių komanda – Duokiškio g. 38, Kariūnų k., Kamajų sen., Rokiškio r. sav.;
- Kriaunų ugniagesių komanda – Sartų g. 2E, Kriaunų k., Kriaunų sen., Rokiškio r. sav.;
- Laibgalių ugniagesių komanda – Jūžintų g. 35A, Laibgalių k., Jūžintų sen., Rokiškio r. sav.;
- Obelių ugniagesių komanda – Kamajų g. 27, Obelių Priemiesčio k., Obelių sen., Rokiškio r. sav.;
- Pandėlio ugniagesių komanda – Puodžialaukės g. 24, Pandėlio mstl., Pandėlio sen., Rokiškio r. sav.;
- Panemunėlio ugniagesių komanda – Pergalės g. 25, Panemunėlio glžk. st., Panemunėlio sen., Rokiškio r. sav.

Ugniagesių komandų išdėstymas savivaldybės teritorijoje susisiekimo atžvilgiu gana tolygus. Norminis artimiausias vykimo kelias, kuris yra ne didesnis nei 12 km iš ugniagesių komandų buvimo vietų į galimas tolimiausias įvykių vietas, gali būti užtikrinamas didžiojoje dalyje rajono teritorijos. Atskiros rajono vietovės, esančios pakraščiuose, kurios nutolusios daugiau nei 12 km nuo ugniagesių komandų išdėstymo vietų, tačiau jų pasiekiamumas gali būti užtikrinamas, kartu bendradarbiaujant su kaimyninių savivaldybių artimiausiomis ugniagesių komandomis (Adomynės ir Alizavo (Kupiškio r.), Kupreliškio ir Papilio (Biržų r.), Antazavės (Zarasų r.)). Naujų ugniagesių komandų išdėstymo vietų bendrajame plane nėra numatoma.

Priešgaisrinio vandens tiekimas

Urbanistiniuose centruose, kuriuose funkcionuoja vandentiekio sistema, geriamojo vandens tiekimas ir priešgaisrinio vandens tiekimas vykdomas bendru tinklu. Gaisriniai hidrantai yra įrengti tinklo dalyse, kur yra pakankamo skersmens geriamojo vandentiekio vamzdžiai. Rajono centre – Rokiškio mieste vandentiekio sistemos patikimumas nesiekia I-ojo lygio.

Vystant inžinerinę infrastruktūrą turi būti užtikrinami šie priešgaisrinio vandentiekio reikalavimai:

- Vandentiekio sistemos patikimumas Rokiškio mieste turi būti pakeltas iki I-ojo lygio;
- Urbanistiniuose centruose, kuriuose vystoma centralizuota vandentiekio sistema, nepertraukiamo vandens tiekimui tinkluose užtikrinti reikiamo skersmens vamzdynais sužiedinti vandentiekio linijas;
- Urbanistiniuose centruose, kuriuose vystoma centralizuota vandentiekio sistema, naujai tiesiamose vandentiekio linijose kas 150 - 200 m sumontuoti gaisrinius hidrantus.

Teritorijose, kuriose nėra įrengta priešgaisrinių hidrantų, turi būti įvertinamas vandens telkinių, vandens rezervuarų įrengimo poreikis.

Prie paviršinių vandens telkinių priešgaisrinio transporto privažiavimui turi būti įrengiamos ne mažesnės kaip 12x12 m apsisukimo aikštelės.

Užstatymo formavimas

Vadovaujantis Gaisrinės saugos normomis teritorijų planavimo dokumentams rengti (LR aplinkos ministro ir Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie VRM direktoriaus 2013 gruodžio 31 d. įsakymas Nr. D1-995/1-312), planuojamoje teritorijoje turi būti išlaikomi minimalūs priešgaisriniai atstumai tarp pastatų ir statinių („Gaisrinės saugos pagrindiniai reikalavimai“, XIII sk. „Gaisro plitimo į gretimus pastatus ribojimas“, 92 p.).

Kelių gaisrų gesinimo ir gelbėjimo automobiliams privažiuoti prie statinių išdėstymas

Keliai privažiuoti gaisrų gesinimo ir gelbėjimo automobiliams privažiuoti turi būti numatyti ne siauresni kaip 3,5 m („Gaisrinės saugos pagrindiniai reikalavimai“, XV sk. „Gaisro gesinimas ir gelbėjimo darbai“, 148.6 p.).

Vystant užstatomas teritorijas, tame tarpe konvertuojant sodininkų bendrijų teritorijas į gyvenamąsias teritorijas, keliai ir privažiavimai išdėstomi taip, kad būtų galimybė privažiuoti prie kiekvieno statinio, gaisro gesinimo vandens šaltinio ir gaisrinio hidranto.

Siekiant užtikrinti reikiamą privažiavimą prie pastatų taip pat turi būti įvertinamas medžių išdėstymas ir kiti reikalavimai.

Bendri reikalavimai

Įgyvendinant bendrojo plano sprendinius, vadovautis Gaisrinės saugos normomis teritorijų planavimo dokumentams rengti (patvirtinta Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Priešgaisrinės apsaugos gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2013 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. D1-995/1-312, Lauko gaisrinio vandentiekio tinklų ir statinių projektavimo ir įrengimo taisyklėmis (patvirtinta Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2007 m. vasario 22 d. įsakymu Nr. 1-66 (Priešgaisrinės apsaugos ir gelbėjimo departamento prie Vidaus reikalų ministerijos direktoriaus 2009 m. gegužės 22 d. įsakymo Nr. 1-668 redakcija).

10.13. Krašto apsauga

Pasienio ruožas

Pasienyje su Latvijos Respublika yra nustatyti valstybės sienos apsaugai skirti žemės plotai - pasienio juosta ir pasienio ruožas. Pasienio juosta patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2000 m. sausio 12 d. nutarimu Nr. 31 „Dėl Lietuvos Respublikos ir Latvijos Respublikos valstybės sienos apsaugai skirtų žemės plotų ir jų ribų patvirtinimo“. Pasienio ruožo ribos patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. gegužės 30 d. nutarimu Nr. 548 „Dėl pasienio ruožo ribų ir valstybės sienos apsaugos zonos ribų bei Lietuvos Respublikos gyvenamųjų vietovių, priskirtų pasienio ruožui, sąrašo patvirtinimo“.

Valstybės sienos apsaugai skirtose teritorijose (pasienio juostoje) bet kokia veikla, nesusijusi su valstybės sienos apsauga, turi būti derinama su Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos.

Pasienio ruožo teritorijoje galios pasienio teisinis režimas tais atvejais, kai bus laikinai atnaujinami patikrinimai prie ES vidaus sienos. Valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymas nustato valstybės sienos ir pasienio teisinius režimus.

Valstybės sienos perėjimo punktuose galios valstybės sienos kirtimo tvarka tais atvejais, kai bus laikinai atnaujinami patikrinimai prie ES vidaus sienos. Valstybės sienos kirtimo tvarka nustatyta Valstybės sienos ir jos apsaugos įstatyme;

Vadovaujantis Aviacijos įstatymo 13 straipsnio nuostatomis, pasienio ruože statinių ir įrenginių, kurių aukštis virš žemės paviršiaus yra 30 m ir daugiau, statyba, rekonstravimas ar įrengimas turi būti suderinti su Valstybės sienos apsaugos tarnyba prie Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos.

Vykdant ūkinę veiklą pasienio ruože, būtina vadovautis Valstybės sienos ir jos apsaugos įstatymu ir Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862) dešimto skyriaus „Krašto apsauga ir valstybės sienos apsauga“ nuostatomis.

Kiti krašto apsaugos reikalavimai

Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje yra nustatytos zonos, kuriose taikomi draudimai ir apribojimai vėjo elektrinių statybai. Jos nustatytos remiantis Lietuvos kariuomenės vado 2016 m. vasario 15 d. įsakymu Nr. V-217 patvirtintu Lietuvos Respublikos teritorijų, kuriose gali būti ribojami vėjo elektrinių (aukštų statinių) projektavimo ir statybos darbai, žemėlapiu. Šiose zonose, remiantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymu, taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos teritorijose, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, taikomi statybos apribojimai (įstatymo 135 str.).

11. TERITORIJŲ NAUDOJIMO IR TVARKYMO REIKALAVIMAI

11.1. TERITORIJŲ NAUDOJIMO REIKALAVIMAI

1. Rokiškio rajono savivaldybės teritorija planuojama remiantis Planavimo darbų programoje nustatytais planavimo tikslais ir uždaviniais. Vyraujančia žemės naudojimo veikla rajono savivaldybės teritorijoje išlieka žemės ūkis ir miškų ūkis. Dalį teritorijų numatoma skirti urbanistinei plėtrai, rekreacinės infrastruktūros vystymui, naudingųjų iškasenų telkinių eksploatavimui, gamtos ir kultūros paveldo kompleksų bei objektų saugojimui, natūralių gamtinių teritorijų išlaikymui.
2. Pateikti bendrojo plano sprendiniai atitinka teritorijų planavimo savivaldybės lygmenį.
3. Sąvokos ir jų apibūdinimai, kurių turi būti laikomasi, įgyvendinant bendrojo plano sprendinius:
   3.1. Atvira erdvė – neaptverta ir pastatais neužstatyta teritorija. Atviros erdvės gali būti viešos ar privačios.
   3.2. Viešoji infrastruktūra – inžinerinė ir socialinė savivaldybės infrastruktūra, bendro naudojimo teritorijos, atskirieji želdynai, o taip pat kitiems savivaldybės poreikiams reikalingi objektai.
   3.3. Viešosios infrastruktūros teritorijos – privatiems žemės sklypams nepriskiriamos teritorijos, reikalingos inžinerinei ir socialinei savivaldybės infrastruktūrai, bendro naudojimo teritorijoms, atskiriesiems želdynams suformuoti.
   3.4. Kitos teisės aktuose nustatytos sąvokos.
4. Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrojo plano keitimo dokumente (toliau – bendrajame plane), kuris rengiamas masteliu M 1:50 000, atskiri urbanistiniai centrai M 1:10 000, nustatomi teritorijos naudojimo privalomieji reikalavimai.
5. Teritorijos naudojimo privalomuosius reikalavimus sudaro:
   - funkcinės zonos Nr.;
   - funkcinės zonos pavadinimas;
   - galimi teritorijų naudojimo tipai funkcinėje zonoje: nurodomas dominuojantis (kuris užima pagrindinę teritorijos dalį ar yra siūlomas) teritorijų naudojimo tipas bei papildantys teritorijų naudojimo tipai, kurie yra galimi išskiriamoje funkcinėje zonoje;
   - galimos pagrindinės žemės naudojimo paskirtys: nurodoma dominuojanti pagrindinė žemės naudojimo paskirtis (kuri užima pagrindinę teritorijos dalį ar yra siūloma) bei papildanti ar papildančios pagrindinės žemės naudojimo paskirtys, kurios yra galimos išskiriamoje funkcinėje zonoje;
   - didžiausias leistinas pastatų aukštų skaičius (h);
   - kiti individualūs funkcinių zonų teritorijos naudojimo privalomieji reikalavimai.

6. Bendrajame plane teritorijos skirstomos į neurbanizuojamas teritorijas bei urbanizuotas ir urbanizuojamas teritorijas. Teritorijoms nustatomos atskiros funkcinės zonos. Funkcinės zonos išskirtos pagal planuojamą žemės naudojimo paskirtį bei konkrečius teritorijos panaudojimo tikslus. Teritorijų Nr., funkcinės zonos, apibūdinimas ir kiti teritorijos naudojimo privalomieji reikalavimai pateikti 11.1.1 lentelėje, taip pat grafinės dalies brėžiniuose. Funkcinių zonų formavimo reikalavimai pateikiami 11.2 skyriuje.
7. Bendrajame plane nustatomi gyvenamųjų vietovių erdvinės struktūros formavimo reikalavimai. Gyvenamųjų vietovių erdvinės struktūros formavimo reikalavimus sudaro:
   - užstatymo formavimo reikalavimai – nurodomi reikalavimai užstatomų teritorijų ir jų erdvinės struktūros formavimui, architektūriniai principai ir kt. (žr. 11.3 skyrių);
   - kraštovaizdžio formavimo reikalavimai – nustatomi objektų išdėstymo ir teritorijų tvarkymo reikalavimai (žr. 11.4 skyrių).

11.1.1 lentelė. Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos naudojimo reikalavimai

Terito-rijos NR	Funkcinė zona	Žemės naudojimo paskirtis	Žemės naudojimo būdai*	Teritorijos naudojimo apibūdinimas, kiti teritorijos naudojimo reikalavimai*
1	*2*	*3*	*4*	*5*
Ms	**Miškų ir miškingų teritorijų zona** MI_F	M / Z	M1, M2, M3, M4	1. *Panaudojimas.* Zona su vyraujančiomis miškų teritorijomis. Į zonos sudėtį įeina visų grupių miškai: ekosistemų apsaugos miškai, rekreaciniai miškai, apsauginiai miškai, ūkiniai miškai. Zonoms priskirtos nedidelės žemės ūkio teritorijų dalys, mažesni vandens telkiniai, pelkėtos bei kitos natūralios gamtinės aplinkos teritorijos, komunikacijų koridoriai, o taip pat esamos sodybos. Teritorijose galima įveisti naują mišką ir/ ar išlaikyti natūralias pievas, šienaujamas ganyklas. 2. *Tvarkymas:* 2.1. Statyba galima esamose sodybose. Naujų sodybų plėtra nenumatoma. 2.2. Teritorijose prie vandens telkinių įrengiamos turistinės trasos, viešosios rekreacijos infrastruktūra. 2.3. Saugomose teritorijose laikomasi saugomų teritorijų reikalavimų.
Zu	**Žemės ūkio teritorijų zona** Z_F	Z / M	Z2, Z3, Z4, M1, M2, M3, M4	1. *Panaudojimas.* Teritorijos skirtos žemės ūkio veiklai. Zonose vyrauja agrarinės teritorijos. Į teritorijos sudėtį įeina pavienių miškų dalys (miško žemė), mažesni vandens telkiniai, ūkininkų sodybos, jų grupės, specializuoti žemės ūkio gamybos kompleksai, kapinės, susisiekimo bei inžinerinės infrastruktūros objektai. Zonose galimas esamų užstatytų teritorijų pritaikymas rekreacijai, verslams, amatams, kaimo turizmui. Atsinaujinančių išteklių energijos gamybos įrenginių, kaip vėjo, saulės energijos elektrinių, įrengimas yra galimas teritorijose, kuriose nenustatyti vėjo, saulės energijos elektrinių statybos apribojimai, taip pat, jei atskirais dokumentais ar planais nenustatomi nauji apribojimai. Zonose galimos susisiekimo ir inžinerinės infrastruktūros objektų, inžinerinių koridorių teritorijos. 2. *Tvarkymas:* 2.1. Zonose teikiamas prioritetas vidutinio dydžio ir didelių ūkių kūrimuisi. 2.2. Rekreacinio prioriteto zonoje galimi sporto įrenginiai (hipodromai, golfo laukai, pan.) – ne mažesniame nei 5 ha sklype (objektų įrengimui galimas paskirties keitimas į kitą paskirtį, žemės naudojimo būdą – rekreacinės teritorijos). 2.3. Teritorijose galimas žuvininkystės tvenkinių įrengimas, žuvininkystės tvenkinių eksploatavimui bei įrengimui reikalingų statinių statyba. 2.4. Gamtinio karkaso migraciniuose koridoriuose galimas miškų įveisimas. Miško įveisimas vykdomas pagal Miško įveisimo ne miško žemėje taisykles. 2.5. Saugomose teritorijose laikomasi saugomų teritorijų specialiųjų planų reikalavimų. 2.6. Zonai nustatyti kraštovaizdžio formavimo reikalavimai – žr. a.r. 11.4. sk.
Zh	**Žemės ūkio teritorijų zona** Z_F	H / Z/ M	H1, H2, H4 / Z2, Z3, Z4 / M2, M3	1. *Panaudojimas.* Teritorijos skirtos žuvininkystės veiklai. 2. *Tvarkymas*. Teritorijoje įrengiami žuvininkystės tvenkiniai, hidrotechninės infrastruktūra, statiniai reikalingi teritorijos eksploatacijai. Esamose sodybose galima žemės ūkio, kaimo turizmo veikla.
Zr	**Rekreacinio naudojimo žemės ūkio teritorijos** ZU_R_F	Z / M	Z2, Z3, Z4 / M2, M3	1. *Panaudojimas.* Žemės ūkio zonos skirtos ūkininkų sodybų kūrimuisi ir / ar kaimo turizmui. Zonose vyrauja agrarinės teritorijos. Į teritorijos sudėtį įeina pavienės sodybos, jų grupės, mažesni vandens telkiniai, pavienių miškų dalys (miško žemė) ir kiti želdiniai, susisiekimo bei inžinerinės infrastruktūros objektai. Zonose galimas esamų pastatų pritaikymas rekreacijai, verslams, amatams, kaimo turizmui. 2. *Tvarkymas:* 2.1. Zr1 zonoje nustatomos galimybės smulkaus ir vidutinio ūkio įsikūrimui. 2.2. Zonose gali būti kuriamos ūkininkų sodybos ar pagalbinio ūkio ir kitos paskirties (kaimo turizmo) pastatai pagal LR Ūkininko ūkio įstatymo nuostatas. 2.3. Zonai nustatyti kraštovaizdžio formavimo reikalavimai – žr. a.r. 11.4.1, 11.4.3 ir 11.4.4 sk.

Zk	**Žemės ūkio teritorijų zona** Z_F Neužstatomų žemės ūkio teritorijų zona	Z	Z4	1. *Panaudojimas.* Žemės ūkio teritorijos, sudarančios kraštovaizdžio erdvinės struktūros savitumui svarbias teritorijas. Taip pat teritorijos miestų bei kitų urbanistinių centrų prieigose. Zonose vyrauja neužstatytos agrarinės teritorijos. Į zonos sudėtį gali įeiti esamos sodybos, jų grupės, vandens telkiniai, pavienių miškų dalys (miško žemė) ir kiti želdiniai, susisiekimo bei inžinerinės infrastruktūros objektai. 2. Tvarkymas: 2.1. Teritorijose naujų ūkininkų ūkių sodybų, kitos (fermų, ūkio, šiltnamių) paskirties pastatų statyba nenumatoma. 2.2. Esamose sodybose ar kitose užstatytose teritorijose galimos visos statybos rūšys ūkininko ūkio kūrimo tikslais, jei jų vystymas nesudaro neigiamo poveikio kraštovaizdžio erdvinei struktūrai bei galimam perspektyviniam teritorijos panaudojimui. 2.3. Zonose želdiniai formuojami atsižvelgiant į kraštovaizdžio apsaugos reikalavimus: neuždengiant miestų, miestelių siluetų, panoramų, kitų vaizdingo kraštovaizdžio erdvių.
Hi	**Vandenų zona** H_F	H	H1, H2, H3, H4	1. *Panaudojimas.* Zonai priskirtini rekreaciniai vandens telkiniai, ekosistemas saugantys vandens telkiniai, bendrojo naudojimo vandens telkiniai, ūkinei veiklai naudojami vandens telkiniai. Į zonos sudėtį taip pat gali įeiti pelkės, pelkėtos teritorijos, mišku užaugantys vandens telkiniai ar jų dalys. 2. *Tvarkymas:* 2.1. Vandens telkiniai tvarkomi pagal LR Vandenų įstatymą, kt. teisės aktus. 2.2. Saugomose teritorijose esantys vandens telkiniai tvarkomi pagal saugomų teritorijų reikalavimus.
Sb	**Sodininkų bendrijų zona** U_SB_F	Z	Z1, Z5 / G1, V, K, E, B, I2	1. *Panaudojimas.* Sodininkų bendrijų teritorijos, kuriose vykdoma mėgėjiškos sodininkystės veikla. 2. *Tvarkymas:* 2.1. Sodininkų bendrijų teritorijos gali būti vystomos kaip mėgėjiškos sodininkystės teritorijos pagal LR Sodininkų bendrijų įstatymą. 2.2. Sodininkų bendrijų teritorijos gali būti konvertuojamos į gyvenamąsias teritorijas parengus vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentus.
Gu1	Urbanizuotos ir numatomos urbanizuoti teritorijos zonos U_F **Rokiškio miesto zona**	KT	-	Naudojimas ir tvarkymas pagal Rokiškio miesto bendrąjį planą
Gu2 Gu3 Gu4	**Gyvenamoji zona** *U_GG_F*	KT	G1, G2, V, K, R, I1, I2, E, B	1. *Panaudojimas.* Zonos priskiriamos urbanistinių centrų dalims, kuriose yra esamos ar galimos naujos kompaktiško užstatymo struktūros. Teritorijose vyrauja įvairaus pobūdžio pastatai, viešųjų erdvių, želdynų teritorijos, inžinerinės infrastruktūros ir kt. objektai. 2. *Tvarkymas:* 2.1. Teritorijos vystomos įvertinant vietos kraštovaizdį, esamus gyvenamųjų vietovių erdvinės struktūros ypatumus. 2.2. Saugomose teritorijose laikomasi saugomų teritorijų specialiųjų planų reikalavimų. 2.3. Teritorijoms taikomi užstatymo formavimo reikalavimai, žr. a.r. 11.3, 11.4 sk.
Sk	**Specializuotų kompleksų zona** U_SK_F	KT / Z	V, K, R, A1, I2, B. E	1. *Panaudojimas.* Specializuotų kompleksų zona skirta negyvenamųjų pastatų statybai, kaip: apgyvendinimo, maitinimo, kempingų, kultūros, gydymo, poilsio, prekybos, paslaugų, kitiems specialiosios paskirties pastatams, taip pat sporto paskirties inžineriniams statiniams su viešosiomis bei atviromis erdvėmis, atskiraisiais želdynais, miško žemės sklypais. 2. *Tvarkymas:* 2.1. Zonos Sk1 – specializuotos paslaugų teritorijos. 2.2. Zonos Sk2 – transporto aptarnavimo objektai, motelis, kavinė. 2.3. Zonos Sk3 – rekreaciniai, poilsio, pramogų objektai. Vystant teritorijas turi būti suformuojamas viešas priėjimas prie vandens telkinių. 2.4. Teritorijoms taikomi užstatymo formavimo ir kraštovaizdžio formavimo reikalavimai , žr. a.r. 11.4 sk.

Pr1 **Pr2**	**Pramonės ir sandėliavimo objektų zona** U_PS_F	KT	P, K, V, I1, I2, S, A1	1. *Panaudojimas.* Gamybinių objektų zonos, kuriose galima pramonės, sandėliavimo, prekybos objektų, taip pat inžinerinės infrastruktūros objektų statyba. 2. *Tvarkymas:* 2.1. Gamybos objektų zonos visais atvejais vystomos nesukeliant neigiamo poveikio visuomenės sveikatai (šalia esančių gyvenamųjų teritorijų atžvilgiu). Teritorijose gamybos objektų vystymas galimas atlikus planuojamos ūkinės veiklos poveikio aplinkai vertinimo procedūras. 2.2.Zonose Pr2 esamuose žemės ūkio paskirties sklypuose gali būti vykdoma žemės ūkio veikla. 2.3. Teritorijoms taikomi užstatymo ir kraštovaizdžio formavimo reikalavimai, žr. a.r. 11.3.1, 11.3.3, 11.4.1, 11.4.2 sk.
Re	Kita specifinė zona K_F **Rekreacinių teritorijų zona**	KT	R, V, I2, E, B	1. *Panaudojimas.* Rekreacinių teritorijų zonos. Prioritetas skiriamas sporto, pramogų, turizmo, sveikatinimo, ilgalaikio poilsio objektų vystymui. 2. *Tvarkymas:* 2.1. Teritorijoje galima pastatų statyba. 2.2. Žemės sklypai negali būti dalinami, jei kiekvienas jų sudarys mažiau nei 3 ha plotą, žemės sklypams nustatant žemės naudojimo būdus R ir V. 2.3. Saugomose teritorijose laikomasi saugomų teritorijų specialiųjų planų reikalavimų. 2.4. Zonai nustatyti kraštovaizdžio formavimo reikalavimai – žr. a.r. 11.4.1, 11.4.3 ir 11.4.4 sk.
Ni	Kita specifinė zona K_F **Naudingųjų iškasenų zona**	KT	N (B, E)	7.1. *Panaudojimas*. Esamos naudingųjų iškasenų teritorijos, karjerai. 2. *Tvarkymas:* 2.1. Išeksploatavus teritorijas, teritorijos turi būti rekultivuojamos. 2.2. Rekultivuojant teritorijas jos atkuriamas pirminiam panaudojimui arba pritaikomos viešajai rekreacijai – įrengiant vandens telkinius, paplūdimius, želdynus (nustatant žemės naudojimo būdus B, E).
Tk	**Inžinerinės infrastruktūros koridorių zona** U_IK_F	KT	I2	1. *Panaudojimas.* Susisiekimo, inžinerinių tinklų komunikacijų koridoriai ir teritorijos, vandenvietės, inžinerinių tinklų aptarnavimo objektai. 2. *Tvarkymas.* 2.1. Zona Tk1 – vyraujantys autotransporto susisiekimo komunikacijų koridoriai. 2.2. Zona Tk2 – vyraujantys geležinkelių susisiekimo koridoriai. 2.3. Zona Tk3 – Rokiškio aerodromo teritorija. Tvarkoma pagal inžinerinės infrastruktūros vystymo planus ir projektus.
Bz	**Bendro naudojimo erdvių ir atskirųjų želdynų zona** U_BZ_F	KT/M	E, B, I2 / M2, M3	1. *Panaudojimas.* Želdynai, parkai, miškai, trumpalaikio poilsio viešosios teritorijos, kapinių teritorijos (Bk), teritorijas aptarnaujantys inžinerinės infrastruktūros elementai. 2. *Tvarkymas:* 2.1. Rekreaciniam teritorijų aptarnavimui galimas aptarnaujančių statinių - inventoriaus patalpos, tualetai, pavėsinės ir pan. išdėstymas. 2.2. Teritorijos tvarkomos kaip atviros erdvės.
Cs	**Konservacinės teritorijos zona** C_F	C**	C2**	*1. Panaudojimas*. Kultūros paveldo objektų teritorijos. Žemės sklypai, patenkantys į kultūros paveldo objektų teritorijas. *2. Tvarkyba.* Teritorijos tvarkomos ir naudojamos pagal nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos reglamentus. Atliekant nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkybą turi būti vadovaujamasi LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo reikalavimais. ** Kitos veiklos gali būti nustatomos parengus specialiojo teritorijų planavimo ar vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus.

***Nurodymai:**

a) Saugomose teritorijose, kultūros paveldo objektų teritorijose vadovaujamasi LR Saugomų teritorijų įstatymu, LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymu, saugomų teritorijų tvarkymą ir naudojimą reglamentuojančiais dokumentais.

b) Visose funkcinėse zonose turi būti įvertinami esami ir naujai nustatomi kultūros paveldo objektai pagal aktualią kultūros vertybių registro informaciją. Visose funkcinėse zonose gali būti nustatomi nauji kultūros paveldo objektų sklypai ir jų žemės paskirtis – konservacinės paskirties žemė. Atliekant nekilnojamojo kultūros paveldo tvarkybą turi būti vadovaujamasi LR Nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 23 straipsniu.

c) Į visas funkcines zonas gali įeiti miško žemė. Ji tvarkoma ir naudojama pagal LR Miškų įstatymą.

d) Žemės ūkio funkcinėse zonose (Zu, Zh, Zk, Zr) galimi kitos paskirties žemės naudojimo būdai, kaip: susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos; susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos; atskirųjų želdynų teritorijos, bendro naudojimo teritorijos, pasienio ruože – teritorijos valstybės sienos apsaugos tikslams. Šie žemės naudojimo būdai gali būti nustatomi tenkinant valstybės ir savivaldybės visuomeninius poreikius. Jie gali būti keičiami tik į pirminį žemės ūkio paskirties žemės panaudojimo būdą.

e) Žemės ūkio funkcinėse zonose (Zu, Zh, Zk), miškų ir miškingų teritorijų zonose (Mi) galimas žemės naudojimo būdas – naudingųjų iškasenų teritorijos, kurios nustatomos ir eksploatuojamos teisės aktų nustatyta tvarka. Šiuo atveju, miško žemės pavertimas kitomis naudmenomis atliekamas bendrajame plane nustatyta tvarka. Išeksploatavus naudingųjų iškasenų telkinius, teritorijos atkuriamos pirminiam naudojimui ar rekultivuojamos pagal Ni zonoms taikomus reikalavimus.

f) Visose funkcinėse zonose, kuriose yra transformatorių pastotės, jų teritorijoms gali būti nustatoma žemės naudojimo paskirtis – kitos paskirties žemė; žemės naudojimo būdas – susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos (I1). Kitos paskirties, susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijose skirtose transformatorių pastočių ir skirstyklų statybai galimas maksimalus statinių aukštis - 55 metrai.

g) Visoje planuojamoje teritorijoje galima naujų elektros perdavimo linijų statyba/ esamų elektros perdavimo linijų rekonstravimas bei esamų transformatorių pastočių rekonstravimas.

h) Žemės naudojimo būdų sąrašas su indeksais nurodytas 11.1.2 lentelėje.

i) Rokiškio miesto ir jo gretimybių teritorijoje, kurioje yra parengtas vietovės lygmens bendrasis planas, vadovaujamasi vietovės lygmens bendrojo plano sprendiniais.

11.1.2 lentelė. Bendrajame plane naudojamų žemės naudojimo būdų sąrašas

Pagrindinė žemės naudojimo paskirtis	Indeksas	Žemės naudojimo būdai
Žemės ūkio paskirties žemė	Z1	Mėgėjų sodų žemės sklypai
	Z5	Sodininkų bendrijų bendrojo naudojimo žemės sklypai
	Z2	Specializuotų sodininkystės, gėlininkystės, šiltnamių, medelynų ir kitų specializuotų ūkių žemės sklypai
	Z3	Rekreacinio naudojimo žemės sklypai
	Z4	Kiti žemės ūkio paskirties žemės sklypai
Miškų ūkio paskirties žemė	M1	Ekosistemų apsaugos miškų sklypai
	M2	Rekreacinių miškų sklypai
	M3	Apsauginių miškų sklypai
	M4	Ūkinių miškų sklypai
Vandens ūkio paskirties žemė	H1	Ūkinei veiklai naudojami vandens telkiniai
	H2	Rekreaciniai vandens telkiniai
	H3	Ekosistemas saugantys vandens telkiniai
	H4	Bendrojo naudojimo vandens telkiniai
Konservacinės paskirties žemė	C2	Kultūros paveldo objektų žemės sklypai
Kitos paskirties žemė	G1	Vienbučių ir dvibučių gyvenamųjų pastatų teritorijos
	G2	Daugiabučių gyvenamųjų pastatų ir bendrabučių teritorijos
	V	Visuomeninės paskirties teritorijos
	P	Pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijos
	K	Komercinės paskirties objektų teritorijos
	I1	Susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijos
	I2	Susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos
	N	Naudingųjų iškasenų teritorijos
	R	Rekreacinės teritorijos
	B	Bendrojo naudojimo teritorijos
	S	Atliekų saugojimo, rūšiavimo ir utilizavimo (sąvartynai) teritorijos
	A1	Teritorijos krašto apsaugos tikslams
	A2	Teritorijos valstybės sienos apsaugos tikslams
	E	Atskirųjų želdynų teritorijos

Pastaba. *Žemės naudojimo būdai pateikti pagal Žemės naudojimo būdų turinio aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2013 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 3D-830/D1-920 (Žin., 2005, Nr. 14-450; 2013, Nr.128-6536).*

11.1.3 lentelė. Teritorijų skirstymas į urbanizuotas, urbanizuojamas ir neurbanizuojamas teritorijas

Funkcinių zonų Nr.	Funkcinių zonų grupė ir pobūdis
Ms	**NEURBANIZUOJAMA**
Zu	
Zh	
Zr	
Zk	
Hi	
Sb	**URBANIZUOTA IR URBANIZUOJAMA**
Gu1	
Gu2, Gu3, Gu4	
Sk	
Pr1, Pr2	
Re	
Ni	
Tk	
Bz	
C	**KITA** (pagal kultūros paveldo apsaugos reikalavimus)

8. Papildomi bendrieji teritorijų naudojimo reikalavimai prie 11.1.1 lentelės:
   8.1. Visoje planuojamoje teritorijoje galima naujų elektros perdavimo linijų, transformatorinių (nustatant žemės naudojimo būdą – I1) statyba, esamų elektros perdavimo linijų rekonstravimas bei

esamų transformatorių pastočių rekonstravimas.

8.2. Savivaldybės funkcijoms užtikrinti ir vietiniam gyventojų komunaliniam aptarnavimui planuojamoje teritorijoje gali būti išdėstomos atliekų surinkimo, antrinių žaliavų rūšiavimo aikštelės, nustatant žemės naudojimo būdą – S.

8.3. Bendrajame plane nustatytose urbanizuotose ir urbanizuojamose teritorijose, siekiant pažangaus teritorijų inžinerinio aprūpinimo, gali būti išdėstomos katilinės ar kiti šiluma aprūpinantys objektai, nustatant žemės naudojimo būdą – P.

8.4. Visoje planuojamoje teritorijoje gali būti išaiškinti nauji kultūros paveldo objektai, nustatant žemės naudojimo paskirtį – C, žemės naudojimo būdą – C2, vadovaujamasi aktualia kultūros vertybių registro informacija.

9. Aiškinamajame rašte, 11.1.1 lentelėje pateikti sprendiniai turi būti naudojami kartu su grafine dalimi (brėžiniais). Brėžiniuose teritorijų naudojimo reikalavimai funkcinėms zonoms išskirti spalva ir indeksu. Ant mažesnių zonų, dėl brėžinių mastelių, indeksai gali būti nepažymėti, tuo atveju reikalinga vadovautis spalviniu žymėjimu.

10. Jei esamų užstatytų teritorijų žemės naudojimo paskirtis ar būdas nėra nurodyti teritorijų naudojimo reikalavimų lentelėje (11.1.1 lentelė), užstatytos teritorijos ir toliau gali būti naudojamos pagal esamą žemės naudojimo paskirtį ir būdą. Tokių teritorijų veikla gali būti vykdoma, nenumatant naujos plėtros ir nekeliant neigiamo poveikio visuomenės sveikatai.

11. Bendrojo plano grafinės dalies sprendiniai visai planuojamai teritorijai pateikiami mastelyje M 1:50 000, kurie atitinka teritorijų planavimo savivaldybės lygmenį. Atskirų urbanistinių centrų grafiniai sprendiniai pateikiami mastelyje M 1:10 000.

12. Teritorijos naudojimo reikalavimai, nurodyti 11.1.1 lentelėje, detalizuojami planavimo organizatoriui inicijuojant ir organizuojant žemesnio lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų rengimą.

13. Urbanizuotų teritorijų plėtra daugiausia numatoma žemės ūkio paskirties žemės sąskaita. Atsižvelgiant į konkretų urbanistinės plėtros poreikį, naujos plėtros teritorijose rengiami bendrajame plane nustatyti vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentai. Nesant urbanistinės plėtros poreikiui, urbanizuojamose teritorijos esanti žemės ūkio paskirties žemė (valstybinė ir privati) ir toliau gali būti naudojama žemės ūkio veiklai. Valstybinė žemė gali būti naudojama žemės ūkio veiklai sudarant nuomos, panaudos sutartis ar kita forma. Ji kaip žemės ūkio paskirties žemė neprivatizuojama. Ji gali būti privatizuojama tik parengus vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentus, atsižvelgiant į jų sprendinius.

11.2. BENDRIEJI TERITORIJŲ FORMAVIMO REIKALAVIMAI

11.2.1. Funkcinių zonų teritorijų formavimo principai

13.1. Bendraisiais teritorijų formavimo reikalavimais nustatoma pagrindinių teritorijos dalių, kaip: urbanizuotų ir urbanizuojamų bei neurbanizuojamų teritorijų, taip pat užstatomų ir neužstatomų teritorijų suformavimo tvarka (žr. 11.1.3 lent.). Pagrindiniame brėžinyje išskirtų teritorijų funkcinių zonų sprendiniai įgyvendinami laikantis šių reikalavimų:

1.1. Į tam tikrą funkcinę zoną patenkantiems sklypams nustatomi tai zonai taikomi reikalavimai.

1.2. Atliekant žemės sklypų formavimą ar pertvarkymą, naujos žemės sklypų ribos nustatomos, įvertinant funkcinių zonų ribas.

13.2. Bendrajame plane nustatytos funkcinės zonos nurodo, kurios teritorijos ir/ar žemės sklypų dalys gali būti panaudotos nurodytam teritorijų naudojimui. Todėl, siekiant vystyti teritorijas pagal nustatytų funkcinių zonų reikalavimus, žemės sklypai formuojami šia tvarka:

2.1. žemės sklypui patenkant kartu į urbanizuotų (ar urbanizuojamų) ir į neurbanizuojamų teritorijų zonas, žemės sklypai atidalinami;

2.2. žemės sklypui patenkant į urbanizuotų teritorijų užstatomų ir neužstatomų teritorijų zonas, žemės sklypai atidalinami;

2.3. žemės sklypui patenkant į skirtingas neurbanizuojamų teritorijų funkcines zonas, tokias kaip žemės ūkio teritorijų zonos Zu, Zr, Zk, žemės sklypai gali būti neatidalinami, jei žemės paskirties nenumatoma keisti. Vystant teritorijas, turi būti laikomasi funkcinių zonų išdėstymo bei joms nustatyto teritorijų naudojimo reikalavimų;

2.4. miškų ir miškingų teritorijų, bendro naudojimo erdvių ir atskirųjų želdynų zonose esantys žemės sklypai, kuriuose numatoma viešoji rekreacinė infrastruktūra – pliažai, pėsčiųjų-dviračių takai, poilsio aikštelės, gali būti atidalinami ar neatidalinami, jei žemės paskirties nenumatoma keisti.

11.2.2. Viešųjų teritorijų suformavimo būdai

1. Bendruoju planu išskiriamos pagrindinės teritorijos, kurios reikalingos inžinerinei ir socialinei savivaldybės infrastruktūrai, bendro naudojimo teritorijoms, atskiriesiems želdynams, o taip pat kitiems savivaldybės poreikiams (toliau – viešoji infrastruktūra). Papildomos viešosios infrastruktūros teritorijos gali būti suformuojamos rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus, vykdant žemės paskirties ir/ar naudojimo būdo keitimą.
2. Viešosios infrastruktūros teritorijų suformavimui savivaldybė gali naudoti skirtingus metodus: a) atliekant žemės sklypų pertvarkymą ar b) atliekant žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą.
3. Esamose urbanizuotose teritorijose, formuojant naujas viešosios infrastruktūros teritorijas, savivaldybė gali vykdyti žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūrą. Tais atvejais, kai planuojama teritorija dalinai yra suformuota (tai yra dalis kvartalo ar kvartalo grupės užstatyta), savivaldybė, atsižvelgdama į situaciją, gali nustatyti, kurį metodą taikyti formuojant viešosios infrastruktūros teritorijas. Naujos plėtros teritorijose viešosios infrastruktūros teritorijų suformavimui turi būti taikomas žemės sklypų pertvarkymo metodas, kai bendrai pertvarkomi visi planuojamos teritorijos sklypai.
4. Prie viešosios infrastruktūros teritorijų suformavimo visi žemės sklypų savininkai prisideda proporcingai pagal jų valdomo žemės sklypo plotą ir/ar vertę. Prisidėjimas galimas žemės sklypo dalimi ir/ar finansine įmoka.
5. Naujos plėtros teritorijose, taikant žemės sklypų pertvarkymo metodą, reikiamos teritorijos viešajai infrastruktūrai formuojamos pagal parengtų kompleksinio teritorijų suplanavimo dokumentų sprendinius vientisame teritoriniame vienete (ne mažesnėje teritorijoje nei kvartalas ar kvartalų grupė, įskaitant supančias gatvių teritorijas). Teritoriniame vienete turi būti apjungiami visi žemės sklypai ir pertvarkomi taip, kad atitiktų bendrojo plano sprendinius. Atliekant žemės sklypų pertvarkymą, proporcingos teritorijų dalys nuo kiekvieno žemės sklypo skiriamos viešosios infrastruktūros teritorijoms bei kitiems savivaldybės poreikiams šia tvarka:
   5.1. Viešosios infrastruktūros teritorijas numatoma formuoti šiomis dalims:
      5.1.1. Susisiekimo infrastruktūros teritorijoms, komunikacijų koridoriams – 20–25 %.
      5.1.2. Bendro naudojimo teritorijoms, atskirųjų želdynų teritorijoms – 10–15 %.
      5.1.3. Kitoms socialinės infrastruktūros teritorijoms ir / ar savivaldybės poreikiams – apie 5 %.
   5.2. Žemės savininkų prisidėjimo dalis tikslinama pagal teritorijos poreikį reikalingą viešajai infrastruktūrai įrengti. Šis reikalingas teritorijos poreikis turi būti įvertinamas tokiame teritoriniame vienete, kuris apimtų visus gyvenamosios teritorijos aptarnavimui reikalingus elementus: gatvių tinklą, socialinę infrastruktūrą, atskirųjų želdynų teritorijas, bendro naudojimo teritorijas, kitą inžinerinę infrastruktūrą. Visais atvejais naujos plėtros teritorijose prisidėjimo dalis negali būti mažesnė nei nustatyta bendrajame plane: ne mažiau 35 % Rokiškio mieste; ne mažiau 30 % urbanistiniuose centruose priskiriamuose u1, u2 ir u3 kategorijoms, ne mažiau 20 % kituose urbanistiniuose centruose. Jei viešosios infrastruktūros suformavimui reikalingas mažesnis teritorijos plotas, savivaldybė gali perimti likutinę teritorijos dalį, kuri būtų naudojama žemės trūkumui kompensuoti kitose miesto dalyse ar naudojama kitiems savivaldybės poreikiams.
6. Vystant esamas urbanizuotas teritorijas, kuriose yra viešosios infrastruktūros teritorijos, bet ją reikalinga plėsti, taip pat gali būti taikomas žemės sklypų pertvarkymo metodas, apimant visus ar dalį planuojamos teritorijos žemės sklypų.
7. Viešajai infrastruktūrai reikalingų teritorijų skyrimas laikomas būtinu sprendiniu, siekiant užtikrinti tinkamą urbanizuotos teritorijos funkcionavimą, gyvenamosios aplinkos kokybę bei atitinkamai užtikrinti aukštą statybinių žemės sklypų vertę ilgalaikėje perspektyvoje.
8. Išlaidos, susidariusios dėl viešosios infrastruktūros įrengimo, padengiamos papildoma prisidėjimo dalimi, remiantis LR Savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymu.
9. Suformuotos inžinerinės infrastruktūros koridorių teritorijos (bendro naudojimo, atskirųjų želdynų, ir kitos viešosios infrastruktūros teritorijos) perimamos savivaldybės. Iki teritorijos bus perimtos savivaldybės, jos gali būti naudojamos žemės savininkų.

11.3. UŽSTATYMO FORMAVIMO REIKALAVIMAI

Užstatymo formavimo reikalavimai nustatomi urbanistinių centrų teritorijų ir kitų gyvenamųjų teritorijų, pramonės ir sandėliavimo objektų teritorijų tvarkymui.

11.3.1. Urbanistinių centrų formavimo reikalavimai

Vystant urbanistinių centrų teritorijas turi būti laikomasi šių reikalavimų:

1. Vystant urbanizuotas teritorijas, išlaikyti susiklosčiusios planinės struktūros pobūdį.
2. Modernizuojant teritorijas bei vystant naujas plėtros teritorijas, didinti jungčių tankį (numatyti naujus) į pagrindinius traukos objektus – centro teritorijas, rekreacines teritorijas (pliažus, vandens telkinių pakrantes).
3. Formuojant statybinius sklypus, įvertinti gretimai esančių gatvių, kelių nepertraukiamumą, galimybę ateityje juos tarpusavyje sujungti. Tuo tikslu, atsižvelgiant į vietos sąlygas, turi būti užtikrintos galimybės perspektyvoje formuoti sklandžius kelių ar gatvių tęsinius, sklandžias jų posūkių kreives.
4. Gyvenamosiose teritorijose gatvių juostas formuoti įvertinant inžinerinių komunikacijų, šaligatvių, želdinių įrengimą.
5. Siekiant nuoseklios urbanistinių centrų plėtros, naujas vystomas teritorijas išdėstyti greta esamo užstatyto teritorijos ploto.
6. Formuojant užstatomas teritorijas vandens telkinių aplinkoje, nuo vandens telkinių pusės numatyti komunikacinius koridorius, kuriuose būtų įrengiami paviršinių nuotekų surinkimo tinklai, susisiekimo trasos (gatvės, takai).
7. Urbanistinių centrų kraštovaizdį formuoti įvertinant vietos reljefo sąlygas, vandens telkinius, vietovei būdingą augmeniją. Gatvių ir kitas viešąsias erdves želdinti vietovei būdingų rūšių medžiais.
8. Vystant urbanistinę struktūrą įvertinti gyvenamųjų vietovių erdvinės struktūros savitumui svarbių istoriškai susiklosčiusių bei planingai suformuotų gyvenviečių dalių, jų pastatų renovavimą ir vaizdo atkūrimą, jų pobūdį atitinkančios aplinkos formavimą.
9. Miestelių ir kaimų urbanistinių centrų teritorijose gali būti išlaikomos sodininkų bendrijų teritorijos.
10. Bendrajame plane nustatyti principiniai pastatų išdėstymo reikalavimai gyvenamosioms ir pramonės zonoms (žr. 13.3.2 ir 13.3.3 poskyrius).

11.3.2. Gyvenamosios zonos

1. Gyvenamųjų zonų esamuose kvartaluose nauji pagrindiniai pastatai turi būti statomi įvertinant ir prisilaikant esamos užstatymo linijos bei pastatų išdėstymo pobūdžio.
2. Formuojant sodybinį ar vienbutį blokuotą užstatymą, didžiausios leistinos žemės sklypų užstatymo tankio reikšmės nustatomos pagal statybos techninį reglamentą STR 2.02.09:2005 „Vienbučiai ir dvibučiai gyvenamieji pastatai“.
3. Visi statybiniuose sklypuose išdėstomi pagrindiniai pastatai (išskyrus laisvo planavimo užstatymą ir išskyrus pramonės zonos pastatus) turi būti orientuoti į gatvę. Pagalbiniai ar ūkiniai įėjimai gali būti šoniniuose ar galiniame fasade. Nuo gatvės pusės pagrindinio pastato pirmo aukšto lygyje privalo būti langai.
4. Vietiniuose urbanistiniuose centruose išlaikomas dvišlaičių stogų vyravimas (daugiau nei 70 %).
5. Pastatai savo masteliu turi derėti su kaimyniniais pastatais, ypač saugomų teritorijų, taip pat senųjų kaimų aplinkoje.
6. Gyvenamosiose zonose statomi komercinės paskirties objektai turi atitikti gyvenamųjų zonų sklypų dydžio, taip pat pastatų tūrių mastelį.
7. Komunikacinių koridorių teritorijose, gatvių erdvėje negali būti įrengiamos įvažos į požeminius garažus, taip pat pandusai į juos. Išimtys taikomos sudėtingo reljefo sąlygomis.
8. Formuojant gyvenamųjų teritorijų sodybinį užstatymą, priekinį kiemą tverti ne aukštesne nei 1,4 m aukščio ažūrine tvora.
9. Formuojant užstatymą, išlaikyti esamo užstatymo bei aplinkos sutvarkymo pobūdį, saugoti išlikusius istorinius fragmentus. Teritorijas želdinti vietovei būdingų rūšių želdiniais. Galimas esamų žemės ūkio teritorijų vystymas, jei jis nesukelia neigiamo poveikio visuomenės sveikatai (esamų gyvenamųjų teritorijų atžvilgiu).
10. Zonose Gu4 gali būti formuojamos sodybų grupės ar išdėstomos atskirai stovinčios kompaktiškos sodybos, apsuptos atvirų agrarinių erdvių.
11. Zonose Gu4 pagrindiniai pastatai dvišlaičių stogų pagrindo, simetrinės formos.

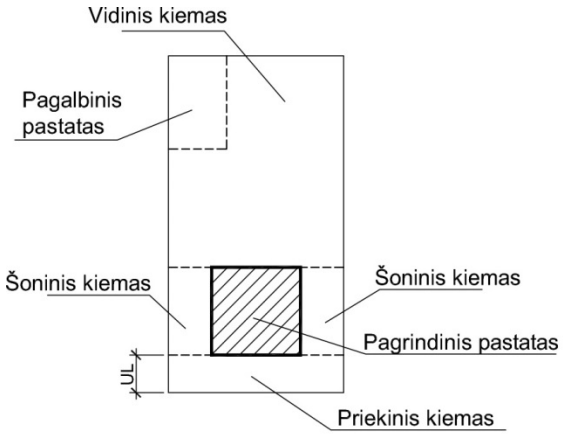

11.3.2.1 pav. Sklypo kiemų išsidėstymo principinė schema – principinis pavyzdys *(pastaba - kiemų išsidėstymas ir jų struktūra netaisyklinguose sklypuose, o taip pat sudėtingose reljefo sąlygose gali būti kitokia)*

11.3.3. Pramonės ir sandėliavimo objektų formavimo reikalavimai:

1. Pramonės objektus miestelių, kaimo gyvenviečių aplinkoje rekomenduojama formuoti prisilaikant šių reikalavimų:
   1.1. architektūra dvišlaičių stogų (išskyrus technologinius įrenginius, kaip: grūdų saugyklų, siloso bokštų ir pan.).
   1.2. Spalviniai sprendiniai: sienos – baltos, pilkos, rudos, raudonos (raudonų plytų) spalvos atspalviai; stogai – pilki, tamsiai pilki, rudi, raudoni (pvz. plytų, molio raudonumo), kiti natūralūs statybinių medžiagų atspalviai.
2. Gamybinių objektų zonose turi būti formuojamos želdinių teritorijos. Teritorijos turi būti želdinamos vietovei būdingomis medžių rūšimis.

11.4. KRAŠTOVAIZDŽIO FORMAVIMO REIKALAVIMAI

Kraštovaizdžio formavimo reikalavimai nustatomi specializuotų žemės ūkio ir kitų gamybos, ūkininkų sodybų, rekreacinių objektų, kelio aptarnavimo ir kt. objektų išdėstymui, jų teritorijų tvarkymui.

11.4.1. Pastatų išdėstymo reikalavimai neurbanizuojamose teritorijose

1. Išdėstant naujus objektus neurbanizuojamose teritorijose, turi būti įvertinamas vietos kraštovaizdis, būdingas kaimų užstatymas, kitos vietai būdingos statybos tradicijos ir pan.
2. Išdėstant objektus naujose neužstatytose teritorijose (t.y. sklypuose, kurie nesiriboja prie jau užstatytų pastatais sklypų) 500 m zonoje nuo valstybinės reikšmės kelių, pastatai orientuojami statmenai valstybinės reikšmės keliams. Pastatų orientavimas turi būti tikslinamas įvertinant gamtines sąlygas (jei teritorijos apaugusios mišku, teritorijos yra sudėtingame reljefe), jų aplinkoje esančius pastatus, infrastruktūrą, kultūros paveldo objektus ir kt.

11.4.2. Žemės ūkio gamybos objektų formavimo reikalavimai (specializuotų žemės ūkio teritorijų objektai)

Ūkininko sodybos ar pagalbinio ūkio ir kitos paskirties (fermų, ūkio, šiltnamių) pastatų kompleksai (toliau – žemės ūkio gamybos objektai), kuriems perspektyvoje reikalingi didesnio ploto pastatai nei 500 m^2 ar visos žemės ūkio objekto teritorijos užstatomas plotas didesnis nei 800 m^2, išdėstomi įvertinant šiuos principus:

1. Žemės ūkio gamybos objektus vystyti esamų ar buvusių gamybinių objektų aplinkoje.
2. Žemės ūkio gamybos objektus formuojant naujose vietose, jie išdėstomi ne arčiau kaip 1 km nuo RPP, u1, u2, u3 kategorijos urbanistinių centrų, ne arčiau nei 200 m nuo krašto kelių, 100 m nuo rajoninių kelių,

išskyrus pramonės gamybai numatytas teritorijas bei esamų gamybos objektų gretimą aplinką (besiribojančius žemės sklypus). Nustatant konkrečią objekto vietą, atstumas gali būti padidintas, atsižvelgiant į konkrečią situaciją bei įvertinant šiuos veiksnius: teritorijos miškingumą; reljefą; aplinkinių gamybos objektų vystymosi perspektyvą; miestų ir miestelių bei kaimų panoramų išklotinių išsaugojimą; nekilnojamojo kultūros paveldo objektų, taip pat kitų kultūriniu požiūriu reikšmingų objektų aplinkos išlaikymą. Neužstatytose ypač raiškios ir vidutinės vertikaliosios sąskaidos kraštovaizdžio teritorijose, siluetų ir panoramų apžvalgos laukuose negali būti statomi kitos (fermų, ūkio, šiltnamių) paskirties pastatai.

3. Formuojant žemės ūkio gamybos objektų tūrinę kompoziciją, turi būti įvertintas esamų kaimo gyvenamųjų vietovių užstatymo pobūdis, pastatų mastelis. Žemės ūkio gamybinių objektų formavimui taikomi šie reikalavimai:
   3.1. Architektūra dvišlaičių stogų (išskyrus technologinius įrenginius, kaip: grūdų saugyklų, siloso bokštai ir pan.).
   3.2. Rekomenduojami spalviniai sprendiniai: sienos – baltos, pilkos, rudos, raudonos (pvz., raudonų molio plytų spalvos) spalvos atspalviai; stogai – pilki, tamsiai pilki, rudi, raudoni (pvz. molio čerpių raudonumo), kiti natūralūs statybinių medžiagų atspalviai.
   3.3. Objektų aplinką apželdinti vietovei būdingų rūšių medžiais.

11.4.3. Ūkininkų sodybų formavimo reikalavimai

Statant sodybas, laikomasi šių reikalavimų:

1. Neurbanizuojamose teritorijose rekomenduojama atskiras sodybas ar kitą užstatymą telkti į grupes, išlaikant kuo didesnius atvirų erdvių plotus. Sodybų teritorijas tverti artimoje pastatų aplinkoje, atitinkamai įvertinant, kad neaptverta sklypo dalis sudarytų ryškesnį gamtinio kraštovaizdžio vyravimą bei geresnes gyvūnijos migravimo sąlygas.
2. Naujos ūkininkų sodybos negali būti išdėstomos arčiau kaip 1 km iki miestų, išskyrus kaimo turizmo sodybas.
3. Formuojant sodybas, pastatus statyti tradicinės architektūros, šlaitinių stogų. Pagrindinių pastatų stogų tūrio forma atskirose projekcijose simetrinė. Pagrindinių pastatų stogų šlaitų nuolydis ne mažiau 35°.
4. Stogų spalva - pilka, rudos, raudonos (molio raudonumo, pan.) atspalvių.
5. Sodybas apželdinti vietovei būdingų rūšių medžiais.
6. Formuojant gyvenamojo pastato aplinką, priekinį kiemą tverti ne aukštesne nei 1,4 m aukščio ažūrine tvora.

11.4.4. Rekreacinių objektų formavimo reikalavimai

Rekreaciniai objektai formuojami prisilaikant šių reikalavimų:

1. Zr, Re zonose vyraujantis pastatų aukštų skaičius 1 a. Poilsio paskirties objektams galimas 2 a. užstatymas, kuris gali sudaryti ne daugiau nei 1/3 viso užstatymo ploto.
2. Zr, Re zonose užstatymą formuoti simetrinės formos šlaitinių stogų architektūros pagrindu. Pagrindinių pastatų stogų šlaitų nuolydis rekomenduojamas ne mažiau 35°.
3. Stogų spalva rekomenduojama - pilkos, rudos, molio raudonumo, pan. atspalvių.
4. Rekreacinių teritorijų, miškų ir miškingų teritorijų zonose prie vandens telkinių turi būti formuojamos viešo naudojimo erdvės, poilsio teritorijos. Atviros erdvės ir želdinių teritorijos (funkcinės zonos Ms, Bz) neaptveriamos tvoromis, jos turi sudaryti vientisą susijungiantį gamtinių erdvių tinklą, kuriose vyrautų vietovei būdingų rūšių augmenija, pievos. Vystant rekreacines teritorijas, bendrajame plane pažymėtose vietose turi būti įrengiamos viešo naudojimo stovyklavietės formuojant apie 0,5 ha ir didesnius sklypus. Vystant Zr teritorijas, turi būti suformuojami vieši priėjimai prie paviršinių vandens telkinių pakrančių ir šalia jų formuojamų želdinių teritorijų.

11.4.5. Kelio aptarnavimo objektų formavimo reikalavimai

1. Prie valstybinės reikšmės kelių, suderinus su kelio valdytoju, gali būti įrengiamos poilsio aikštelės ir elektromobilių krovimo stotelės. Zu zonose tokiems objektams gali būti nustatoma žemės paskirtis – kitos paskirties žemė; žemės naudojimo būdas – susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos.
2. Degalinės gali būti įrengiamos urbanizuojamose teritorijose. Taip pat jos gali būti įrengiamos prie valstybinės reikšmės kelių Zu zonose pagal pateiktą jų išdėstymą grafinėje dalyje, suderinus su kelio

valdytoju. Tokiais atvejais, joms gali būti nustatoma pagrindinė žemės naudojimo paskirtis – kitos paskirties žemė, komercinės paskirties objektų teritorijos.

3. Kelio aptarnavimo objektai – degalinės, poilsio aikštelės, elektromobilių krovimo stotelės tvarkomos pagal šių objektų technologinius reikalavimus.

12. UŽSTATYMO IR PASTATŲ AUKŠČIO REGLAMENTAVIMAS:

1. Bendrajame plane nurodomas vyraujantis pastatų aukštų skaičius ir jo formavimo reikalavimai. Aukštų skaičius detalizuojamas vietovės lygmens teritorijų planavimo dokumentuose.
2. Bendrajame plane skaičiuojant aukštus, cokoliniai ir mansardiniai aukštai neskaičiuojami. Nustatyti pastatų aukštų skaičiaus reikalavimai, taip pat didžiausio leistino pastatų aukščio reikalavimai gali būti sugriežtinti, saugant kultūros paveldo objektus bei jų aplinką, senųjų kaimų urbanistinę struktūrą, vertingus kraštovaizdžio fragmentus, savitas gatvių vidaus perspektyvas, formuojant urbanistinių centrų tūrinę erdvinę kompoziciją.
3. Visais atvejais pastatų aukštis turi atitikti norminius insoliacijos, sanitarinius bei kitų įstatymų reikalavimus.
4. Pastatų aukščio reikalavimai netaikomi bažnyčioms, paminklams, vandens bokštams, techniniams antstatams (kai jie atitraukti daugiau nei 6 m nuo pastato gatvės fasado sienos krašto), apžvalgos bokštams, transmisijos bokštams, elevatoriams, kaminams, dūmtraukiams, konvejeriams, vėliavų stiebams, antenoms. Tačiau visais atvejais, jei kitaip nenurodyta funkcinių zonų reikalavimuose, šie objektai negali būti aukštesni nei 30 m.
5. Bendrajame plane yra pažymėti esami ir numatomi 30 m ir aukštesni inžineriniai statiniai (ryšių, GSM bokštai, kaminai, išskyrus vėjo elektrines). Nauji inžinerinės infrastruktūros statiniai (kaminai, ryšio bokštai ar stiebai, bokštiniai aruodai ir kitos paskirties bokštiniai statiniai, išskyrus vėjo elektrines), kurie dėl technologinių reikalavimų turi būti 30 m ir aukštesni, bet grafinėje dalyje atskirai nėra pažymėti, galimi zonose Pr1, Pr2.
6. Kitos paskirties, susisiekimo ir inžinerinių komunikacijų aptarnavimo objektų teritorijose skirtose transformatorių pastočių ir skirstyklų statybai galimas maksimalus statinių aukštis - 55 metrai.

13. SUGRIEŽTINTO NAUDOJIMO TERITORIJOS

Rokiškio rajono savivaldybės teritorijos bendrajame plane įvertinamos atskiros sugriežtinto naudojimo zonos, kuriose galioja LR Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862) bei kitų teisės aktų reikalavimai. Bendrajame plane įvertintos šios teritorijų sugriežtinto naudojimo zonos:

- kelių apsaugos zonos (nuo kelio briaunos): krašto keliams – 50 m, rajoniniams keliams – 20 m, vietiniams keliams (neurbanizuojamose teritorijose) – 10 m;
- geležinkelio kelių ir jų įrenginių, geležinkelio želdinių apsaugos zonos;
- aerodromų apsaugos zonos (Rokiškio aerodromo apsaugos zonos);
- buitinių nuotekų valyklų sanitarinės apsaugos zonos;
- požeminio vandens vandenviečių apsaugos zonos;
- elektros linijų apsaugos zonos;
- magistralinio dujotiekio pirmos vietovės klasės teritorijos, magistralinio dujotiekio ir jo įrenginių apsaugos zonos;
- pastatų, kuriuose laikomi ūkiniai gyvūnai su esančiais prie jų mėšlo ir srutų kaupimo įrenginiais arba be jų, sanitarinės apsaugos zonos;
- nekilnojamųjų kultūros vertybių teritorijos ir apsaugos zonos;
- naudingųjų iškasenų telkinių teritorijos;
- gamtinio karkaso teritorijos;
- paviršinio vandens telkinių apsaugos zonos;
- paviršinio vandens telkinių pakrančių apsaugos juostos (pastaba: urbanizuotose teritorijose apsaugos juostos konkretizuojamos rengiant žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentus);
- sniego tirpsmo ir liūčių sukeliamų potvynių užliejamos teritorijos (Specialiųjų žemės naudojimo įstatymo (TAR, 2019-06-19, Nr. 862) VI skyriaus „Ekologinės apsaugos zonos, gamtos ištekliai“ X

skirsnio „Potvynių teritorijos ir jose taikomos specialiosios žemės naudojimo sąlygos“;
- krašto apsaugos objektų apsaugos zonos;
- teritorijos, kuriose, atsižvelgiant į nacionalinio saugumo reikalavimus, taikomi statybos apribojimai ir kt.

Nustačius naujas teritorijų sugriežtinto režimo zonas, turi būti vadovaujamasi toms zonoms taikomais reikalavimais.

Paviršinių vandens telkinių pakrančių apsaugos juostos ir zonos turi būti tikslinamos žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentais ar kitais planais, kuriais nustatomos teritorijų prie paviršinių vandens telkinių naudojimo sąlygos.

Pramonės ir sandėliavimo, taip pat kitų specializuotų ūkių teritorijose bet kokia planuojama ūkinė veikla privalo atitikti Lietuvos higienos normų, LR Visuomenės sveikatos priežiūros įstatymo reikalavimus ir neturi daryti neigiamo poveikio greta esančiai ir planuojamai gyvenamajai aplinkai bei žmonių sveikatai. Tokioje aplinkoje planuojama veikla galima, jeigu ūkinės veiklos tarša nedaro neigiamos įtakos aplinkinėms teritorijoms.

Remiantis Teritorijų planavimo įstatymo 15 straipsnio 7 dalimi, Bendruoju planu yra įvertinamas teritorijų poreikis objektams, kurių išdėstymas planuojamoje teritorijoje priklauso nuo jų veiklos poveikio aplinkai ir visuomenės sveikatai. Tuo tikslu yra nustatytos atskiros gamybinių objektų zonos, kuriose gali būti vystomi nauji minėto pobūdžio objektai. Kartu paminėtina, kad Rokiškio rajono savivaldybės teritorijoje veikia įvairaus pobūdžio gamybos įmonės, kurioms taip pat turi būti nustatytos ir įregistruotos sanitarinės apsaugos zonos. Sanitarinės apsaugos zonos (toliau – SAZ) turi būti nustatytos vadovaujantis Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo reikalavimais. Įregistravus naujas žemės ūkio, pramonės, komunalinių, transporto įmonių sanitarines apsaugos zonas, o taip pat kitas apsaugos zonas, turi būti vadovaujamasi joms taikomais Specialiųjų žemės naudojimo sąlygų įstatymo (TAR, 2019-06-19, Nr. 9862) reikalavimais. Naujos sanitarinės apsaugos zonos ar kitos apsaugos zonos galės būti nustatytos neatliekant Bendrojo plano koregavimo ir/ar keitimo procedūros.

14. ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TERITORIJOS BENDROJO PLANO KEITIMO ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

Siekiant kryptingo teritorijų panaudojimo bei darnaus urbanistinio planavimo, šio Bendrojo plano sprendinių įgyvendinimui turi būti atlikti atitinkami organizaciniai bei kiti teritorijų planavimo darbai. Tokius svarbiausius darbus apimtų:
- bendrąjį planą detalizuojančių teritorijų planavimo dokumentų (kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų, specialiojo teritorijų planavimo dokumentų) parengimas;
- parengtų teritorijų planavimo dokumentų įgyvendinimo organizavimas.

Organizuojant teritorijų planavimo dokumentų įgyvendinimą, būtina įvertinti kryptingą valstybės ir privačių investicijų sutelkimą vystant urbanizuotas ir urbanizuojamas teritorijas, rengiant, keičiant ar koreguojant teritorijų planavimo dokumentus.

Bendrajame plane pažymėtos teritorijos, kurioms pirmoje eilėje numatoma rengti vietovės lygmens bendruosius planus (žr. brėž. S-5):

- Rokiškio miestas, kuriam privaloma rengti vietovės lygmens bendrąjį planą.
- Pandėlio ir Obelių teritorijos, kurių rengimo privalomumas sprendžiamas atlikus bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo monitoringą ar kitų teisės aktų reikalavimus.

Kitų gyvenamųjų vietovių bendrieji planai rengiami pagal poreikį, kuris gali būti nustatomas atlikus savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimo monitoringą ar pagal kitų teisės aktų reikalavimus.

Bendrajame plane taip pat nustatytos naujos plėtros teritorijos, kurių vystymas galimas tik parengus vietovės lygmens kompleksinio teritorijų planavimo dokumentus – bendruosius planus masteliu 1:2000 ar detaliuosius planus (žr. brėž. S-5). Kitose teritorijos detalieji planai ar bendrieji planai masteliu 1:2000 rengiami pagal poreikį ar kitų teisės aktų reikalavimus.

Rengiant detaliuosius planus naujos plėtros teritorijose, jie turi būti rengiami ne mažesnei teritorijai nei kvartalas, kuris gali būti išskiriamas pagal bendrojo plano grafinius sprendinius.

Žemesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentai, taip pat žemės sklypų formavimo ir pertvarkymo projektai turi būti rengiami vadovaujantis šiame bendrajame plane nustatytais reikalavimais.

Įgyvendinant Architektūros įstatymą bendruoju planu numatoma, kad architektūriniu, urbanistiniu, valstybiniu ar viešojo intereso požiūriu reikšmingų objektų planavimo ar projektavimo rengiami architektūriniai konkursai, skirti geriausiai statinio architektūrinei idėjai, pateikiamai projektiniuose pasiūlymuose, ir (ar) urbanistinei idėjai, pateikiamai teritorijos vystymo koncepcijoje, išreikšti.

Architektūriniai konkursai rengiami:

- miestų ir miestelių plėtrai ir savitumo išsaugojimui reikšmingų jų teritorijos dalių erdvinio vystymo krypčių nustatymui;
- statiniams (išskyrus požeminius statinius, kuriuose žmonės negyvena ir nuolat nedirba) miestų ir miestelių senamiesčiuose ar jų istorinėse dalyse, registruotuose Kultūros vertybių registre, ar centrinėse miestų dalyse, taip pat statiniams, kurių atsiradimas darys poveikį miesto ar miestelio istoriškai susiklosčiusiai urbanistinei erdvinei struktūrai ir aplinkos formavimui;
- kitiems statiniams teritorijų planavimo dokumentuose numatytais atvejais.

Teritorijos ir statiniai architektūrinių konkursų organizavimui atrenkami atskirai. Jų sąrašas tvirtinamas savivaldybės tarybos sprendimu.

15. PRIORITETINĖS SAVIVALDYBĖS INFRASTRUKTŪROS PLĖTROS TERITORIJŲ NUSTATYMO SPRENDINIAI

Bendrajame plane nustatomi teritorijų vystymo prioritetai – prioritetinės ir neprioritetinės plėtros teritorijos. Teritorijų vystymo prioritetai leidžia nustatyti pagrindinius urbanizuotų ir urbanizuojamų teritorijų vystymo etapus.

Remiantis LR Savivaldybių infrastruktūros plėtros įstatymu, prioritetinės plėtros teritorijose savivaldybė teikia pirmumą teritorijų vystymui, savivaldybės infrastruktūros įrengimui, taip pat prisiima atitinkamus įsipareigojimus dėl išlaidų kompensavimo už jos įrengimą.

Rokiškio rajone prioritetinės plėtros teritorijos nustatomos atsižvelgiant į savivaldybės poreikius, teritorijų vystymo tikslus, demografinę situaciją, esamą statybų mastą, inžinerinės infrastruktūros išvystymą ir kitus veiksnius.

Prioritetines plėtros teritorijas Rokiškio rajone sudaro:

- Rokiškio miesto centrinė dalis (detalizuojama Rokiškio miesto teritorijos bendrajame plane);
- Rokiškio miesto pramonės zona pietinėje miesto dalyje;
- Pandėlio miesto centrinė dalis;
- Pandėlio miesto pramonės zona;
- Obelių miesto centrinė dalis;
- Obelių miesto pramonės zona;
- Juodupės miestelio pramonės zona;
- Kamajų miestelio centrinė dalis.

Taip pat prioritetinėms teritorijoms priskirtos u2, u3 kategorijos urbanistinių centrų urbanizuotos teritorijos. Jas sudarytų esamos užstatytos teritorijos, kurias tikslinga modernizuoti, rekonstruoti, konvertuoti, taip pat urbanizuotoje aplinkoje likusios neužstatytos teritorijos, prie kurių yra įrengta inžinerinė infrastruktūra.

Kitos urbanizuotos ir urbanizuojamos teritorijos priskiriamos neprioritetinės plėtros teritorijoms.

Prioritetinės savivaldybės infrastruktūros vystymui reikalingas preliminarus lėšų poreikis

Bendrai prioritetinės plėtros teritorijos sudaro apie 950 ha plotą. Planuojame laikotarpyje prognozuojama, kad šiose teritorijose galėtų būti įrengti papildomi inžinerinės infrastruktūros koridoriai (gatvės su inžineriniais tinklais) ar atlikti esamų inžinerinės infrastruktūros koridorių rekonstravimo darbai. Planuojama, kad naujai įrengti ir rekonstruoti inžinerinės infrastruktūros koridoriai sudarytų apie 35 km.

Inžinerinės infrastruktūros statybos kaina nustatoma įvertinant šiuos kainos skaičiavimo principus:

- Skaičiuojant gatvių įrengimo kainą, priimti vidutiniai skaičiuojamų gatvių parametrai – kai vid. važiuojamosios dalies plotis iki 6 m, šaligatviai atskirti vejos juostomis, šaligatviai įrengiami iš abiejų pusių, jų plotis 2 m (tame tarpe galimi pėsčiųjų ir dviračių takai), gatvėje įrengiami inžineriniai tinklai, apšvietimas. Bendra 1 km gatvės su inžineriniais tinklais įrengimo darbų kaina - 1575914,64 Eur be PVM.
  Pastaba. Vertinant esamų gatvių rekonstravimą, numatoma pakeisti esamus ir įrengti naujus inžinerinius tinklus, atnaujinti dangas, todėl priimama ta pati gatvių įrengimo kaina.
- Inžinerinės infrastruktūros projektavimo darbų kaina priimama 5 %, nuo statinio kainos.

Inžinerinės infrastruktūros plėtros darbams reikalingas savivaldybės lėšų poreikis būtų – apie 69,5 mln. Eur. Į bendrą kainą įskaičiuojamos preliminarios lėšos reikalingos inžinerinės infrastruktūros įrengimui, dangų įrengimui, projektavimui.

Inžinerinės infrastruktūros koridorių suformavimui - gatvių platinimui ar naujų suformavimui, preliminariai reikalingas apie 25 ha žemės ploto išpirkimas. Žemės išpirkimui preliminariai būtų reikalinga apie 1,25 mln. Eur, kai skaičiuojama 1 aro kaina – 500 Eur.

14.1 lentelė. Preliminarūs savivaldybės prioritetinės inžinerinės infrastruktūros įrengimo kaštai prioritetinės plėtros teritorijose

Eil. Nr.	Infrastruktūra	Ilgis, km	Įkainis, 1 km tūkst. Eur	Kaina, tūkst. Eur	Projektavimo darbai 5 %, tūkst. Eur	PVM 21 %, tūkst. Eur	Inžinerinės infrastruktūros įrengimo kaina, tūkst. Eur
1	Naujų gatvių įrengimas (su inž. tinklais) Rokiškio miesto teritorijos bendrojo plano planuojamoje teritorijoje	20	1575,91	31518,2	1575,91	6618,822	39712,932
2	Naujų gatvių įrengimas (su inž. tinklais) likusioje Rokiškio rajono teritorijos dalyje	15	1575,91	23638,65	1181,93	4964,12	29784,70
	Iš viso:						**69497,631**

Prioritetinėse plėtros teritorijose planuojama naujos socialinės infrastruktūros objektų plėtra sudarytų apie 5 socialinės, vaikų priežiūros įstaigos. Jų plėtrai būtų reikalinga apie – 22,05 mln. Eur. Į bendrą kainą įskaičiuojamos preliminarios lėšos reikalingos žemės įsigijimui ir/ar išpirkimui, inžinerinės infrastruktūros įrengimui, pastatų statybai, projektavimui.

14.2 lentelė. Preliminarūs savivaldybės prioritetinės socialinės infrastruktūros įrengimo kaštai prioritetinės plėtros teritorijose

Eil. Nr.	Infrastruktūra	Vnt.	Įkainis, 1 vnt. tūkst. Eur	Kaina, tūkst. Eur	Projektavimo darbai 5 %, tūkst. Eur	PVM 21 %, tūkst. Eur	Inžinerinės infrastruktūros įrengimo kaina, tūkst. Eur
1	Socialinės infrastruktūros objektai Rokiškio miesto teritorijos bendrojo plano planuojamoje teritorijoje	2	3500	7000	350	1470	8820
2	Socialinės infrastruktūros objektai likusioje Rokiškio rajono teritorijos dalyje	3	3500	10500	525	2205	13230
	Iš viso:						**22050**

Numatytos prioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtros projektavimui ir statybai reikalingos lėšos paskirstomos tarp Rokiškio miesto teritorijos bendrojo plano planuojamos teritorijos ir likusios rajono teritorijos dalies:

Lėšų poreikis numatomas Rokiškio miesto teritorijos bendrojo plano planuojamos teritorijos ribose (kai Rokiškio miesto bendrojo plano planuojamoje teritorijoje numatoma įrengti apie 15 km gatvių ir 2 socialinės infrastruktūros objektus) – 48 532,93 tūkst. Eur.

Lėšų poreikis numatomas likusioje rajono teritorijos dalyje (kai numatoma įrengti apie 25 km gatvių ir 3 socialinės infrastruktūros objektus) - 43 014,70 tūkst. Eur.

Rokiškio rajone prioritetinės savivaldybės infrastruktūros plėtros projektavimui, statybai, kartu su žemės paėmimu visuomenės poreikiams, reikalingas preliminarus lėšų poreikis sudaro – apie 91 547,63 tūkst. Eur (91,5 mln. Eur). Su žemės paėmimu sudarytų – 92 797,63 tūkst. Eur. Preliminarių lėšų poreikis tikslinamas atsižvelgiant į besikeičiančias rinkos sąlygas, detalizuojamus savivaldybės infrastruktūros vystymo poreikius, neatliekant bendrojo plano koregavimo ar keitimo.

PV Evaldas Ramanauskas

GRAFINĖ DALIS

S-1 Pagrindinis brėžinys M 1:50 000
S-2 Inžinerinės infrastruktūros vystymas M 1:50 000
S-3 Rekreacija, turizmas, kultūros paveldas M 1:50 000
S-4 Gamtinis karkasas M 1:50 000
S-5 Plėtros prioritetai M 1:50 000
UC-A Urbanistinių centrų (UC) brėžinių lapų išdėstymo schema M 1:200 000
UC-B Urbanistiniai centrai. Sutartiniai žymėjimai
UC 1-38 Urbanistiniai centrai M 1:10000

Urbanistinių centrų (brėž. UC 1-38) sąrašas:

Seniūnija	**Gyvenamoji vietovė**
1	*2*
Juodupės sen.	1. Juodupė (1621) 2. Didsodė (144) 3. Onuškis (182) 4. Lukštai (178)
Jūžintų sen.	5. Jūžintai (376), 6. Laibgaliai (356) 7. Čivyliai (76)
Kamajų sen.	8. Kamajai (535) 9. Duokiškis (171) 10.Salos (133) 11.Verksnionys (71) 12.Kalviai (161) 13.Aukštakalniai (128)
Kazliškio sen.	14.Kazliškis (144) 15.Konstantinava, Čebilai (87)
Kriaunų sen.	16.Kriaunos (297) 17.Lašai (146)
Obelių sen.	18.Obeliai (891) (tame tarpe Obelių Priemiestis (246)) 19.Antanašė (196) 20.Pakriauniai (156) 21.Aleksandravėlė (148) 22.Gediškiai (138)
Pandėlio sen.	23.Pandėlys (708) 24. Pandelys k. (226) 25.Apaščia (113) 26.Lailūnai (179), 27.Panemunis (217) 28.Sriubiškiai (170) 29.Suvainiškis (146)
Panemunėlio sen.	30.Panemunėlis GST (627) 31.Panemunėlis (191) 32.Augustinava (107)
Rokiškio kaimiškoji sen.	33.Kavoliškis (1173) 34.Skemai (577) 35.Bajorai (508) 36.Ziobiškis (302) 37.Sėlynė (169) 38.Čedasai (151)